

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
OCTOBER 6

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 38 (5592)

2012. gada 6. oktobris – 12. oktobris

Valsts prezidents viesojas Jeila universitātē

Savas darba vizītes ASV gaitā 28. septembrī Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš apmeklēja Jeila universitāti Ņūheivenā, Konektikutas pavalstī, kur tikās ar universitātes mācībspēkiem, latviešu izcelsmes ortopēdijas profesoru Kristapu Keggi un studentiem, kā arī iepazinās ar universitātes mā-

nās ar Jeila universitātes pil-sētiņu, apskatīja arī reto grāmatu bibliotēkas nodaļu. Kopumā šajā universitātē ir pasaulē otra lielākā akadēmiskā bibliotēka (12,99 miljoni vienību). Andris Bērziņš piedalījās apaļā galda diskusijā par Latvijas finanču un ekonomisko situāciju, raksturojot esošo izaugsmi

nākotnes prognozēm eiro zonā un ES turpmāko paplašināšanos vai iespējamajām ekonomiskās krīzes radītajām pretrunām starp valstu grupām, Valsts prezidents uzsvēra: „Eiropas Savienības izveidošanas galvenais mērķis bija miers Eiropā, un tas ir nodrošināts. Tieši tāpēc es atbalstu šo ideju un uzskatu, ka Eiropas Savienība ir jāstiprina. Miers ir svarīgāks par visu citu, to vienmēr der paturēt prātā.” Vienlaikus Andris Bērziņš atzina, ka Latvijai kā valstij ļoti nozīmīga ir reģionālā integrācija – primāri Baltijas valstu ietvaros, kā arī Baltijas jūras valstu vidū. Runājot par priekšlikumu ES veidot federālu valstu savienības modeli, Valsts prezidents atbildēja, ka šai idejai vēl nepieciešamas nopietnas diskusijas un viedokļu apmaiņa.

Vizītes nobeigumā Valsts prezidents apmeklēja Jeila universitātes medicīnas kolledžu, kur iepazinās ar unikālu neurochirurgijas muzeja nodaļu, kā arī profesora K. Keggi ķirurģijas materiālu sakopojumu, kas tapis pēc darba Vietnāmas hospitali, veicot operācijas ievainotajiem ASV karavīriem.

Jeila universitāte dibināta 1701. gadā Konektikutas kolonijā, tā ir trešā vecākā augstākā

izglītības mācību iestāde ASV. Jeila tieslietu skola tiek uzskatīta par izcilu tieslietu skolu ASV, savukārt pati Jeila universitāte ir ieguvusi augstu prestižu pasaules augstāko mācību iestāžu konkurencē. Jeila universitātes 49 studenti, mācībspēki un darbinieki ir bijuši Nobela prēmijas laureāti, universitāti ir absolvējuši pieci ASV prezidenti – H. Tafts, Dž. Fords, Dž. Bušs (vecākais), Dž. Bušs, B. Klintonas, kā arī pašreizējā valsts sekretāre H. Klintone.

Jeila universitāte sastāv no trīs galvenajām akadēmiskajām komponentēm – Jeila

kolledžas (Yale College, baka-laura programmas), the Graduate School of Arts and Sciences un profesionālajām skolām. Jeila augstskola ietver vairākus studiju centrus un programmas, kā arī bibliotēkas, muzejus un administratīvās ēkas.

Universitātē strādā 3619 mācībspēki, studē vairāk nekā 11 tūkstoši studentu, tās teritorijā ir 439 ēkas, kas izvietotas 339 hektaru lielā platībā.

30. septembrī Valsts prezidents Andris Bērziņš piedalījās dievkalpojumā Salas baznīcā Ņujorkā un pēc tam tikās ar latviešu sabiedrības pārstāvjiem.

Foto: no prezidenta mājas lapas

Valsts prezidents Andris Bērziņš ar pavadoņiem Jeila universitātes bibliotēkā

cību bazi un bibliotēkām. Kā zināms, Jeila universitātei pasaules augstskolu vidū ir augsts prestižs.

Universitātes apmeklējuma laikā Valsts prezidents iepazi-

un krīzes pārvarēšanas gaitu, kā arī atbildot uz mācībspēku un studentu jautājumiem par situāciju Latvijā, Eiropas Savienībā (ES) un eiro zonā.

Atbildot uz jautājumu par

Foto: no prezidenta mājas lapas

Tikšanās pēc dievkalpojuma Salas baznīcā

Latvijas Okupācijas muzejs saņem lielu testamentāru novēlējumu

Latviete no Anglijas Spodra Zariņa savā testamentā Latvijas Okupācijas muzejam novēlējusi 72 200 sterliņu mārciņu jeb 61 977 latu.

Spodra Zariņa (pirmstulības uzvārdā Tomsons) dzimusi 1923. gadā Kuldīgā. Absolvējusi Viļa Plūdoņa ģimnaziju. Otrā pasaules kara laikā kopā ar vīru Jāni Skulti devās bēgļu gaitās un nonāca Vācijā, bet 1947. gadā – Anglijā. Tur Spodra strādāja par zīda audēju. Diemžēl uzsāko dzīvi svešumā pārtuca Jāņa pāragrā nāve.

1964. gadā Spodra salaulājās ar Brad-

fordas ev.lut. draudzes priekšnieku Jāni Zariņu. Brīvajā laikā viņa dziedāja Bradfordas jauktajā kori „Ligo” un kvartetā „Pērse”. Piedalījās vairākos dziesmu svētkos Anglijā, Vācijā, Gotlandē un Latvijā. Lai arī mūža nogalē veselība neļāva atgriezties Latvijā, Spodra dzīvoja ar sapni par Latviju.

Spodra Zariņa mirusi Bradfordā 2011. gada nogalē. Viņas testamentāro novēlējumu saņēmusi arī Viļa Plūdoņa Kuldīgas ģimnazija.

Okupācijas muzejs ir pateicīgs par dāsno novēlējumu. To iecerēts izlietot muzeja pārbūvētās ēkas – Nākotnes Nama iekārtošanai.

Pirmais atbalsta sarīkojums Dziesmu svētkiem Hamiltonā

23. septembrī Hamiltonā notika pirmais atbalsta sarīkojums XIV Latviešu dziesmu un deju svētkiem Kanādā.

Dzied kamerkoris „Dzirksts”

(Vairāk lasiet 18. lpp.)

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,

e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1

Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU **LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanādā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Latvijā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$25,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienojiet čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT - abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā

Lietojiet www.laiks.us

**Amerikas baltiešu
brīvības līga aicina
atbalstīt rezolūciju
par „Melnās lentes
dienu” komūnisma
un nacisma upuriem**

ASV Kongresa Tautas pārstāvju palātas deputāts Daniels E. Lungrens (R-CA) š. g. 14. septembrī iesniedza rezolūciju HR 790, lai, godinot komūnisma un nacisma režīma upurus, 23. augusts būtu gadskārtēja piemiņas diena - „Melnās lentes diena”.

D. Lungrens lūdz kolēģas atbalstīt šo rezolūciju, atgādinot, ka 1939. gada 23. augustā PSRS un nacistiskās Vācijas pārstāvji parakstīja Molotova-Ribentropa paktu, kas izraisīja Otro pasaules karu un tam sekojošo postu daudzās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs. Vairāk nekā 40 gadu miljoniem iedzīvotāju šajās valstīs bija pakļauti nežēlīgām represijām, viņi zaudēja pamattiesības un no demokrātiskās pasaules tika atdalīti ar „dzelzs priekškaru” un Berlīnes mūri. D. Lungrens uzsvē, ka diemžēl vēl aizvien vairāku valstu vadītāji ignorē bij. padomju režīma neģēlības un cenšas viltot vēsturi. Viņš cer, ka, godinot komūnistu un nacistu upurus, nosodot vainīgos un atbalstot jaunos demokrātiskos sabiedrotos, šī rezolūcija nodrošinās, lai netiktu aizmirsta Eiropas pagātnes traģēdija un viltota vēsture, tādējādi liekot samierināšanās pamatus, kam pamatā patiesība.

Amerikas baltiešu brīvības līga (*Baltic American Freedom League, BAFL*) atbalsta šo rezolūciju un aicina ikvienu sazināties ar Tautas pārstāvju palātas deputātiem un mudināt viņus kļūt par rezolūcijas HR 790 līdzatbalstītājiem (*cosponsor*).

BAFL direktors
Teodors Lilienšteins

**Lūgums
atbalstīt viras
virtuves Latvijā**

Bukskauntijas latviešu baptistu draudzes vārdā griežos pie visiem latviešiem ar sevišķu lūgumu. Jau sesto gadu pēc kārtas mūsu draudzes paspārnē notiek vietējās amerikāņu sabiedrības Ziemsvētku tirdziņš (*Kringle Shoppe*), ko apmeklē vairāk nekā tūkstoš cilvēku. Šogad tirdziņš būs no 7. līdz 9. decembrim. Katru gadu arī mūsu draudzei šai tirdziņā ir kiosks, kuŗā tiek pārdoti dažādi latviešu produkti (skābi kāposti, pīrāgi, u. tml.), bet galvenokārt saziēdotas dzintara rotaslietas. Šogad visi ienākumi tiks atvēlēti Latvijas viras virtuvju atbalstam. Tā kā mūsu dzintara rotaslietu krājumi ir gandrīz izsīkuši, lūdzam ziedot šim vērtīgajam projektam un mērķim. Mēs būsim priecīgi un gaužām pateicīgi par katru rotaslietu vai finansiālu ziedojumu un aicinām ikvienu apmeklēt tirdziņu.

Rotaslietas var sūtīt:

Silvija Augstroze

1009 W. Sawmill Rd.

Quakertown, PA 19851

Tālr.: (+1-215) 536-2566;

e-pasts: silvijaa@aol.com

Sasauksimies!

Gunārs Cace laikraksta 33. numurā aicināja latviešus sasaukties. Varbūt aicinājums ir mazliet novēlots, taču labāk vēlū nekā nekad.

Jau atsaukusies Zenta Bekmane no Sidnejas, Nebraskā. Viņa nejausi atradusi vairākas Vācijas laika fotografijas, bet attēlā redzamo vārdi viņai nav zināmi. Šie jaunie, skaistie latviešu puīši Nirnbergā apsargājuši ASV armijas korpasa iestādes. Varbūt kāds lasītājs viņus pazīst un var nosaukt sardžu rotas kareivju vārdus un uzvārdus?

Red.

Ēka Nirnbergā (1947. g. 18. maijā) pie *Dutzendteich*, kuŗā dzīvoja sardžu rotas kareivji

Ivars Galiņš

ZIRNEKLIS

Zimeklis pusdienām cepa mušu.

Nu tajā vietā tikls pušu.

Pa caurumu vēroja saimnieku pāri,

Kā tie pie galda mielojās kāri.

Kaudžu kaudzes, kas bija tiem priekšā,

Kaut kur viņos pazuda iekšā.

Zimekļa sencis reiz teica, ka bijis

Tāds laiks, kad cilvēks cilvēku rījis.

(Tāds nenāks, nenāks vairs?)

Ka saimnieki ēdis viens otru, tam likās,

Bet nē, pēc brīža tie gultā tikās.

Gar tīkla malu čāpoja skudra,

Tai bija pamācība gudra:

„Beidz, zimekli, minēt cilvēku mīklu,

Ej labāk salāpi cauro tīklu!”...

Riga Ven Travel Inc.

Ceļosim līdz Inesei uz

SPĀNIJU

No 4.-14. aprīlim

**11 dienas - Madride~Toledo~
Sevilla~Cordoba~Granada~Barcelona**

Zvaniet - INESEI ZAKIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: rigaven@aol.com

Interview with Ambassador of the Republic of Latvia to the United States Andris Razāns

By Edgar B. Anderson, Clearwater Beach, Florida, August 29, 2012.

Why don't we first hear a little bit about your background? Please introduce yourself to the readers of Laiks.

Yes, I am Andris Razāns, 45 years old, born in Latvia in 1967. I have family – two children, a 25-year-old daughter Zane and a 10-year-old son Hermanis. I was born about 20 kilometers from the Russian border in Tilza, a small, small town, beautiful town in Latgale, and when I was one year old my parents moved to Iecava, in Kurzeme, or Zemgale in today's understanding, about 40 kilometers from Riga, capital of Latvia. My father was a director in a school, and my mother was a teacher. And so I grew up in Iecava. Then I studied in Riga at Latvia University. Well, actually, I have studied a little bit engineering and then history and philosophy. I was very keen to understand the reasons why in the 17th century Sweden was so eager to come and conquer Baltic territories, and that actually led me to Sweden. I studied there as well for some time in Stockholm as a student, and then as a researcher I got a scholarship at Lund University. And in '93 I graduated University of Latvia. I joined the diplomatic service, and since '93 I have been in the diplomatic service doing different kinds of jobs – as a desk officer for Baltic Nordic countries, and then up to Political Director, my recent position in the Foreign Ministry. And since July I am here in the United States as the Ambassador of Latvia. I presented my credentials at the end of July to the President of the United States.

What are your priorities – the main things that you are going to be dealing with as Ambassador?

Well, security of Latvia, economy of Latvia, and Latvian community in the United States.

Let's talk about security. The biggest problem there is Russia. What can you, very diplomatically, say about that?

Well, the biggest problem, I think, it's the weakness perhaps in Europe these days, that's my understanding. Europe, especially some EU member countries, is in quite a difficult position when it comes to the economic and financial situation. And there is less and less interest among populations in Europe to spend more money for security and defense needs, and I see it as a problem. And then only after that comes everything that relates to, goes to the neighborhood of Europe, and other things that

Baltic States with the situation, let's say, just before the Second World War or even 20 years ago immediately after we regained independence, there is a difference. We are part of something big, actually a part of the biggest market in the world, European Union, so that means we can sell our goods, and we can buy goods in a bit bigger market than, well, Russia has. At the same time we're part of the NATO alliance. That brings us a comfort certainly. We can fully rely on our partners. We are doing our job as

You mentioned your relationship with Latvians living in the United States. Talk about your role there.

Well, I am very glad that actually this morning here in Tampa I had and still have a meeting with Latvians living here. Certainly the relationship with Latvians living in the United States really is among the top priorities of mine. And based on good will, understanding, and a very strong intention to develop these ties as close as possible and based on the means available for

realize that these groups might have different opinions, different interests, but we will try everything really to extend our hand and develop very good relations.

Can the communities around the country expect to see you?

Oh, yes, I am planning to travel. Of course, it will be based on the budgetary limitations, but I have the idea really at least once per month to go out of Washington D.C. to meet our people living in different states. I am planning to do everything to strengthen the network of Honorary Consuls in the United States. We have 15 Honorary Consuls, but I think it's not enough. It's huge, it's a big country. And if we have one Honorary Consul, for instance, in Texas, it's not enough. It's a huge state. We need to find people in those places where we have bigger Latvian concentrations. We have as well some economic interests. So I think that's one of the aspects that I'll be working at.

And, of course, personally, I think, you know, my grandfather was as well a refugee in the United Kingdom. He died there. We had frequent communications with him by mail. I never saw him. He died in '84. I know very well the reasons that took him to the United Kingdom. He was a World War II refugee. My grandmother and my mom stayed in Latvia because they were not able to move. My grandma was wounded. And I think Latvians living outside did everything really to keep the idea of independent and free Latvia alive and as well to keep culture alive, something that was very difficult really to take care of in Occupied Latvia during the Cold War time. And I think it is simply my personal duty as well to pay back if I can do something for the people who have done so much good for my country. That is something, I think, that is very important personally.

That's very nice. Thank you. Thank you.

From left: Māris Prāvs, Māra Prāvs, Juris Epermanis, Ambassador of Latvia Andris Razāns, Andris Ritums, Rasma Adams, Vineta Mēkone, counsellor, Embassy of Latvia

actually we can associate with security and related problems. Russia, well, it's a neighbor of Latvia, has been a neighbor for a long time and will be there for a very long time certainly. We have to cope with situations, any kind of situations that are developing and might be developing in our neighborhood. I think we know President Putin, his activities, his views from previous times when he was the President. Well, we shall see what he is going to do in Russia.

The other thing I would like to say is that if we compare the

well trying to strengthen transatlantic relationships, and that will be my priority here in Washington as well to do everything to build ties, to strengthen ties, between United States, Latvia, United States, Europe, NATO, and make them as strong as possible. And, well, in 2015 Latvia will hold the EU Presidency for half a year, and we are thinking in Riga that perhaps there is something we can do as a small but very determined pro-Atlantic nation to add to this relationship between United States and Europe.

an embassy like the Latvian Embassy. Certainly we will be doing everything and perhaps a little bit more than everything we can do to strengthen this relationship. Because, well, Latvians living in United States, I think, of course, there are different groups of Latvians, there are different reasons that have brought our compatriots to the United States immediately after the Second World War or during the Second World War, then back in the '90s, and just recently different waves of movement of people. And, of course, I

Foto: Edgar B. Anderson

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

Par sieviešu uzvārdu rakstību

Nekad mans uzvārds nav bijis Grendzis. Arī mana vīra ģimene dzīvo ar sieviešu dzimtes uzvārdu.

Maija Grendze

Tiešām nezinu – latviešu tekstā parasti lietoju sieviešu dzimti; ja darišana ar angļu valodu, tad, protams, ir vīriešu dzimte.

Anita Tērauda

Jā, es vēlos sieviešu dzimti – Kļaviņa. Legāli mans uzvārds ASV tomēr ir Klavins (no dzimšanas apliecības).

Ilze

Es neesmu nekāda vīriete. Es stāvēšu un kritiķu par sava uz-

vārda latvisko rakstību (pat ja man uzvārds būtu Vilks vai Lācis, vai Dadzis, vai Suns). Es brīvajā pirmskaņā Latvijā mācījos pareizu latviešu valodu un es miršu, latviešu valodu cienīdama. Man ir laba sendienu paziņa Maija Medne, latviska sieviete, un viņa nemaz necenšas kļūt par vīrieti.

Helena Hofmane
(agrāk pierakstīts)

Tas ir tik jauks jautājums! Domāju, ka avīzē noteikti var manu vārdu parakstīt ar sieviešu dzimtes galotni. Man nav iebildumu.

Sarma Muižniece Liepiņa

Pie latviešiem es esmu Vallena, pie amerikāņiem – Vallens.

Nē, neesmu pieradusi... Man labāk patik Līga Siliņa.

L.

Par uzvārdu. Vienkāršāk būtu, ja ģimenē visiem uzvārds būtu vienāds. It īpaši, ja ceļo. Bet nu katrai tautai ir savi likumi, arī latviešiem. Patiesībā tā ir smalka lieta. Ja sieviete ir Egle, tad vīrietis nav Eglis, vai vīrietis ir Olis, tad sieviete ir Ole vai Ola, Biete – Bietis, Priede-Priedis (tā gan laikam nesaka, jo šajā gadījumā darbojas cits likums), Dzenis-Dzene (labi, ka pasē ir atruna!). Plūmes laikam visi ir Plūmes! Amerikāņiem vienkārši. Uzvārds visiem vienāds, bet dzimti nosaka vārds un āmen. Lietuviešiem vēl

trāk, jo viņi šķiro precētas sievietes un neprecētas. Krievi neiztiek bez tēva vārda, piemēram, Anna Sergejevna Sokolova, bet vīrs Ivan Sergejevič Sokolov... sarežģīti, traks var palikt.

...

Jā. Man labāk patiktu Laima Dzenis. Vieglāk būtu uz robežām un vispar arī tāpēc, ka tas uzvārds tomēr nāk no putniem. Kad latviešiem uzvārds sāka piešķirt, tad, muižkungs zemniekam vai kalpam jautāja, piemēram, ko viņš šodien ēdis. Atkarībā no atbildes tad arī dots uzvārds. Manā darbā bija Klucis, jo viņa vectēvs kungam teicis, ka brokastīs ēdis klučus (klimpas).

Tā ir, ka latviešiem uzvārds ir

nākuši tieši no putniem, kokiem, augiem utt., bet vēlāk arī no saprecēšanās ar cittautiešiem. Man mans uzvārds noteikti asociējas ar konkrētu putnu nevis ar dzišanu vai kaut ko citu. Dzene – it kā dzen, nevis kaļ kā dzenītis. Man tiešām labāk patiktu, ja man ar vīru būtu vienāds uzvārds, pat ja tam nebūtu nekāda sakara ar putniem. Laima ir sieviešu vārds, Hugo – vīriešu un pasē, arī citos dokumentos ir speciāli jānorāda, vai tu esi sieviete vai vīrietis. Ko tad vēl sarežģīt...

Tā es domāju, un tur neko nevar darīt... Bet likumi paliek likumi.

Mana vecmamma visu mūžu bija Anna Jūlija Konstance Spielbergs.

Laima Dzenis

Ilmara Bastjāņa atgriešanās

Šāds nosaukums bija dots sarīkojumam, kas aizvadītās sestdienas pēcpusdienā pulcēja interesentus Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļģa Teātra mūzeja zālē. Apmeklētāju pulkā bija rakstnieka un žurnālista Ilmara Bastjāņa Latvijas

Godā vietā uz skatuves Ilmara Bastjāņa portrets

radinieki no Liepājas puses, dažādos gados iegūtie draugi dzimtenes teātrā aprindās, literatūras un teātra mākslas pētnieki, mūzeja darbinieki. Iegāns šim sarīkojumam bija dāvinājums, ko šoruden saņēmusi Kultūras akadēmija, – Nacionālā teātra vecmeistara Jāņa Lejiņa Amerikā gleznotais Ilmara Bastjāņa portrets. Dairas un Juža Čiļņu gādīgo roku pārvests pāri okeānam, sekojot Dainas un Ulža Dumpju mudinājumam, tas savu mājvietu nu atradis Eduarda Smiļģa mājā.

Šā portreta ierašanās jaunajā mājvietā simbolizē vēl viena latviešu inteligenta likteņa piepulcēšanos leģendārajai Spēlmaņu ciltij (Jāņa Lejiņa apzīmējums) un vistiešāko piederību savai tēvzemei. Ilmara un viņa dzīvesbiedres Erikas pelnu urnas jau pavasara pusē atradušas mūža mājās Liepājas kapsētā, bet tagad mūzeja darbinieki aicināja apzināties Ilmara un Erikas Bastjāņu garīgo mantojumu un ieguldījumu latviešu kultūrā. Sarīkojuma vadītāja teātra vēsturniece Margita Manīņa smalkjūtīgi un ar patiesu cieņu pāršķīra Ilmara Bastjāņa dzīvesstāsta nozīmīgākās lapas, uzburot priekšstatu par gaišu, asprātīgu un garīgi nerimīgu personību. Viņš piederēja paaudzei, kas uzauga neatkarīgās

Latvijas gados, bet kuŗas jaunības gadus revidēja Baigais gads un Otrais pasaules karš. Stāstījumu atdzīvināja divi videomateriāli, pirmais bija fragments no kāda literāra priekšlasījuma Anšlava Egliša daiļrades sakarā, otrs – trimdas inteligences raksturojums jau mūsu atgūtās neatkarības gados, filmēts speciāli Rakstniecības mūzeja archīva vajadzībām. Šie divi fragmenti, ne tikai portrets, kas bija novietots godā vietā uz Smiļģa skatuves, radīja nepārprotamu Ilmara Bastjāņa klātbūtnes illūziju.

Maija Meirāne Šlesere un Juris Šlesers pie Eduarda Smiļģa rakstāmgalda viņa memoriālajā kabinetā

Atmiņās par Ilmaru un viņa Eriku gremdējās Uldis Dumpis, kuŗš ar abiem iepazīties jau pagājušā gadsimta septiņdesmito gadu beigās, par vēstulju apmaiņu daudzu gadu garumā stāstīja Nacionālā teātra literārā padomniece Rita Melnace, viņa arī iepazīstināja klātesošos ar fragmentiem no Ilmara rakstītām dažādu gadu vēstulēm, grāmatizdevēja Anita Mēlupe atcerējās ne tikai sadarbošanos ar Ilmaru un viņa dzīvesbiedri, sagatavojot izdošanai Latvijā trīs „Pašvēstures” grāmatas, bet

arī pēdējo tikšanos ar Eriku Amerikā. Arī Daina Dumpe dalījās atmiņās par šo saskanīgo pāri, kas savu sirds siltumu prata dāvēt tuviem un tāliem draugiem un daudz domāja par Latvijas likteni. Sirsnīgu un skanīgu akcentu sarīkojuma norisei piešķīra arī Liepājas meiteņu ansambļa dziedātās latviešu tautasdziesmas, savukārt Erikas radu ģimenes pārstāve Ausma Dzintare pastāstīja par Bastjāņu pāra pēdējo gaitu Liepājas kapsētā un parādīja izvadīšanas ceremonijas fotoattēlus.

Šajā atceres sarīkojumā piedalījās arī viesi no Ziemeļamerikas kontinenta – dzejniece Maija Meirāne Šlesere un viņas dzīvesbiedrs Juris Šlesers, arī viņu gaitas savulaik krustojušās ar Bastjāņu ģimeni. Un šajā dzimtenes apciemošanas reizē viņi izmantoja iespēju ne tikai pagodināt ar savu klātbūtni Bastjāņu atceri, bet arī kaut nedaudz iepazīties ar Eduarda Smiļģa Teātra mūzeju.

Ilmara un Erikas atgriešanās nu ir notikusi. Par viņu dzīves gaitām liecina dažādi materiāli mūzeja krājumā, bet Ilmara Bastjāņa gaišais, vērigais skaists turpmāk vērsies preti apmeklētājiem no Jāņa Lejiņa brūnos toņos gleznotā portreta.

Teksts un foto: Gundega Saulīte

Simt gadu jubileja mājai

Jau iepriekšējā *Laika* numurā vēstījām par neparastu jubileju, intervijā „Nams, kas vieno paaudzes” Andrejs Pebo, ievērojamā mūrniekmeistara un uzņēmēja Krišjāņa Ķergalvja mazmazdēls un viņa nama tagadējais saimnieks, stāstīja par Kr. Valdemāra ielas 33. nama vēsturi un tagadni. Pagājušās piektdienas rīta pusē izcili izkoptajā Ķergalvja mājas pagalmā, kuŗā var ieiet no Valdemāra ielas, bet iziet uz Zaļo ielu, pulcējās mājas tagadējie īrnieki uz īsu, bet svinīgu jubilejas brīdi.

Atceres brīdī pulcējās Ķergalvja mājas ļaudis

No Zaļās ielas puses pagalmā ieskrēja avižu zēni, saukdami: „Sensācija! Sensācija! Pērciet *Dzimtenes Vēstneša* jaunāko numuru! Krišjānis Ķergalvis pabeidzis sava nama celtniecību!” Tik tiešām – katram uz

rokas bija avižu klājiens – speciālizdevums, kas datēts ar 2012. gada 28. septembri. Tajā aprīnājami veikli sakopotas veselu gadsimtu vecas ziņas un šī gada aktuālitātes. Te varam lasīt, ka 1912. gadā, piemēram, nodibināts ne tikai Rīgas Zoologiskais dārzs, bet arī akciju sabiedrība „Valters un Rapa”, ka Rīgas dzelzceļa stacijā uzstādīti biļešu automāti(!) un pilsētā darbojušies 43 kinematogrāfi.

Bet ko tur daudz palasīsi, ja sāk spēlēt ragu mūzika un nu tikai jāmin, aiz kuŗa atvērtā loga trešajā stāvā novietojies pūteju

Viņi ar lepnumu runā par Rīgu – pilsētu, kas aug un plešas arvien lielāka un varenāka, kur saskaņā dzīvo dažādu tautību ļaudis. (1912. gadā šie vīri, protams, nevarēja paredzēt tos pārbaudījumus, ko gatavoja 20. gadsimts un ko nāksies piedzīvot ne tikai ridiniekiem, bet arī visai valstij, kas tolaik diez vai bija dzimusi pat vispārdomīgākajos sapņos. Tāpēc viņu runas ir ideālisma caurstrāvotas.) Par tautas uzplaukumu, attīstību un labklājību acīmredzot sapņoja Ķergalvja viesi viņa nama pabeigšanas svētkos. Viņi pat paceļ sarkana vīna glāzes, uzsaucot tostū par nākamajām paaudzēm, kas dzīvos šajā namā un pieminēs savu senču labos darbus.

Tagad, simt gadus pēc nama pirmās kārtas pabeigšanas, daudz kas no sapņotā ir piepildījies. Daudz kas ir noticis pavisam citādi, taču tagadējie mantinieki ir gādājuši, lai senču veikums tiktu celts godā un labo darbu piemiņa nezustu. Spēle mūzika, avižpuikas par piecām kapeikām pārdod avīzes speciālnumuru, turpat ir arī vairāki kliņģeru tirgotāji, senatnīgas dāmas vēsturiskās kleitās un greznās cepurēs, bet pavisam negaidot pagalmā iemaldās arī 21. gadsimta pārstāvis – velokurjers uz divriteņa. Nu, protams, ir taču 2012. gads!

Vēstures uzzibsnījums, bez šaubām, bijis tikai īslaicīga illūzija. Atgādinājums par bijušo, goddevības apliecinājums senču mūža darbam.

Andrejs Pebo sagaida viesus

Mājas iekšpagalms svinību gaidās

Neliels teatrāls akcents mūsu pragmatiskajā ikdienā, lai visi, kas dzīvo vai strādā šajā vēsturiskajā namā, apzinātos vienkāršo patiesību – bez pagātnes nav nākotnes. Bet Krišjāņa Ķer-

galvja namam ir likti stingri pamati un viņa mantinieki – Andrejs Pebo ar dēliem – gādās, lai nākotne būtu pagātnes cienīga.

G.S.

DIVI VIEDOKĻI PAR VIENU IZRĀDI

Vai balagans?

Komentārs par Raimonda Staprāna lugas izrādi Klīvlāndē

Teātra spēlēšana latviešu valodā Klīvlāndē sākās 1909. gada 27. martā ar Zvārguļu Edvarda lugas „Svešinieki” izrādi. Ar pārtraukumiem, īpaši kopš aizritējušā gadsimta 50. gadiem, turpinājusies turpat līdz 2010. gadam. Mūsu aktieŗi – Jānītis, Ilga, Rita, Haralds, Zenta, Līga, abi Edvarti un vēl daudzi citi skolēni un jaunieši vienmēr aizrautīgi veikuši savu skatuves uzdevumu, nepalikdami „profesionāļu” ēnā. Par maz bijis izrāžu, lai izaugtu savā varēšana līdz pilnai meistarībai, bet viņi visi darbojušies ļoti nopietni.

Par profesionāļiem: Klīvlāndē ir daudz teātru, un mēs nedzīvojam Sibīrijas plašumos, lai nesaņemtu teātra darba pamatus. Ir aizdomas, ka ciemiņi iedomājas, ka diasporā mīt mežoņi, kuri nemaz nezina, kas ir teātris. Smidina dažāda laba Latvijas „profesionāļu” uzvedība. Pirms dažiem gadiem Daugavpils aktieŗi te izrādīja lugu „No saldenās pudeles”. Pēc tam Latvijas režisors intervijās zobojās par iestērķētiem stārķiem, kuri cēli ieraušies uz izrādi. Režisors apliecināja profesionālisma trūkumu – šie „stārķi”, par kuriem zobojies, taču tev gādā maizīti!

Dažs labs no trimdas vecajiem aktieŗiem arī nav bijis gudrāks, nesaprotot dažādas teātra darba līmeņa vajadzības. Mani nokaitina apgalvojums: es redzēju profesionāļu uzvedumu. Kas tad ir šī profesionālā varēšana? Bieži vien redzētais uzvedums nemaz neatbilst profesionālam standartam, būdams amatierisks profesionāļu balagans.

Pēc šī pagārā ievada: Klīvlāndē

draudzes namā 5. septembrī skatījāmie Raimonda Staprāna lugu „Gūsteknis pili”. Kā tas atbilda šīm profesionālām mērķaustulām? Vai bija profesionāla izrāde?

Vispirms par lugu. R. Staprānam patik kontraversija. To varēja redzēt arī šoreiz. Manuprāt, R. Staprāns lieto Bertolta Brechta recepti. Paņem tekstus, teiksim memuārus, un lūko veidot dialogus. Lugas notikumu neparāda darbībā, bet atstāta, apraksta. Lieto biežu skatu maiņu, beidzot pat jaucot spēles vietas. Staprāns dialogā stāsta, kas notika, aktieŗiem pa vidu skraidot, bieži tikai tāpat vien, nāksanas pēc vai beidzot dialogu skatiņus. Darbības te ir ilustrācijas, ne praktiska notikuma detaļa, kas runātu par

sevi. Nav kā Rūdolfā Blaumaņa lugā „Uguni”, kur Kristīne ar Edgaru izdzīvo epizodu no savas dzīves.

Klīvlāndē uz izrādi atnāca 60-70 skatītāju. Režisors teica uzrunu. Bija programma ar Kārļa Ulmaņa fotogrāfiju (laikam jau no izsūtījuma laika) uz vāka un daudziem faktiem par vēsturi. Teksts bija grūti salasāms.

Aktieŗi spēlēja bravūrīgi. Bija divi uniformēti pulkveži: Lūkins un Neimanis. Stalti soļoja pa taisni un sveicināja, papēžus gan neklabinot. Bija lelles – Kirchenšteins un tautumeita, daudz „simbolisku” ierosinājumu, laikam pat izvarošanas skats. Ulmanis kafijā iebēra trīs karotītes cukura.

Bija pat padomju Latvijas no

Kiribati republikas nokopētais vilņojošais karogs. Tāds 1940. gadā vēl nemaz neparādījās, to izgudroja pēc 1944. gada. Skatītāji pasmējās par nošļukušo bosiku, kas beigās uznāca „štramma” sarkanarmieša sinepjkrāsas fufaiķi.

Ne Ulmanis, ne Rudums (izrādē viņu tēloja Pēteris Gaudiņš) lugā kā skatuvisks raksturs neparādījās, bet darbojās gan drīz kā lelles. Nekas no Ulmaņa rakstura, kāds tas redzams daudzās nedēļas notikumu hronikās. Profesionāļiem taču bija iespēja to atšifrēt un parādīt.

R. Staprāna nelaime ir tā, ka Ulmanis ir viņa ne-varonis. Tāpēc luga ir pretrunīga. Autoram varonis nepatīk. Bet lugas varonim jābūt centrālajam spēkam, kas pārvar savas grūtības.

Ulmanim viņa varas augstienē pienācis totāli neuzvarams ienaidnieks. Ko varonis darīs? Kā viņš cīnīsies? Kā viņam palīdzēs viņa palīgi? Kādu cilvēciņu vaibstu sajūtīsim viņu attiecības, cik patiesu, cik viltīgu, cik nelietīgu? Profesors Valters Nollendorfs 3x3 nometnē Gaŗezērā secināja, ka neatkarīgā Latvija esot bijusi Ulmaņa ietiepība. Nebijis Ulmanis, Saeima sen būtu pakļāvusies padomju varai. Tagad gudrinieki pļāpā tukšu par kaŗošanu un palikšanu savā vietā, paši bieži tur nepalikdami.

Timeklī atrodamas divas pretrunīgas atsauksmes par iestudējumu. Nevaru izrādē pamanīt kritiķes Gundegas Saulītes saskatītos ideoloģiskos vai personības veidojumus. Laikrakstā *Kultūras Diena* 2011. gada 14. septembrī publicēta arī Zanes Radzobes atsauksme.

Aiz cieņas pret Ulmani un apmulsuma par „profesionāļu” izrādi, daudziem „sabiedriskiem” darbiniekiem šī ir bijusi lieliska izrāde. Vai tā bija? Nebija vis.

Man R. Staprāna gabals likās balagans, par spīti profesionāli trenētiem un pieredzējušiem aktieŗiem. Protams, gaumes ir dažādas. Pietrūka tikai sarkanarmiešu „pļeskas”, jeb vai es tās nepamanīju? Zaldātiņu leļļu cilāšana likās itin ilustratīvi smieklīga.

Kā pietrūka? Ulmanis izrādē neatnāca kā traģisks varonis, pret kuŗa personību būtu nobālējis maskaļu taisītais balagans. Līdz šādam perspektīvā zīmētam iznākumam izrāde neizauga. Žēl.

Arturs Rubenis

Kārlis Ulmanis

Raimonds Staprāns

Luga, kas atsauc atmiņas Dailes teātris viesojas Toronto ar Raimonda Staprāna lugu „Gūstekni pili”

Izrāde „Gūsteknis pili” Dailes teātra uzvedumā Latviešu centrā Toronto 8. septembrī bija pulcējusi ap 150 skatītāju.

Bija jauki atkal redzēt profesionālus aktieŗus uz skatuves, un maz ko piebilst par viņu spēli, jo pagājušā sezonā luga bija spēlēta Dailes teātra reperuāruā un, atskaitot izmaiņu vienā lomā (Rudumu spēlēja P. Gaudiņš) pārējais ansamblis bija oriģinālā sastāvā. Dekorācijas, protams, kā jau ceļojošam ansamblim, lielāko tiesu bija sagādātas uz vietas, atskaitot dekoratīvus elementus, kas nepieciešami lugas risinājumam un atmosfārai – tie ceļoja kopā ar aktieŗiem. Pats režisors Kārlis Auškāps pēc nelielas uzrunas pārtapa par tehnisko darbinieku, piepalīdzot ar gaismām un skaņām. Viesizrādes ASV un Toronto notika Kultūras biedrības TILTS izkārtojumā.

Daudz materiāla skatītājs varēja iegūt no programmas, kur, starp citu, minēts, ka režisors 1989. gadā iestudējis Raimonda Staprāna drāmu „Četras dienas jūnijā” (kopā ar režisoru Vari Vētru) ar Uldi Vazdiku Kārļa Ulmaņa lomā. Vēlāk K. Auškāps šo lugu iestudējis arī

Zviedrijā. ASV šo lugu iestudējis Sanfrāncisko Mazais teātris. (rež. L.Siliņš). „Gūsteknis pili” ir 1940. gada jūnija notikumu turpinājums, darbība norit ap centrālo personu – Kārli Ulmani.

„Gūsteknis pili” ir nosaukta par dokumentāldrāmu – tas daļēji izskaidro piezīmes no publikas, kur no jaunākās paaudzes atskanēja: „Kas nu tā par lugu.” Tā sauktā vecākā paaudze uz to skatījās citādām acīm. Pati luga esence atsauc atmiņas, kas pa gadiem bija nogūlušās un pēkšņi tika par jaunu ilustrētas acu priekšā. Luga tiešām rosināja atmiņas un pārdomas. Un ne jau tikai par Kārli Ulmani vien, bet par mūsu tautas likteni kā tādu. Tā bija laba luga izvēle parādīt to ārzemēs dzīvojošiem – luga tēlos tika atspoguļots mūsu patriotisms.

Viss labs sakāms par režiju – kā aktieŗu izkārtojumu uz skatuves, tā par leļļu pielietošanu. Lugas palēninātais temps palīdzēja atklāties tās gaisotnei un radīja viengabalainu sniegumu.

Kārlis Auškāps, protams, ir piedzīvojis režisors, un ar šo lugu viņam bija labi paveicies. Gribu piezīmēt, ka Auškāps savā laikā bija Dailes teātra galvenais režisors, kuŗš aiz sevis atstājis virkni ievērojamu skatuves darbu un teātrīm uzticīgs palicis vēl tagad. Arī šis viņa sniegums bija viscaur akceptējams, vadoties no autora dotās vielas.

Tēlotāju ansamblis bija labi saliedēts, – seši aktieŗi: Juris Kalniņš (Ulmanis), Gints Grāvelis (Neimanis), Juris Bartkevičs (Lūkins), Lauris Dzelzītis (Maģers), Pēteris Gaudiņš (Rudums), Pēterim Šogolovam veicot vairākas lomas un funkcijas. Lellēs bija atveidoti Kirchenšteins, Dambītis un Kļaviņš. Saspēle viscaur ticama un laba. Bez konvencionālās spēles labi tika apspēlētas lelles, kā arī rindoti „zaldātiņi”. Pēdējiem Latvijas uniformās gan noripoja galvas. Zīmīgi, vai ne? Tāpat neaizmirstama paliks tautiskā lelle, kas beigās zaudēja savu

vainadzīgu. Lielisks simbols – paldies režisoram!

Pie individuāliem tēlojumiem nav daudz ko piebilst. Visgrūtāk laikam bija atveidot pašu Vadoni; Juŗa Kalniņa Ulmaņa tēla atveidojums bija ticams, lai gan būtu jāšaubās, vai beigu daļā tēls nebija par glēvu – bet kas to lai zina, varbūt cilvēks tiešām zem lielās slodzes sabruka? Nav viegli atveidot vēsturē tik nozīmīgu personu kā Kārli Ulmani. Gints Grāvelis, Juris Bartkevičs un Pēteris Gaudiņš, katrs veidoja ticamus, viengabalainus tēlus. Lauris Dzelzītis savā politiskās pārvaldes pāranga lomā radīja daudz komisku momentu, ar risku „uzspēlēt” – taču noturoties viscaur ticamā līmenī. Pēteris Šogolovs savus uzdevumus veica teicami.

Skatītāji uzņēma izrādi ar nedalītiem un ilgiem aplausiem. Tika pasniegti ziedi, kā jau tas šādās reizēs pieder, un daudzi devās mājās pārdomu pilni par redzēto un dzirdēto, ar uzvan-

ditām jūtām par bijušo. Lai gan izrādei bija arī savi komiskie momenti, taču pamatā tā bija smaga drāma, lai neteiktu – tautas traģēdija. Notikumi pili tos krasi iezīmēja un līdz ar to šie notikumi tika vispārināti un atsauc atmiņā tā sauktā „Baigā gada” pirmsākumus. Programā ir minēts, ka luga balstās uz pils komandanta Oskara Neimaņa atmiņām un lielāko tiesu dialogi atbilst vēsturiskiem faktiem. Un Raimondam Staprānam ir izdevies tos dokumentēt un veikli savirknēt lugā istā secībā. Par režiju un aktieŗdarbu lai liels paldies!

Atliek tikai vēlēties, lai mūs biežāk apciemotu Latvijas teāŗi, lai gan skatītāju bāze sāk lēnām sarukt, kas izraisa pārdomas, vai beidzot tā neapsīks. Pašmāju teāŗu darbība ir apstākusi, lai gan tai bija liela loma, kaut vai valodas uzturēšanā. Vai jaunā audze šeit spēš uzturēt jebkādu latviešu teāŗi – par to var šaubīties. Un tādēļ jo vairāk ceram, ka mūs vēl apciemos dzimtenes teāŗu trupas.

Juris Freijis

Paldies kollēģām no avīzes Latvija Amerikā par sadarbību šās publikācijas tapšanā!

Atceroties un sapņojot par paradīzi, kurā jau būts jeb Trinidadas un Tobago salidojumu dalībnieku saiets Rīgā un Ņujorkā

Augusta beigās un septembrā sākumā Latvijā viesojās Venecuēlas latvietis, latviešu salidojumu rīkotājs Trinidadā un Tobago (TT) Guntars Gedulis. Visiem, kuri piedalījušies kādā no līdzšinējiem 16 latviešu salidojumiem Trinidadā un Tobago un dzīvo Latvijā, viņš izsūtīja ielūgumu, aicinot uz saieti 9. septembrī pulksten četros Rīgas Latviešu biedrības Līgo zālē. Apmeklētājus tur laipni sagaidīja Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra „Mazā gilde” senioru sieviešu koŗa „Sudrabotā gaisma” dalībniece Zinta Zemzare ar māsu Aldu Pakalni, tērpuos krāšņajā Rucavas tautastērpā.

Sarīkojuma sākumā G. Gedulis vispirms nosauca sanākušo „kurlanderu” vārdus. Pirmā, 1974. gada salidojuma dalībniekus pārstāvēja Vilis Vītols. Vilis un Marta Vītoli piedalījušies arī 2. un 3. salidojumā. Visvairāk bija šogad jūnijā notikušā 16. salidojuma dalībnieku. Visistākie kurzemnieki saietā bija talsenieki Indra Kore (piedalījās 15. salidojumā), viņas meita Rūta Kore un dēls Ivars Kore (14. salidojums), vecākais dēls Imants ar sievu Gintu (16. salidojums), Uģis Jankavs (tagad rīdzinieks) un Aldis Ābele (tagad dzīvo Ventpilī, ir Ventpils pilsētas domes izpilddirektors).

Saietā piedalījās Latvijas Kultūras akadēmijas koris „Sōla”. Koŗa diriģents ir Kaspars Ādamsons. Koris šogad Pasaulē koŗu olimpiādā Sinsinati ieguva trīs zelta medaļas. Koristi dziedāja latviešu tautasdziesmu „Jūriņ’ prasa smalku tīklu” interesantā G. Geduļa apdarē, Tobago, Šarlotvilā 1940. gadā pierakstītu dziesmu *Saved in the Promised Land* (G. Geduļa apdare 2012. g.), kam pievienojās Īrijas latviešu koŗa „eLVE” dalībnieces Indra Jakobsona un Liāna Goldstrēma. Visi kopā nodziedāja „Pūt, vējī!”

Guntars Gedulis īsumā pastāstīja par Kurzemes hercogu Jēkabu un Tobago vēsturi, parādot senus attēlus, arī 16. salidojuma fotografijas. Sākumā salidojumus rīkoja vēsturnieks Edgars Andersons, tajos piedalījās daudz latviešu no dažādām valstīm, jo tā bija laba iespēja satikties. Pēc 1990. gada dalībnieku bija mazāk, bet tagad atkal rodas interese, un šīgada salidojumā bija 50 dalībnieku.

Padomju okupācijas laikā no Latvijas doties uz salidojumiem nebija iespējams, bet Atmodas sākumā 8. un 9. salidojumā piedalījās ansambļi „Mantojums” un tautasdeju kopa „Vektors”; pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas 12. salidojumā 2001. gadā – vēsturnieks Aldis Ābele no Ventpils. Viņš vēlējās izpētīt kurzemnieku dzīvi Tobago un ir ieinteresēts arhαιoloģiskos projektos.

Trinidadā un Tobago pēc TT prezidenta Artura Napoleona Raimonda Robinsona ielūguma 2001. gada decembrī viesojās Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.

G. Gedulis pastāstīja par iecerēm – Tobago asambleja latviešiem līdzās pieminēklīm kurzemniekiem piešķirusi zemes gabalu, uz tā var uzcelt vairākas ēkas – kafējnicu, izstāžu zāli, bibliotēku,

viesnīcīņu. Tobago pie Kurzemes līča ir mūzejs, kurā daudz materiālu par kurzemniekiem, tas jāpaplašina. Ir arī ierosinājums Latvijā, Ventpilī vai Kuldīgā, kādu ielu nosaukt Tobago vārdā. Viesojoties Latvijā, G. Gedulis nepalaida gaŗām iespēju satikties ar šo pilsētu amatpersonām.

Ansambļa „Mantojums” pārstāve Indra Lintiņa dziedāja Eduarda Rozenštraucha dziesmas.

Beigās komponists Gio Saule

atskaņoja savus klavierdarbus. Viņš ilgus gadus dzīvojis Venecuēlā, tagad viņa mājas ir Skrīveros.

G. Gedulis pateicās Astrai Moorai par Tobago salidojumu popularizēšanu, māksliniecei Aldai Pakalnei par aŗiŗām, māksliniekam Uģim Jankavam par zīmējumiem, Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra „Mazā gilde” senioru sievieŗu koŗa „Sudrabotā gaisma” dalībniecēm Zintai Zem-

zarei un Veltai Lācei, kuŗas gādāja, lai saiets labi izdotos, un visiem citiem atbalstītājiem.

Latvijas vēstnieka ANO Normana Penkes ģimeni pārstāvēja Daces Penkes tēvs Arturs Dudars no Ikšķiles. Pēc jautras kopdziedāšanas visi pārcēlās uz citu telpu, jo negribējās šķirties. Salidojumu dalībnieki jutās gluŗi kā mīļi radinieki!

Tieŗi tajā pašā dienā, 9. septembrī pulksten četros kurzem-

nieku saiets notika Ņujorkā, kur ſī vasara ir tropiski silta un mitra. Ņujorka nav tikai debesskrāpju džungļu mēropole: ja vakarpusē pieveŗ acis, aizspieŗ ausis un ienirst Centrālparka mistiskajos likloŗos, tad nav grūti iedomāties, ka klejo pa lietusmeŗa džungļiem. Un tieŗi tā notika ar vairākiem űujorkieŗiem – Tobago un Trinidadas apceļotājiem. Viņi atkal izbaudīja TT, neatstājot űujorku. Atmiņu pēcpusdiena tika saskaņoja ar TT apceļotājiem, kuŗi satikŗanos bija norunājuŗi Latvijā.

Nelielajam salidojumam visi latvieŗi bija gatavojuŗies, ierazdamies ar kārumiem: siera un tiramisu tortēm, izmeklētiem dzērieniem un latviskiem augļiem – zemenēm un avenēm. Galdu rotāja arī jūras veltes, kaņepjmaizītes un Latvijas dzirkstoŗais vīns. Taču vispirms ikviens viesis tika lūgts pastāstīt savus spilgtākos iespaidus par TT pieredzēto.

Visdziļākos atmiņu lokos nācās ielūkoties mājasmātei Lilijai Zīvertei, viņa gan Tobago nav bijuŗi (jo tur nenotiekot operas svētki), toties Latvijas Universitatē studējusi vienā laikā ar paŗu Edgaru Andersonu, tikai katrs savā fakultātē. Jau toreiz bijis noprotams, ka no viņa iznāks lietaskoks. Šogad E. Andersonu 16. salidojuma dalībnieki Trinidadā sirsnīgi pieminēja tieŗi dienā, kad viņš pirms 92 gadiem dzimis!

Lilijas brālis Manfreds Zīverts Trinidadā un Tobago divatā ar sievu Alisi viesojies pasen, gadu viņš pat vairs nevarēja atcerēties. Iezemieŗi palikuŗi labā atmiņā, divvientulīgo atpūtu un sauļoŗanos neviens neesot traucējis. Aija Blūmfelde TT apskatīja ſovasar un ir sajūsmas pilna par turienes dabas krāŗnumu. Jūsmīga savā vērtējumā bija arī Dace Aperāne. Viņai ceļojumu aizmirst nemaz nav iespējams, jo 1976. gadā ar vīru Gundaru uz TT devās kāzu ceļojumā. Dace un Gundars bija iedomājuŗies, ka atraduŗi salu, uz kuŗas viņus neviens nepazīs un latvieŗu valodu nesapratis. Ak vai, jau pirmie okeana krastā sastaptie cilvēki (ar stūrīŗos sasietu kabatlakatiņu ap galvu, gluŗi kā Latvijā siena laikā) ne tikai atgādināja latvieŗus, bet patieŗām arī bija tautieŗi! Savukārt romantiskā naktī, kad jaunlaulātie cerējuŗi ieklausīties vienīgi okeana viļņu valodā un milzu bruņurupuŗu ſņākoņā, abus līdz nāvei pārbiedējis Vilis Lapenieks vecākais, izlēkdams no krūmiem ar kinokameru rokā un iesaucoties: *Hallo darling!* Dace arī atminējās putnu rezervātā senlaiku ķīnieŗu mājīņā dzīvojoŗo dakteri Lao un viņa paŗrocīgi gatavoto kokosriekstu saldējumu.

Par tālo salu daudz stāstījis Daces tēvs Mārtiņŗ Štauers, viņŗ 1968. gada nogalē pavadījis Trinidadā un Tobago. M. Štauers ar ģimeni tolaik dzīvoja Vinipegā, Manitobas provincē Kanadā, un strādāja firmā *Catelli* par pārtikas tehnologu. Viņa uzdevums bija attīstīt jaunus pārtikas produktus jaunuzceltajā pārtikas ražošanas fabrikā Portofspeinā.

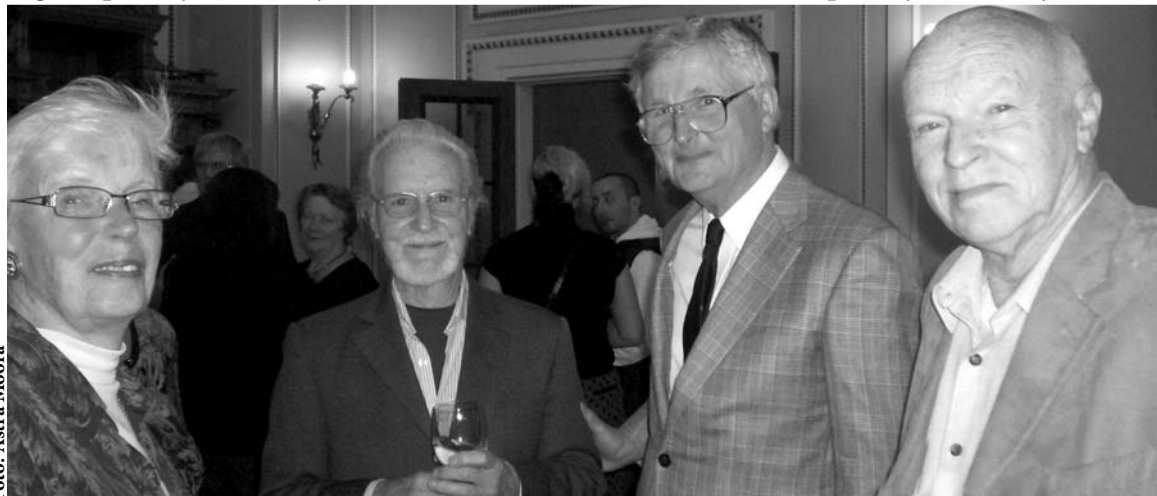
(Turpināts 7. lpp.)

Kurzemnieku saietā Rīgā; no kreisās: Džovanni Attardo (Dublina, Īrija), Gio Saule, Alda Pakalne, Guntars Gedulis

Daŗi Rīgas latvieŗu biedrībā notikuŗā kurzemnieku saieta dalībnieki, no kreisās: vijolnieks Reinis Galenieks, dziedone Inguna Lazdiņa (abi ansambļa „Mantojums” pārstāvji, piedalījās 8. un 9. salidojumā), deju kopas „Vektors” vadītājs Guntis Libers (piedalījās 9. salidojumā), Guntars Gedulis, soliste Antra Bigaŗa (piedalījās 9. salidojumā), „Vektora” dalībniece Ilze Veisbārde (piedalījās 9. salidojumā)

No kreisās: Ileana Bolŗaite, Gio Saule, Vilis Vītols, Pēteris Bolŗaitis (viņaprāt Tobago ir viena no skaistākajām Karību jūras salām, un viņŗ uz turieni dodas arī ārpus salidojumiem)

Foto: Astra Moora

Foto: Astra Moora

Foto: Astra Moora

FRAGMENTI NO TOPOŠĀS GRĀMATAS Z. FON FĒGEZAKS „BALTIEŠU TRAGĒDIJA”

Lielā kariete

(Cimos pie radiem senajā Vidzemē)

(Nobeigums no Nr. 37.)

Atpūtās mežā pie maza strautiņa. Zirgi dabūja auzas un braucēji – cieti novārītas olas, šķiņķa maizītes un speķa kūku ar rozīnēm. Tēvs nenolobīto olu ar nazi pāršķēla uz pusēm, ar naža galu izcēla olas miksto daļu un katru pusi apēda vienā kumosā. Bet māte un bērni sitās ar olām, un tas, kuŗa ola izrādījās stiprāka, bija karalis.

Tad bērniem atļāva ar basām kājām plunčāties pa ūdeni. Strauts bija lēzens, bet straujš, ar lieliem, gludiem oļiem. Pie dēļu tilta ar apsūnotām margām stāvēja vecs bērzs ar saplaisātu mizu. Šis bērzs nebija nekas īpašs, arī ne tilts un strauts pie lielceļa, bet Aurels pēkšņi izjuta, ka viņš šo vietīņu mežā vienmēr atpazītu un nekad neaizmirstu.

Pēc launaga tēvs kopā ar zēniem gāja „sēnot”. Katram nācās vienam pašam iet aiz atsevišķa krūma – bet sēnes neviens neatrada. „Dīvaini,” domāja tēvs, „un taisni šeit mēdza būt daudz sēņu!”

Tad brauca tālāk.

Onkulis Oša stāvēja uz mauriņa pie pelēkas vienkāršas ēkas ar baltiem logu rāmjiem un māja jau no tāienes. Atkal tika raustītas ausu līpiņas, līdz iznāca konfektes. „Pinku istabu, pinku istabu,” sauca Aurels, „tagad tev mums tā jāparāda.”

„Pinka” bija novārīta piena plēve – kas bērniem šķita visšausmīgākais. Un onkulis Oša allaž bija stāstījis, ka viņam mājās Vaimašos esot ar „pinkām” pilna istaba, kuŗai jāizēdas cauri, lai tiktu uz plūmju un ābolu istabu.

Nē, pinku istaba nebija atrodama, toties visas istabas izskatījās pietiekami dīvainas, – zālē pie sienām karājās lieli gabali nopliisušu tapešu. Pāris nodriskātu miksto krēslu – tas bija viss mēbelējums. Pāri ēdamistabas griestiem stiepās melna plaisa, pie virtuves durvīm zem nodrupušā apmetuma redzams koka pinums. Uz mazās dārza verandas satrunējušajām kāpnēm bija lieli caurumi, un sapuvušās marģas šūpojās gaisā.

„Kāpēc šeit viss ir pagalam?” vakarā Aurels vaicāja mātei.

„Onkulis Oša gandrīz nekad nav mājās,” saka māte.

„Un kāpēc onkulis nekad nav mājās?” turpina Aurels.

„Jo viņš ir viens, viņam nav ne sievas, nedz bērnu.”

„Kāpēc viņš neapprecējās?”

Māte brīdi klusē. Tad domīga saka:

„Jo tā tante, kuŗu viņš gribēja, apprecēja citu onkuli. Un tā nu viņam nav istu māju!”

Nav istu māju. Aurels ilgi gulēja nomodā un prātoja. Cik tam jābūt šausmīgi, – bez istām mājām un allaž vienam pašam. Nabaga onkulis. Varbūt īstenībā viņš nemaz nav tik jautrs. Varbūt viņš tik daudz joko, lai citi nemanā, ka viņam ir skumji. Tai bija jābūt riebigai tantei, kas viņu nav ņēmusi. Bet pasaule taču ir pilna ar tantēm – diez kāpēc viņš neapprecēja kādu citu?

Vienmēr pēc pusdienām onkulis Oša gāja „lasīt krieviski” – tad bērniem bija aizliegts skraidelēt

pa māju. „Lasīt krieviski nav vienkārši,” teica onkulis, „tam vajadzīgs klusums. Bet ap trijiem – tad jūs varat nākt man pakal!”

„Bet, onkuli Oša, tu nemaz neļāsi krieviski, tu gulēji!” kļiedza bērni, iedrāzdamies lasāmā istabā, kur onkulis gulēja uz veca ādas dīvāna.

„Gulēju? Vai jūs traki? Kas gan dienas laikā gul, ja ir tik daudz krievu grāmatas, ko lasīt!” Onkulis Oša noberza seju un nogluda savas pilnbārdas galus pa labi un pa kreisi. „Skatiet, cik nogurušas manas acis no daudzās lasīšanas! Krievu grāmatas prasa īpašu piepūli!”

„Parādi grāmatu, parādi grāmatu,” kļiedza Aurels.

„Panāc tik šurp, un es tev parādīšu. Vai varbūt tu labāk gribētu dzirdēt eņģeļus debesis svilpojam?” Onkulis Oša piecēlās – un bērni ķērkdami metās ārā.

Visjaukāk bija, kad onkulis Oša sēdēja uz sava vecā dīvāna un dziedāja. Viņš dziedāja tikai vienu dziesmu, un tai pašai bija maz vārdu, bet tā bija tik skaista,

ka viņam atkal un atkal tā bija jādzied priekšā:

„Dvēsele augšā plivinās – juhā!” (Onkulis Oša abas rokas stiepa augšā gaisā; un likās, ka viņš ar savu balto pilnbārdu pacelsies līdz griestiem.)

„Tik miesa vien paliek apakšā!” (Un onkulis Oša atkal iegrima savā dīvānā. Zelta ķēde ar sarkano koralli zibsnija uz viņa vēdera.)

Bet tad viņš atkal sēdēja un glāstīja savas bārdas galiņus.

„Es tikai gribu dzīvot, līdz pēdējais krievs būs aiz Kamčatkas noslēcis!”

„Bet tava zelta ķēde tik ilgi neizturēs!” Aurels paraustīja lāča nagu. „Tē tā jau ir galīgi nodilusi.”

„Vēl piecdesmit gadus tā izturēs,” skaidroja onkulis Oša, „un tad es nopirkšu jaunu.”

„Brauc mums līdzi,” bērni uzmācās onkulim, kad kariete bija atkal piebraukusi, „lūdzu brauc līdzi!”

Bet onkulis Oša palika – tur nelīdzēja lūgšanās.

Vēl ilgi viņš tā stāvēja pie pelēkas koka mājas, baltie svārkī un baltā bārda spīdēja saulē.

Atceroties un sapņojot par paradīzi, kuŗā jau būts jeb Trinidadas un Tobago salidojumu dalībnieku saiets Rīgā un Ņujorkā

(Turpināts no 6. lpp.)

Fabrikas atklāšanā toreizējais valsts premjermministrs Eriks Viljams atzinīgi novērtējis M. Štauvera veikumu jaunās valsts labā. Trinidadā un Tobago ilgu gadu bija Lielbritānijas kolonija, un neatkarību ieguva tikai 1962. gadā.

Portofspeinā pavadīto laiku M. Štauers atceras ar prieku. Mārtiņš un Ilga Štauveri apmeklējuši visas Kurzemes hercoga kuģinieku izveidotās apmetnes vietas Tobago, tur svinējuši arī Latvijas valsts dibināšanas 50. gada svētkus un jutušies, it kā atrastos Latvijā. Tobago iedzīvotāji uzskatīja, ka no tālās Kurzemes atbraukušie nav bijuši kolonisti. Mārtiņš un Ilga Štauveri apmetušies viesnīcā *Crown Point* un *Paradise Island* un izbraukājuši skaisto salu no viena gala līdz otram. Trinidadā piezīvota arī liela zemestrīce, 6,9 balles pēc Richtera skālas, un daudzas mazākas, pat vairākas vienā dienā. Kādam valstsvīram, ar kuŗu iepazinies Kanādā, viņš pajautājis, par cik lielu naudas summu Tobago salu varētu nopirkt. Atbilde bijusi, ka pirms desmit gadiem būtu pieticis ar vienu miljonu dolaru! Vienbrīd Štauveriem radusies vēlme apmesties Trinidadā uz dzīvi, tomēr viņi atgriezās Kanādā un pārcēlās uz Montrealu, kur Mārtiņš Štauers aizvadījis jau 43 gadus.

Diemžēl Tobago dēliem un meitām savā dzimtenē pārāk saldi neklājas, daudzi Ņujorkā tīrot ielas un darot citus mazkvalificētus darbus. Jānis Krēslīns vecākais TT vēl nav bijis, bet viņš domājot par Tobago katru dienu, jo netālu no viņa dzīvesvietas ir veclaužu aprūpes nams, kuŗā

strādā apkopējas no TT un citām salām. Ielu pie savas mājas slaukot, viņš mēdz ar viņām patērzēt, un esot ļoti patīkami ieklausīties izloksnē, kas daiļskanīgāka nekā angļu valoda.

Neaizmirstamā atmiņā ceļojums uz Tobago 2007. gadā ir Līvai un Dāvidam Raitim. Līva cer, ka TT ar laiku progress būs lielāks. Viņa apskatījusi mazo slimnīciņu, kuŗā trūkst daudzu ASV caurmēra hospitāļos tik parasto iekārtu, un secinājusi, ka viņai darba nebūtu, ja sadomātu pārcelties uz Tobago. Salā ir samērā izolētas vietas, piemēram, zvejnieku ciems Šarlotvila (*Charlotteville*) pie Pirātu jeb Kuršu līča, kur televīzija ieviesta tikai 1980. gadā, kabatas tālruņus sāka lietot pirms gadiem astoņiem.

Dāvids Raitis varēja nodungot rūjenieties Līgas Silīņas Trinidadas televīzijas studijā dziedāto Raimonda Paula dziesma „Pie jūras dzīve mana” ar Valža Artava vārdiem, ko viņa atkārtojusi daudzas reizes, tā ka to paspējis iemācīties arī vietējais gīds. Jānis Riekstiņš vēl aizvien brīnās par latviešu jaunavu un sievu prasmi uzpīt Jāņu vainagus pilnīgi ne no kā! Vainagu Tobago, protams, dabūja visi Jāņi, netrūka arī lēcienu pāri ugunskuram līdz brīdim, kad kā no milzu spaiņiem sāka gāzt lietus.

Noklausījušies stāstus un nodziedājuši līgodziesmu, TT apceļotāji tika pie sanestajiem kārumiem.

Mēs, kādreizējo kolonizatoru pēcteci, nerimstam sapņot par salu, līdzvērtīgu paradīzei... Rakstnieks un skolotājs Arturs Plaudis 1978. gadā Austrālijā izdotajā

grāmatā „Akcenti” par šo latviešu iedomību pavīpsnā. Laiks tomēr rāda, ka latviešiem ir laba atmiņa: gan par kādreizējo koloniju, gan par visu, kas saistīts ar tās iegūšanu un zaudēšanu.

**Indra Kore,
Anita Mellepe,
Astra Moora**

Guntars Gedulis septembrī Rīgā tikās arī ar Latvijas prezidentu Andri Bērziņu. Prezidents ar interesi apskatījis salidojumu fotografijas, lūdzis aizsūtīt arhitekta Staņislava Borbala plānus kurzemnieku centram un atzinis, ka būtu vēlams Tobago uzcelt atpūtas mītņi, ko varētu izmantot gan studenti, gan pensionāri

Foto: Astra Moora

Foto: Astra Moora

Kurzemnieku saiets Ņujorkā. Sēž no kreisās: Manfreds Ziverts, Lilija Ziverte, Anita Mellepe; stāv: Jānis Riekstiņš, Skaidrīte Krēslīņa, Līva Raita, Dāvids Raitis, Aija Blūmfelde, Dace Aperāne, Jānis Krēslīns

Window on Eurasia: Economics Not Ethnicity Said Powering Separatism in Russian Federation

Pols Goubls
(Paul Goble)

Staunton, October 1 – Economics has largely replaced ethnicity as the motive force behind separatist challenges to Moscow's rule of the Russian Federation, with large numbers of people in many predominantly ethnic Russian regions believing that their territories are being treated as colonies, according to a Moscow analyst.

In an article published in "Argumenty Nedeli," Denis Terentyev argues that Moscow is "still asleep" as far as this challenge is concerned, but he argues that "if at the start of the 21st century, the power vertical saved Russia from disintegration, today it is the chief cause of the local discontent" that is defining "an entire generation."

"Millions of residents of Kaliningrad, the Urals region, Siberia, the Far East and even Petersburg are certain that their small motherlands are Moscow's colonies," that the corrupt powers in Moscow run things for their own benefit and that the interests of the population are thus ignored.

Up to now, the "Argumenty Nedeli" analyst suggests, "there

has not yet been the manifestations of separatism that strike everyone in the eye," but he continues that such feelings are quite capable of "blowing up the country when oil and gas prices fall or a change of elites begins."

Separatist attitudes in and around St. Petersburg are somewhat of an exception because that region which some call Ingermanland does not have its own petroleum reserves. But some residents there believe that as an independent country, they could become part of the European Union and live better by means of tourism, ports, and intellectual products.

Sergey Achil'diyev, an historian, told Terentyev that if in the past, Petersburg separatists talked about how their Europeaness set them apart from the rest of Russia, "today there have arisen more concrete demands" because of the destruction of the city's "historic center, censorship, bureaucratization, and the lack of protections for property owners."

The historian added that at present those who believe the solution lies in the creation of a separate state "do not present a serious political threat." But he continues, "radicals will get a chance with the powers weaken," especially since "dissatisfaction" with them has been growing for many years.

And he pointedly reminds Te-

rentyev that "those union republics which did not have any separatists at the beginning of perestroika nonetheless separated themselves from the USSR." And he continues that "today the entire country is certain that it is feeding Moscow" rather than the other way around.

Terentyev points out that there is some evidence the powers that be in Moscow are taking note of this as when the center spent 20 billion US dollars in the Russian Far East before the Pacific summit. But such spending "did not have the desired effect" on the 6.2 million people in that region.

Instead, he adds, "people there say that the Kremlin is like a husband who comes home drunk for several years but then once appears carrying flowers." That doesn't impress Far Eastern residents whose average income is about 23,000 rubles (780 US dollars). Instead, it may only encourage them to step up their demands.

Yuri Kuz'min, a Vladivostok economist, points out that existing Russian laws mean that "fish costs more" in that Far Eastern city than it does in Moscow. And he says that Moscow's effort to prevent Chinese penetration by setting up a 500 kilometer zone where nothing can be built is only accelerating emigration from the region.

Moscow has no reason yet to fear "separatists" or "the Primorsky

partisans," the economist suggests, "but the powers need to be afraid of something else: two-thirds of the young people [in Russia's Far Eastern region] have never been in Moscow and do not have any desire to visit [the Russian Federation capital]."

Aleksandr Abramov, a professor at the Far Eastern Financial University, says that Moscow needs to invest more in the region and attract more people there, something it has signally failed to do. Worse yet, he adds, "Moscow considers [in the wake of the Pacific summit] that it has already given the Far East a great deal."

But people in the region know that most of the construction for the summit was done by imported Tajik workers and that because of massive corruption "the bridge to Russky Island cost more than three times as much as a similar bridge would in China."

An Irkutsk sociologist, Vladimir Shanorov suggests that in Siberia and the Far East "the first question in business is who is the potential partner: a Siberian or a Muscovite," with most people in the Far East viewing even those from Petersburg, Bryansk or other portions of European Russia as "a symbol of a colonial regime."

According to media in the Urals, Terentyev continues, right now about 20 percent of the popula-

tion would vote to separate from the Russian Federation. And according to various reports, he adds, the number of people who declared themselves to be "Siberians" in the last census may have been as many as four million – a huge share of the population there.

Yevgeny Royzman, an activist in the Urals, suggests that any push for secession might be triggered by local force structures and heads of regions who increasingly resent, as did many in Soviet times on the periphery of the USSR, the fact that their decisions, their business interests and even their jobs are at the mercy of bureaucrats in distant Moscow.

The situation in Kaliningrad is similar, Terentyev suggests. Many in that non-contiguous region of the Russian Federation resent the suppression of their free economic zone. And the population is increasingly focused not on the center but on Europe: 70 percent of Kaliningraders have foreign passports, "and the greater part of youth have not seen Moscow."

Terentyev concludes with a warning about economic-based separatism that at least some in Moscow are likely to take seriously: "The collapse of the USSR was instantaneous and unaffected by oil prices, but today's Russia depends far more on world markets and on the price of oil," things Moscow cannot control.

Zanes Treimanes atskata izstāde Ņujorkā

Izstādot 30 gadu laikposmā radītus darbus, tēlniece, arī kolāziste, Ņujorkiete Zane Treimane Ņujorkas mākslas publikai bija sarūpējusi daudzējādā ziņā ievēribas cienīgu izstādi. Tā būtu liela apgrēcība pret latviešu mākslas norišu dokumentēšanu, ja *Laika* slejās, kaut arī novēloti (par ko ļoti atvainojos), nebūtu „iegrāmatots” šīs izstādes apraksts. Retrospektīvo skati gribētos apzīmēt par kvalitātē noapaļotāko un estētiski pievilcīgāko radošo dotumu nesto „augļu” atrādi, kādu pēdējos gados palaimējies redzēt.

Izstāde bija aplūkojama Bruklinas mākslinieku koalīcijas (BWAC) plašajās telpās, ūdeņu apskautajos vecajos Ņujorkas ostas spīķeros, kas jau kopš vairākiem gadiem pielāgoti lielapmēra mākslas izstāžu vajadzībām. Līdztekus Zanes Treimanes solo izstādei blakus telpās risinājās gadskārtējā koalīcijas dalībnieku lielizstāde. Neformālā gaisotne un senīgais, romantiskais novietojums, mūsdienīgu labiekārtojumu uzspodrināts, allaž pievelk jo plašu interesentu loku.

Pēc akadēmisko gradu iegūšanas (BFA Pratt institūtā Bruklinā, maģistres grāds Bruklinas kolledžā) Zane Treimane sāka rosīgas mākslinieces gaitas, piedaloties amerikāņu mākslinieku kopizstādēs Ņujorkā un tās apkaimē, pāris reizes arī Eiropā. Viņas pirmā atzīmējamā solo izstāde bija 1987. gadā Pleiades galerijā Ņujorkā, bet jaunākā turpat 2004. gadā. Jaunā māksliniece līdztekus iesaistījās latviešu mākslinieku rosmēs, regulāri izstādoties vecākās brālības „Ņujorkas latviešu mākslinieku grupas” (dib. 1951. g.)

skatēs līdzās iecienītajiem vecmeistariem Fridricham Miltam, Mārtiņam Krūmiņam, Ēvaldam Dajevskim, Alfredam Krūkliņam un citiem. Viņa arī bijusi aktīva Arnolda Treibera rosinātās Ņujorkas DV apvienības mākslas sekcijas skatēs Ņujorkā, kā arī lielajās Dziesmu svētku izstādēs

ASV un Kanādā. Būdamā Amerikas latviešu mākslinieku apvienības (ALMA) biedre, viņa bija to mākslinieku vidū, kas ar savu darbu dāvinājumiem kopējai ceļojošai izstādei Latvijā (ar sākuma punktu Valmieras mūzejā 2008. gadā) sekmējusi Trimdas mākslas centra veidošanu Latvijā.

Jau kopš laika, kad izstādēs galvenokārt redzējām Zanes Treimanes kolāžas, māksliniecei ir pie-

mitis savdabīgs radošais ķēriens. Kolāžas abstraktos elementus un krāsainības kaskādes viņai allaž paveicies organizēt daudzplāksņainās, iztēli rosinošās personiska mikrokosma ainās, kuŗās valdošais elements ir kustība. Še aplūkojamā atskata izstādē, kuŗā dominē trīsdimensionāli veidojumi kokā.

– vairumā pie sienas karināmi cilņi (izmēros starp 72"x48"x6" un 18"x15"x3") – šī personiskā mikrokosma klātie turpinās, tikai pārtapusi it kā palielinātu fragmentu noapaļotos trīsdimensionālos veidos. Izstādes telpā ieejot, jūtamies it kā no visām pusēm mākslinieces radošās enerģijas un iztēles apņemti.

Te der pieminēt, ka no mākslinieces agrāk radīto kolāžu bagātīgā klāsta izstādē iekļuvusi tikai viena – arhitektonisku spraišļu un sirreālu krāsainības strēmeļu virrojuma sakausējums „Debesu logs” (1990), liekas, nevis lai atsauktos retrospektīvas izstādes principiem, bet gan lai pilnveidotu harmoniski izplānoto izstādes kompozīciju.

Tēlnieces izmantotais materiāls ir lielas koka plāksnes, no kuŗām ar smalku, apbrīnojami veikli vadītu zāģi izzāģētie nerēgulārie apveidi saplākšņoti viens otram virsū intriģējošos sakārtojumos, veidojot pie sienas karināmas cilņi kompozīcijas. Bija izstādītas

dažas brīvstāvošas skulptūras – īpaši atzīmējama melnā, vijīgi izzāģēto formu konstrukcija „Nakts dejotāji” (2007) un dažī „telpā peldoši” veidojumi.

Ja agrīnajos 1980. gadu veikumus, kuŗos reizēm iestrādāti jau gatavu atrastu koka priekšmetu fragmenti, raksturo izsvērtas, līdzsvarotas kompozīcijas nosacīta dinamika un asu leņķu definētas formas, tad pēdējo gadu darinājumos valda atrāsītība. Ja 1980. gadu konstrukcijās izmantoti atšķirīgi nokrāsoti apveidu pret-nostatījumi, tad 1989. – 90. gadu mijā daudzkrāsainību nomaina pilnīgi melni vai pilnīgi balti plūsmainu formu veidojumi, bet pēdējā laikā – dabiskā koka iebrūnā pamatkrāsa dažādātās tumšuma pakāpēs.

Pēdējos gados mākslinieces iemīļotajām abstraktajām formām piemīt visai biomorfiskas iezīmes, un tās, jo plaša variāciju amplitūdā it kā atkārtodamās, veido atpazīstamo Zanes Treimanes rokrakstu.

Saplākšņotie, viļņojošas kustības raksturotie abstraktie tēli nenoliedzami izraisa asociācijas ar kaut ko dabas tiešāmībā redzētu – viļņojošām jūras vai purva zālēm – „Bruklinas sāls purvājs” (2011), meitenes gaŗo matu plīvām – „Čella spēlētāja” (2010), kāda putna greznajām spalvām – „Dejojošais putns” (2010). Kustībā iekļautajiem veidojumiem pa lielāki daļai piemīt rotaļīgs pieskāriens. Bet ārējās pazīmes nav veidolu esences noteicējas, bet vienīgi rosinātājas mākslinieces iekšējo izjūtu dziļākam poētiskam vēstījumam, kuŗa apjaušmas atvērsanai tēlniece mums „pasviež”

atslēdzīņu – ar patiesu iejūtu japāņu haiku tradīcijā rakstītas (angļu valodā) rindas. Tas ir līdz šim nesastāps rakstītās un tēlos pārvērstās dzejas apveinojums, manā ieskatā atjautīgi veiksmīgs.

Neba jau visa plašā izstāde bija tapusi rotaļīga optimisma zīmē. Veselu ieloku Zane Treimane bija veltījusi lielās traģēdijas – 11. septembra – teroristu uzbrukuma upuru piemiņai. Iznīcības bezcerīgumu pauda melnu, patvarīgi sasvaidītu, nesaderīgu fragmentu kopojuums „9-11 Chaos” (2001), kuŗu papildina haiku rindas (brīvi tulkotas: *Tajā liktenīgajā dienā – Mūsu dzīves pārmainījušās uz mūžu – Dzīlas skumjas nezūd.*) Traģisko notikumu ļoti uzskatāmi iezīmēja no griestiem karināts divu tēlu „mobilis” „Dviņu sievietes” (2004) – it kā no dzīves pārpalikumu fragmentiem konstruēti balti nebūtības stabi, kas ar savu balto, katedrāles torņiem līdzīgo augšupietiekšanos modina mierinošu paļāvību; pievienotā haiku: *Divas dievietes peld (telpā) – Bojā gājušo piemiņai – Gari vēja pūsmā.* Traģēdijas „atceres ielokā” iedēriģi iekļauta bija jau pieminētā lielā kolāža „Debesu logs” – cerību modinošas krāsainības un enerģijas piestrāvota. Pievilcīgu dekoratīvu un reizē mistisku uzmanības centru izstādei piešķīra 70 collu platais telpas vidū pakarinātais „aizkars” „Dzīves jūra” (1983), darināts nonerēgulārām, krāsainiem sirreāliem motīviem apgleznotām melnkoka sloksnēm.

Jāpiezīmē, ka visiem 26 izstādes darbiem pie nosaukumiem bija pievienotas atbilstīgas haiku rindas.

Eleonora Šturma

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents ASV

Darba vizītes ietvaros ASV Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš 28. septembrī apmeklēja Jeila universitāti Nūheivenā, Konektikutas pavalstī, kur tikās ar universitātes mācībspēkiem, latviešu izcelsmes ortopēdijas profesoru Kristapu Keggi, studentiem, kā arī iepazinās ar mācību bazi un bibliotēkām šajā universitātē – vienā no pasaulē visaugstākā prestiža mācību iestādēm.

Ņujorkā Valsts prezidents tikās ar ASV Ebreju organizācijas (*American Jewish Committee AJC*) pārstāvjiem, lai apmainītos viedokļiem par starptautiskām aktualitātēm, kā arī par abām pusēm aktuāliem jautājumiem, kas ļauj uzturēt konstruktīvu dialogu starp ebreju kopienā un Latvijas valsti.

Budžeta projekts bez aizdevēju palīdzības

Finanču ministrs Andris Vilks (*Vienotība*) 28. septembrī devās tradicionālajā gājienā no Finanču ministrijas ēkas uz Saeimu, nesot budžeta portfeli ar valdības sagatavoto nākamā gada budžeta likumprojektu. Budžeta portfelis tika pasniegts Saeimas priekšsēdei Solvitai Āboltiņai (*Vienotība*) kopā ar miniportfelīti – zibatmiņu, kurā ir gan nākamā gada valsts budžets, gan arī nākamā trīs gadu budžets. Pasniedzot budžeta portfeli, Vilks uzsvēra, ka šis ir pirmais budžets pēdējo četru gadu laikā, ko Latvijas valdība ir sagatavojusi patstāvīgi, bez starptautisko aizdevēju palīdzības. “Šis budžets ir saistāms ar valsts izaugsmi,” sacīja ministrs.

Ari Āboltiņa, saņemot budžeta portfeli, pauda gandarījumu, ka šis ir nākamā gada budžets, kas

isagatavots patstāvīgi, un uzsvēra, ka jau šogad ir sasniegts tāds izaugsmes līmenis, kādu starptautiskie aizdevēji Latvijai prognozēja 2017. gadā. “Tas apliecina, ka mēs spējam strādāt ar apzinātu domu par izaugsmi,” teica Saeimas priekšsēde.

CVK lūgums atzinumam ekspertiem

Centrālajā vēlēšanu komisijā saņemti vairāk nekā 12 000 parakstu, lai nepilsoņu pilsonības jautājumā izsludinātu parakstu vākšanas otro posmu. Lēmuma pieņemšana atlikta uz mēnesi. Kaut arī saņemts Valsts prezidenta kancelejas, Saeimas juridiskā biroja un citu institūciju atzinums, CVK nav pārliecināta, ka likumprojekts ir pilnīgi izstrādāts. Iepriekš saņemtajos atzinumos likumprojekts nav analizēts no starptautisko tiesību viedokļa. Tāpēc CVK lūgus Ārlietu ministriju, Tiesībsargu biroju, LU Juridiskās fakultātes Starptautisko un Eiropas tiesību zinātņu katedru un starptautisko tiesību ekspertus sniegt savus atzinumus.

Kariņš pret „skaldi un valdi” politiku

Eiropas Parlaments ar nozīmīgu balsu pārsvaru atbalstījis Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas deputāta no Latvijas Krišjāņa Kariņa sagatavoto likumprojektu. Tas paredz vienotu Eiropas Savienības (ES) pieeju sadarbībai ar trešajām valstīm enerģētikas piegāžu jomā. Tas ir nozīmīgs solis vienotas ES enerģētikas ārpolitikas virzienā, kuŗa veicinās energoapgādes piegāžu drošību un pēc iespējas zemākas cenas patērētājiem visās dalībvalstīs.

Likumprojektā skarta situācija arī gāzes sektorā. Septembra sākumā Eiropas Komisija uzsāka oficiālu izmeklēšanu pret Krievijas gāzes uzņēmumu *Gazprom* par iespējamu ļaunprātīgu monopolstāvokļa izmantošanu Austrumeiropā un Centrāleiropā, tostarp Latvijā. K. Kariņš uzsvēra: “Eiropa ik gadus kļūst atkarīgāka no importētiem energoresursiem. Patlaban ES importē aptuveni 60% no tai nepieciešamās dabasgāzes, Latvija, kā zināms, – visus 100%. Galvenais gāzes piegādātājs Eiropai ir *Gazprom*, kas, slēdzot ar katru dalībvalsti atsevišķu līgumu par gāzes cenu un piegādi, piekopj “skaldi un valdi” politiku. No tās cieš patērētājs, kas maksā dārgāk.”

Ušakovs pret LPS

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) un Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) priekšsēdis Andris Jaunsleinis parakstīja valdības un LPS vienošanās un domstarpību protokolu par 2013. gada valsts budžetu. Uz to tūlīt reaģēja Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs. Viņa ieskatā LPS sarunās par iedzīvotāju ienākuma nodokļa proporcijām nav atradusi iespēju nekādā veidā aizstāvēt pašvaldību intereses un ir pakļāviesies *Vienotības* ministru spiedienam, atļaujot diskriminēt rīdziniekus. Rīga neredz nekādu jēgu aktīvai dalībai LPS, un tāpēc tās dalība LPS ir jāaptur. Rīgas dalības maksa organizācijai 2013. gadā 50 000 latu apmērā tiks novirzīta rīdzinieku vajadzībām.

Uzbrukums Daugavas Vanagiem

Deputāte Irina Cvetkova (*Saskaņas centrs*), komentējot diskusijas izraisījušā Bauskas piemiņēkļa atklāšanu, paziņojusi, ka Daugavas Vanagi (DV) ir nacistiska organizācija un Trešā reicha ideju turpinātāja. DV Organizācija ir gatava savu cieņu aizstāvēt tiesā.

Daugavas Vanagu Daugavgrīvas nodaļas vadītāja Edgara Engīzera ieskatā deputāte šādi atražo padomju propagandas radītos mītus par visiem trimdas latviešiem kā par Latvijai nevēlamām personām, šo nevēlamību raksturojot ar PSRS ieviesto smagāko lamuvārdu – fašisti. Daugavas Vanagu organizācijai nekad nav bijis nekā kopīgs ar nacisma idejām.

Plašsaziņas līdzekļos Irina Cvetkova paskaidro, ka viņas pārliecības pamatā ir Daugavas Vanagu rīkotie vai atbalstītie notikumi, piemēram, leģionāru gājiens 16. martā vai Bauskas memoriāla izveide. Cvetkova, kas arī agrāk skarbi izteikusies pret “neīstajā pusē karājušiem” Otrā pasaules kara veterāniem, strādā Sabiedrības saliedētības komisijā (!). Nesen viņa apstiprināta arī īpašā komisijas darba grupā Otrā pasaules kara veterānu samierināšanai. Komisijas priekšsēdis Ilmārs Latkovskis (Nacionālā apvienība) nevēlējās komentēt savas kolēģes izteikumus, taču atzina, ka sabiedrības saliedētībai šādi publiski apvainojumi nenāk par labu.

SPILGTS CITĀTS

Akmeņiem bija jāklie dz, bet...

Bijušais iekšlietu ministrs, tagad fonda *Culture Bridges International* prezidents Ēriks Jēkabsons intervijā NRA analizē pašreizējo politisko situāciju Latvijā, stāsta par citur pasaulē redzēto. Svarīgi ir Jēkabsona secinājumi par mūsu specdienestu darbu. Viņam tika jautāts par Latvijas drošības apdraudējumiem un vai bija iespējams neitralizēt Lindermanu, kas ar Latvijai uzspiesto valodas referendumu nodarīja lielu ļaunumu.

Man - bijušajam iekšlietu ministram ir kauns, ka viens boļševīks, avantūrists un nepilsonis pazemoja visu latviešu nāciju, izdzēnot bāleļņus uz referendumu. Tur jau akmeņiem bija jāklie dz, bet politiķi un drošībnieki lielākoties klusēja. Likuma noteiktajā kārtībā Lindermanu bija iespējams neitralizēt, lai nepieļautu viņa destruktīvās darbības. Tā darbojas attiecīgie dienesti visā pasaulē. Es savulaik pavēlēju izsūtīt pretvalstisku elementu un provokatoru Aleksandru Kazakovu, un tas bija mans - ministra lēmums.

Specdienestiem ir dažādas iespējas. Latvijas specdienesti cītīgi izpilda ES dotos uzdevumus, taču viņiem katastrofāli pietrūkst radošas pieejas, lai aizstāvētu savu valsti un tās drošību. Kādā ASV speciālistu tikšanās reizē tika izteikta doma, ka Latvijas specdienesti ir politizēti, par pierādījumu minot vairāku gadu laikā šeit notikušos pompozos arestus, pēc kuŗiem neviens arestētais nav notiesāts. Savādi pēc šo speciālistu domām ir tas, ka visas šīs aiztu-

rēšanas tiek nofilmētas un tūdaļ palaistas TV, – tā tad notiek informācijas noplūde, kuŗas realizēšanā ieinteresēti attiecīgi politiski spēki. Nav pat jābūt kodolfiziķim, lai saprastu, ka konkrētas aprindas rīkojas uz savas revolūcionārās pārliecības pamata! Taču atšķirībā no Amerikas Latvijā nav nevainības prezumpcijas, bet ir vainas prezumpcija! Tā rada baumu, intrigu un nenovaidības vidi. Taču, patiesību sakot, pietiek jau ar Lindermana faktu vien, lai pateiktu, ka mūsu specdienesti neaizstāv Latvijas valsti.

Ērika Jēkabsona atziņas

- Mēs visu laiku vīlamies – Saeimā, partijās, līderos, cilvēkos, krievos, amerikāņos, kaimiņos, Eiropas Savienībā. Tas liecina par garīgo infantilismu, jo neredzam lielos kopsakaros. Tā arī mēs paliekam – vilušies, nelaimīgi, iegrīmuši smīnošā ņirdzīgumā par visu un visiem.

- Mūsu specdienestu darbība ir likumiski sinchronizēta ar NATO un ES prasībām, taču, ja tās vadītājiem pietrūkst vizionārisma, arī viņi kļūst par parastiem funkcionāriem bez nākotnes vīzijas un patriotisma, par viegli manipulējamām būtnēm, kas turklāt neidentificē briesmas, kuŗas var apdraudēt Latviju.

- Baltijas valstu iedzīvotāji, kas bija ļoti lielās cerībās par atgūto brīvību, sajūta, ka, pajejot Atmodas gadiem, to laiku patiesos cīnītājus un vizionārus nomainīja konjunktūristi un tehnokrati, kas izzaga valsti, demokratijas vietā atnesot banditokrātiju.

Valodai draud „digitāla izmiršana”

Eiropas valodu tehnoloģiju eksperti veikuši pētījumus par mazo tautu valodu stāvokli globālizētajā pasaulē. Pētījumu rezultāti publicēti Eiropas valodu dienā, un tie nav iepriecinoši. Vairāk nekā 20 Eiropas valodām, tostarp latviešu valodai, draud “digitāla izmiršana”, tām trūkst tehnoloģisku risinājumu.

Pētnieki analizējuši visu Eiropas Savienības valstu valodas, kā arī islandiešu, serbu un abu norvēģu valodas dialektu attīstības iespējas mūsdienu tehnoloģiju pasaulē. Secināts, ka vislabākajā situācijā ir angļu valoda – tās spēja funkcionēt digitālajā vidē ir lieliska, tāpēc tā ierindota visaugstākajā kategorijā. Par ļoti sarežģītu eksperti vērtē mazāko Eiropas valodu – latviešu, lietuviešu, maltiešu, islandiešu situāciju.

Datorprogrammatūras izstrādātāju uzņēmuma *Tilde* valdes priekšsēdis Andrejs Vasiljevs tagadējo situāciju salīdzina ar izaicinājumu, ko valodas pārvarēja tolaik, kad Johans Gūtenbergs izgudroja iespaidpreses. Tās valodas, kuŗas nedrukāja grāmatas, pamazām iznīka. Tagad pakāpeniska iznīšana draud valodām, kuŗām nav radīts pilnvērtīgs tehnoloģiskais nodrošinājums. Ko nozīmē tehnoloģiskais nodrošinājums? A. Vasiljevs paskaidro: “Elementārākās

darbības ir iespēja rakstīt ar datoru latviski, pārbaudīt pareizrakstību. Tas mums ir, un tas jau ir ļoti labi. Taču jaunākās tehnoloģijas nozīmē arī, ka dators spēj sazināties ar cilvēka balsi.” Latviski, piemēram, nav pieejamas programmas, kad dators pats tekstu subtitrē vai balss ieskaņojumu pārvērš rakstītā tekstā. Latviski nav izmantojamas arī informācijas analīzes tehnoloģijas, kas automatiski analizē visu pieejamo informāciju par kādu tematu. Secinājums: jo mazāk dators sapratīs latviski, jo vairāk apdraudēta būs latviešu valoda.

Rīgas pasažieru ostā

netālu no Vanšu tilta 30. septembrī pietauvojās viens no lielākajiem buriniekiem pasaulē – Sanktpēterburgas Jūras akadēmijas burukuģis *Mir*. Burinieku bez maksas varēja apskatīt rīdzinieki.

Trismastu burinieks *Mir* uzbūvēts 1987. gadā Gdaņskas kuģu būvētavā. Ar savu nedaudz mainīto buru dizainu *Mir* tiek uzskatīts par ātrāko mācību burinieku pasaulē. Tā gaŗums ir 110 m, maksimālā ieģrime – 6,5 m. Kopš 1998. gada burinieks *Mir* ir Sanktpēterburgas oficiālais vēstnesis ārvalstīs. Tas ir ilgdabējs *The Tall Ship Races* dalībnieks un vairākkārtējs uzvarētājs.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Par Bauskas Valsts ģimnaziju - un ne tikai

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Kā ziņo *Bauskas Dzīve*, tradicionālā Dzejas dienā Edvarta Virzas dzimtas mājās *Billītes* šogad pulcējušies desmit novada skolu 9. un 10. klašu jaunieši.

"Ceru, ka esat šurp braukuši ar sirdi un prātu," - tā sapulcējušos skolēnus un pedagogus uzrunāja Dzejas dienu rīkotāja Vija Cerusa, Bauskas Valsts ģimnazijas latviešu valodas un literatūras skolotāja. *Billīšu* saim-

niece Anna Žigure uzslavēja Viju Cerusu par radošumu Dzejas dienu rīkošanā.

Izlasījis šis rindiņas, satrūkos: Bauskas Valsts ģimnazija - kur es par to esmu lasījis? Man mājās glabājas daži pirmskaŗa aviŗu eksemplāri. Nu kā tad - *Jaunāko Ziņu* 1937. gada 21. jūnija numurs.

Skatos un lasu: "Valsts ģimnazijas izlaiduma akts Bauskā notika sestdien aizsargu nama lauru kokiem greznotā zālē. Kā Izglītības ministrijas pārstāvis aktā ieradās Zemgales lielais

dzejnieks Plūdonis, kas uzrunā abiturientiem aicināja sekot Vadonim. Svinīgā akta dalībnieki sumināja valsts vadību."

Jā, tas bija t.s. 15. maija laikmets, un tā "vadības sumiņāšana" tika visnotaļ veicināta. Pats toreiz - man bija deviņi gadi - mācījies Rīgas Franŗu licejā, kas bija latvieŗu skola, un ļabi atceros, ka klasēs bija plāksnītes ar uzrakstiem: "Katrs savā darbā, visi valsts darbā. K. Ulmanis", "Latvijas vārds - svēts vārds", "Degsim Latvijai".

Labs ir. Bet tālāk *Jaunāko Zi-*

nu skopajā informācijā lasām: "Ģimnaziju šogad beiguŗi: Jānis Braŗka, Belle Bochurs, Olga Fichtenberga, Zelma Jurevice, Leizers Kristals, Margita Leite, Austra Likā, Jēkabs Millers, Pēteris Miļuns, Sarra Okļanska, Frīda Pozmantere, Alida Stachmane, Eduards Vanovskis, Ernests Viksne, Šoels Zalmanoviŗs."

Piecpadsmit abiturienti, tostarp pieci mani tautieŗi. Tā bija īsta integrācija - pirms 75 gadiem. Viņi mācījās latvieŗu skolā, nebūt nenoliedzot savu etnis-

ko izcelsmi. Jādomā, ka gaisotne šajā latvieŗu ģimnazijā bija laba.

Diez vai kāds no ŗiem pieciem ir pārdzīvojis holokaustu...

Iespējams, ka *Laika/Brīvās Latvijas* lasītāju vidū vēl ir dzīvs kāds, kas paguva mācīties Bauskas valsts ģimnazijā. Iespējams, ka ŗo ģimnaziju beiguŗi kāda vecāki.

ŗie abi fragmenti, kas vēsti par Bauskas latvieŗu ģimnaziju pirms 75 gadiem un tagad, vedina uz pārdomām.

Franks Gordons

Kad reliģija kļūst pārlieku uzmācīga

Reliģija vai ticība dažādiem cilvēkiem nozīmē dažādu nojēgumu. Vienam tas būs mierinājums, citu iepriecinās. Baznīca var būt svētvietā

vai patvērums un glābiņš. Es pats kalpoju par asistentu un arī par dievkalpojumu vadītāju Rīgas Sv. Glābēja anglikāņu baznīcā.

Taŗu ir arī pietiekami daudz gadījumu, kad cilvēki reliģiju izmanto par ieroci. Piemēri nav ar uguni meklējami. Daudzu gadu gaŗumā Irījā vieni pret otriem kaŗo katoļi un protestanti. Daudz kas no tā, kas darās Tuvajos Austrumos, ir pamatots reliģijā. 2001. gada septembrā uzbrukums Amerikas Savienotajām Valstīm, kad sabruka lielie Ņujorkas dvīņu torņi un pamatīgi tika bojāta ASV bruņoto spēku centrālā mitne Pentagonā, bija terorisma akts, kuŗa fundamenti atkal bija ticība.

Paŗos ASV bruņotajos spēkos pēdējos gados pamatīgi ir attīstījusies tā dēvētā evaņģelisko kristieŗu kustība, dzirdēts par kaŗavīriem, kuŗiem jāpacieŗš nicinājums un reizēm arī fiziski uzbrukumi, ja viņi atsakās piedalīties attiecīgos rituālos, piemēram, lūgšanā pie pusdienu galda. Kaŗu Irakā toreizējais ASV prezidents Dŗordžs Buŗš jaunākais nodēvēja par "krusta kaŗu", un reti kad pasaulē ir kāds kaŗš, pirms kuŗa kaŗavīrus un arī ieroŗus nesvētītu kāds garīdznieks, ļoti lielā mēŗā par spīti tam, ka, piemēram, Bībelē viens no centrālajiem principiem ir miers, nevis kaŗš.

Latvijā par ŗo nemēŗēl nācijas domāt saistībā ar grāmatām, kas iznākuŗas Labklājbības ministrijas paspārnē. To nosaukumi ir "Diena, kad Kārlis bija Karlīna" un "Diena, kad Ruta bija Richards". Grāmatas ir tulkotās no daŗu valodas, tās domātas pirmsskolas vecuma bērniem, un to pamatā ir doma, ka zēni reizēm vēlas darīt to, kas tradicionāli ir pierakstīts meitenēm, un otrādi. Abi bērni pa-

mostas istabā, kas rotāta otram dzimumam ierastā veidā, un pakāpeniski nonāk pie secinājuma, ka nav iemesla itin visu dalīt starp zēniem un meitenēm. Tā tas, protams, ir arī dzīvē. Virtuves mākslu tradicionāli piedēvē sievietēm, bet pasaules slavenākie pavāri lielākoties ir vīriŗi. Dienā, kad *Latvijas Avīzē* bija ziņots par jezgu, kas izraisījusies saistībā ar minētajām grāmatām, tajā pašā laikrakstā bija publicēts stāsts par Anastasiju Grigorjevu, kas uzvarējusi brīvās cīņas sacensībās. Brīvā cīņa, protams, nav nekas tāds, par ko domātu "vidējā - caurmēŗā" meitenē, bet Anastasija acīmredzot domā citādi. Viņa cīnās. Viņa uzvar.

Skandalu par minētajām grāmatām izraisījuŗi tā dēvēto ģimenes vērtību aizstāvji, un te nu atkal centrālais elements ir reliģija. Vairākas nevalsts organizācijas nekavējoties pieprasīja labklājbības ministres Ilzes Viņķeles demisiju, starp tām bija arī Latvijas Evaņģeliskā asociācija, kuŗa teicas pārstāvam 27 dažādas organizācijas. Aŗa kāja ŗajos protestos nav dzimuma loma, tā ir homoseksuālitāte. Rīgas domē deputāts Dainis Turlais paziņoja savu secinājumu, proti, ŗis grāmatas acīmredzot nozīmējot, ka noteikumus mūsu valstī diktē "pediņi" (tikpat acīmredzami deputāts nesecina, ka ievēlētai amatpersonai būtu jāizvairās no rupjībām). Kāds luterāņu mācītājs Kristīgā radio raidījumā apgalvoja, ka grāmatas saturs esot saistāms ar komūnisma un nacisma filozofiju, savukārt citā intervijā viņš bildis, ka "grāmata populārizēs bērnu vidū homoseksuālitāti". Tas, ka grāmatā, kas domāta pirmsskolēniem, par seksu vispār nekas nav teikts, ŗada tipa ļautiņus netraucē nemaz. Pasaulē netrūkst garīdznieku, kuŗiem homoseksuālitāte ir absolūtais fetišs, brīŗiem ŗķiet, ka ne par ko citu viņi nespēj domāt. Un piesaukt komūnismu un nacismu? Nu, labrīt! Kādas muļķības!

"Ģimenes vērtību" aizstāvji ne tikai mūsu valstī, bet arī citur

pasaulē ŗo jēdzienu lielākoties reducē uz principu "homoseksuālitāte nē". Lasītāji droŗi vien atceras, ka 2006. gadā Saeimas "gudrās galvas" laboja Satversmi, lai pateiktu, ka laulība Latvijā iespējama tikai starp vienu sievieti un vienu vīrieti, lai arī tas pats jau bija pateikts Civillikumā. Tikpat dedzīgi ŗada veida ļaudis neraizējas par ģimeni pēc tam, kad ir noslēgta attiecīgā laulība. "Normālas" lūķ, mūsu valstī ir ģimenes, kuŗās vecāki nepārtraukti ir piedzēruŗies, reizēm bērņus svilina ar degoŗām cigareŗēm un vismaz vienā gadījumā pavisam mazu zīdaini izmet pa logu. "Normālas" tās ir tikai tāpēc, ka tur ir viena sieviete un viens vīrietis. Kā teica kāds Amerikas asprātis, ŗada veida reliģioziem cilvēkiem cilvēka dzīvība ir svarīga no augļa ieņemŗšanas līdz piedzimŗšanas brīdim, pēc tam vairs ne, un tas ir skaidri acīm redzams arī ŗajā gadījumā.

Reliģijas ietekmi sabiedrībā un politikā ļoti skaidri jūt mūsdienas amerikāņi, tur mūsu laikraksta lasītāji zina, ka "ticība" pamatoti bijuŗi apgalvojumi, ka būtu jāaizliedz visi kontrceptīvie līdzekļi (caurkrituŗais prezidenta amata kandidāts Riķs Santorums), ka ir arī kaut kas tāds kā "lēģitima izvardoŗana" (ASV Senāta kandidāts no Misūri pavalsts Tods Aikins), ka aborts būtu aizliedzams pat tad, ja grūtniecība ir izvardoŗanas vai asinsgrēka sekas, vai arī ja tā apdraud mātes veselību u.tml.

Protams, ŗada veida absurdiem apgalvojumiem nebūtu noiets, ja pēc tiem nebūtu pieprasījuma. Amerikā (un ne tikai) ir pietiekami daudz ļauŗu, kuŗu ieskatā katrs vārds Bībelē ir svēta patiesība un tāpēc evolūcijas teorija ir nepareiza, pasaule ir

tikai 7000 gadu veca, Ādams un Ieva rotaļājuŗies arī ar dinozauriem u.tml. Kentuki pavalstī vesels mūzejs ir veltīts ŗada veida "pārliecībai". Arī Bībelē, protams, netrūkst pretrunu un, ja viens variants ir pareizs, tad citi acīm redzami nepavisam nav pareizi. Kaut vai tas, ka ikkatrā no četriem evaņģelijiem ir citādi atstāstīti Jēzus pēdējie vārdi pie krusta. Tikai liekuļi mēdz Bībeli vicināt pa gaisu tad, kad ir jāoponē tā dēvēto seksuālo minoritāŗu tiesībām, daudz ko citu no Svētajiem rakstiem viņi itin vienkārŗi ignorē. Jā, Bībelē ir teikts, ka vīrietim ar vīrieti nevajag kopoties (Bībelē, tāpat kā daudz kur citur vēsturē, par sievietēm ŗajā ziņā ir maz domāts). Taŗu Bībelē ir arī teikts, ka nepaklausīgi bērņi būtu jānogalina, ka ģimene savu meitu mierīgi var pārdot verdzībā, ka ar nāvi būtu jāsoŗda jebkuŗŗ cilvēks, kas strādā svētdienā (ak vai, ŗo komentāru es rakstu tieŗi svētdienā) u.tml. Bībelē ir arī ļoti detalizētas instrukcijas par to, kad, kur un kā upurēt dzīvniekus, un man ir grūti iedomāties, ka kaut vai viens *Laika* vai *Brīvās Latvijas* lasītājs savā baznīcā ir redzējis kaut ko tamlidzīgu. Atkārtoju - runa te nav ne par ko citu kā tikai par visnotaļ briesmīgu liekulību.

Arī skandals par Labklājbības ministrijas izdotajām grāmatām nav bez krietnas liekulības *pieŗprīces*. Mūsdienās, kad bērņi televīzijā un tīmeklī redz visu, ko vien var iedomāties, ir gluŗi loģiski ar viņiem sarunāties par to, ka tradicionālie ŗampi dzimuma lomu pieŗķiršanā ne vienmēr ir pareizi vai pamatoti. Tāpēc nebūt nav jāsecina, ka bērņiem būtu jākļūst par transvestītiem vai homoseksuāliem cilvēkiem. Labi ir jau jaunībā

saprast, ka sports nav tikai puikām un ēst gatavoŗana vai pogas pieŗŗuŗana nav tikai meitenēm domāta nodarbība, - un kāda vaina? Nu, nekādas vainas.

Daudzviet civilizētajā un arī mazāk civilizētajā pasaulē valstis nosaka, ka baznīca un valsts ir ŗķirtas. Protams, daudzviet ar to tā nu ir, kā ir. Tā pati Amerika, kuŗā minētais princips skaitās, piedodiet, svēts, uz naudas zīmēm blakus pagāņu un masonu simboliem ir arī teksts "Mēŗ ticam Dievam", darba diena Kongresā un Senātā ik ritu sākas ar aizlūgumu (tiesa, ne tikai ar kristieŗu mācītāja lūgšanu). Baznīcas atŗķirtība no valsts paredzēta arī Krievijā, kur pareizticīgo Baznīca jau krietni sen ir Kremļa piedēklis. Arī demokrātiskā valstī garīdzniekiem ir visas tiesības paust savu viedokli, bet brīdi, kad tie pārlieku cenŗas ietekmēt sabiedrību un politiku, cilvēkiem ir laiks kļūt nemierīgiem. Deputāts Turlais var uztraukties par to, ka noteikumus it kā cenŗas diktēt "pediņi", bet es tikpat ļoti uztrauktos, ja noteikumus diktētu "melnsvārci". Kas notiek valstī, kuŗā itin visu nosaka reliģija un garīdznieki? ŗo valstī sauc Irāna. Savukārt Amerikā un arī Latvijā mēŗ dzīvojam demokrātijā. Un nūdien ir iemesls, kāpēc baznīcai no valsts ir jāturas atstatu. Latvijas labklājbības ministre ir atteikusies demisionēt un pareizi to darijusi.

Kārlis Streips

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

ASV latvieŗu
laikraksta
LAIKS
mājaslapa
www.laiks.us

Jānis Andersons

Ar viņa spēka vārdiem nu turam zemi ciet

Dieva svaidīta dzejnieka un brīvības kareivja Andreja Eglīša simtgadi pieminot

Domājot par Andreja Eglīša tuvojošamies simtgadi, pirmā atmiņa, kas nāk prātā, - beidzamajās dzimšanas dienas svinībās savā jumta stāva dzīvoklī Tērbatas un Martas ielas stūrī dzejnieks šķīpīties, sirsnīgi un mazliet šķelmīgi smaidīdams, visiem viesiem teica: „Pēc septiņiem gadiem es jūs ielūdzu uz savu simt gadu jubileju, nāciet, viss būs par brīvu!” Vēlāk literātūrzinātniece Anna Eglīna atminējās, ka dzejniece Bronīslava Martuževa toreiz esot atbildējusi: „Dzīva vai mirusi, būšu klāt!”

2006. gada 4. marta sniegainā bērņu dienā pie dzejnieka un lielā latviešu patriota vēl neaizbērtā kapa Ļaudonā kāds vecāks vīrs atvadoties no galvas noskaitīja beidzamo sveicienu Andrejam Eglītīm dzejā no toreiz sasirgušās dzejniece Bronīslavas Martuževas: *Kur Tava jubileja?/Kur Tava simtgade?/Pie Dieva pārņāk dzeja,/Vairs nepagūtā te./ Dievs tās ik zilbi svētīs,/Uz plaukstu salasīs/Un cerīnos gar sētām/ Kā rasu izbārstīs./ Viņš zināja, ko sūta,/ Kad tauta svaidījās,/ Kad kaujas ilga grūtas,/ Kad biklie baidījās./ Ar viņa spēka vārdiem/ Nu turam zemi ciet./ Caur augstiem goda vārtiem/ Iet Dzejnieks./ Mājās iet.*

Dzejnieka vārds un darbi savu mājupceļu sāka krietni agrāk - ap 1989. gadu, kad atkal varēja parādīties pirmie raksti par Andreju Eglīti trešās atmodas laika žurnālā *Avots* un avīzē *Latvijas Jaunatne*. Žurnālā *Avots* tajā laikā tika publicēts kaismīgais Kurzemes kauju dienu aprakstu krājums „Dvēseļu cietoksnis”, bet 1990. gadā - īsi pirms drāmatisksajiem barikāžu notikumiem Rīgā - grāmatā tika izdots un tūlīt pārdots dzejoļu krājuma „Svešais cirvis cērt un cērt” (1986) otrais izdevums, turklāt tiem laikiem milzu (30 000) metienā. Šis grāmatīņas virsraksts kļuva par trāpīgāko metaforu 80. un 90. gadu mijas Latvijai un toreizējai okupācijas realitātei. Atminos, kā ar sajūsmu, barikāžu dienās sēdēdami Vecrīgā pie uguns kuriem, nesen dibinātajā laikrakstā *Diena* 1991. gada sākumā lasījām A. Eglīša veltījuma dzejoli „Tiem, kas stāv uz tēvzemes barikādēm”. Andrejs Eglītis pats tajā laikā ik pirmdienu kopā ar dzīvesbiedri Andu Stokholmā apmeklēja baltiešu trimdnieku demonstrācijas, kurās prasīja pārtraukt Baltijas valstu okupāciju.

Neilgi pirms tam, 1989. gada pavasarī, studējot toreiz vēl okupētās Latvijas P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes (LVU) Filoloģijas fakultātē, pie literātūrzinātnieka Viļņa Eichvalda rakstīju studiju darbu par Andreja Eglīša patriotisko dzeju, bet nekur Latvijā nebija iespējams piekļūt Andreja Eglīša dzejas grāmatām, vienīgā izeja - esot jāraksta īpaša vēstule LVU rektoram Jurim Zaķim un jālūdz lasīšanas atļauja „tikai pētnieciskos nolūkos” tā saucamajā „specfondā” Misiņa bibliotēkā. Kad nu toreizējā Misiņa bibliotēkā Skolas ielā man atvērs

Andrejs Eglītis pag. gs. 80. gadu nogalē Stokholmā kādā no baltiešu pirmdienas demonstrācijām

čekas rūpīgi veidotā latviešu trimdas „grāmatu cietuma” smagās, biežās (tiešā nozīmē) dzelzs durvis un pret parakstu īpašā uzskaites grāmatā man rokās nonāca Andreja Eglīša trimdā tapušās dzejoļu grāmatas, sajūta droši vien bija līdzīga kā tiem latviešu brīvības sapņotājiem tālajā 1919. gadā, kad tie pirmoreiz ar dziļu savīļņojumu lasīja kāda cita liela trimdnieka - Raiņa patriotisko balādi „Daugava”.

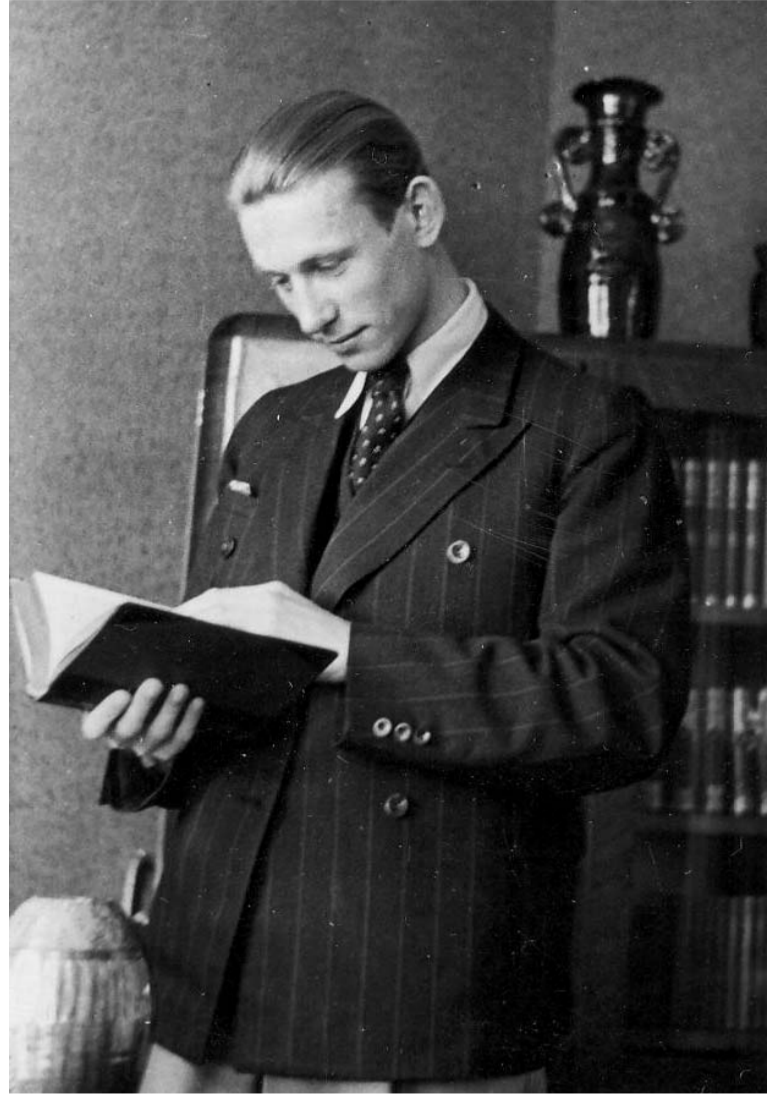
Nu jau tālajā 1989. gada vasarā, piesūtot dzejniekam gatavā studiju darba kopiju, saņēmu sirsnīgu un topošajam diplomdarbam iedrošinošu atbildi, un tā pamazām sadraudzējāmies. Toreiz Andrejs Eglītis rakstīja: „Būšu priecīgs, kad Jānis pārstaigās Krusta kalnus, apstāsies pie manas māmuļas atdusas vietas Ļaudonas vecos kapos. Mans brālis vēl dzīvs - Ļaudonas ciemā. Tuvāku adresi nezinu. Atrādīs Siliešus Aiviekstes krastā un citas vietas. Sauc nu mani vienkārši par Andreju - Siliešu Andreju. Nekad neesmu bijis kungs, un biedrs arī no manis nav iznācis. Arvien jūtos senais kalpu zēns, kuŗa māte šodien pieder kapa vieta un nekas vairāk nav piederējis. Amen.” To vasar izbraidījām Ļaudonu, un izrādījās, ka brāļa mājas meklējamas nevis pagasta centrā, bet dziļajos Ļaudonas mežos kādus 3 - 4 kilometrus ārpus ciema. Tur Viršu mājās sastapu hernhūtiski sirsnīgo, viesmīlīgo un Andrejam ārējā izskatā un balsī tik līdzīgo vecāko brāli Jāni ar kundzi Austru, izstaigāju Krusta kalnus, devos līdz dzejnieka dzimtajām mājām Siliešiem un Romu māju drupām, kur dzejnieks dzīvojis bērībā. Abi ar dzejnieka brāli Jāni Ļaudonas vecajos kapos uzmeklējām Andreja Eglīša mātes kapa vietu. Arī toreiz tur viss bija skaisti apkopti, bet nebija vēl nekādas piemiņas zīmes. No Andreja Eglīša nāca ierosinājums uzmeklēt kādu vietējo akmeņkali un mātes piemiņai iekalt krustu kapakmeņi. Netāļājā Praulienā sastapu atsaucīgu meistarū (Gailis, šķiet, bija viņa uzvārds), kas Malienas granītā mātes Emilijas piemiņai iekala krustu un Andreja Eglīša izraudzītas rin-

das: „Nīcība ir viss, ko roka raksta. Apputekļojas mīlestības vārdi. Ne mīlestība.”

Vēlāk, deviņdesmitajos gados, jau kopā ar dzejnieku šo ceļu pie brāļa uz Ļaudonas Viršiem mērojām vairākkārt, bet aizkustinoša atmiņa paliks 1992. gada vasara, kad Andrejs Eglītis pirmoreiz pārbrauca dzimtenē, apmeklēja Ļaudonu un mātes kapu, bet dienu vēlāk - 14. jūnija piemiņas dievkalpojumā Rīgas Doma baznīcā pēc kantātes „Dievs, Tava zeme deg!” atskatījuma teica uzrunu „Tiem, kuŗu mājas ir tautas sirds”. Tie bija spēcīgi un Latvijas valsti pēc okupācijas režīma sabrukuma vēl nedzirdēti ticības vārdi, iedrošinājums mums visiem, kas 90. gadu sākuma politiskajā chaosā, saimnieciskajās grūtībās un pārvērtībās Latvijā bijām pazuudējuši brīvības un citu patieso vērtību apjēgu.

Dzejnieks Andrejs Eglītis nekad pa īstam neiesakņojās savā trimdas mītnes zemē Zviedrijā un bija ļoti laimīgs 1998. gada augustā pārcelties uz pastāvīgu dzīvi tēvzemē. Viņa ieskatā šajā izšķirīgajā laikā visiem trimdniekiem jānāk palīgā Latvijai, un vislabāk to izdarīt, atgriežoties dzimtenē. Paldies pienākas toreizējam Ministru prezidentam Guntaram Krastam, dzejniekam Imantam Ziedonim un vairākiem citiem, kas gādāja, lai Latvijas valsts ar īpašu likumu Andrejam Eglītim piešķirtu dzīvokli. Andrejam Eglītim toreiz gan nācās saskarties ar korumpētās Latvijas dzīves realitāti, jo valsts piešķirtais dzīvoklis, kā vēlāk izrādījās, bija izmanīgu darboņu parāllēli iztirgoti arī kādam pircējam Amerikā, un dzejnieks tika ierauts birokrātiskā skaidrošanās un tiesu procesā (sk. Kristapa Baņķa rakstu „Pazemo dzejnieku Andreju Eglīti” *Latvijas Avīzē* 2004. gada 3. decembrī sakarā ar dzejnieka nopratināšanu Valsts nekustamo īpašumu aģentūras direktora Jāņa Mottes tiesas prāvā).

Atgriezies dzimtenē, Andrejs Eglītis joprojām aktīvi darbojās gan par dzejnieku, gan arī par latviešu nacionālā fonda (LNF) ģenerālsēkretāru, organizējot LNF finansiālo atbalstu daudz-

Andrejs Eglītis ap 1939. gadu Latvijā

bērnu ģimenēm, grūtdieniem un trūcīgiem jauniešiem. „Es jau nebraucu uz Latviju mušas sist!” - tā dzejnieks sev raksturīgajā manierē atbildēja, vaicāts par darbošanos tēvzemē. Andrejs Eglītis šais beidzamajos mūža gados paguva daudz - mazliet eļģiskā noskaņā tapa jauns oriģināldzejas krājums „Sila priede” (2001), Rīgas atosimtgadei tika veltīts atdzejojumu krājums angļiski „*Hand holds hand*” (2001). Ar literātūrzinātnieces Dzidras Vārdaunes lietpratīgu atbalstu 2002. gadā dzejnieks aizsāka fundamentālu darbu - savu Rakstu izdošanu apgādā Valters un Rapa, bet diemžēl nepaguva vairs pieredzēt savu rakstu kopojuma beidzamā - 7. sējuma iznākšanu 2006. gadā.

Pēc dažiem Latvijā nodzīvotiem gadiem kādā intervijā laikrakstā *Diena* 2001. gada 26. oktobrī Andrejs Eglītis par atgriešanās mājās sacīja: „Es gribētu tikt tajās mājās, uz kuŗām esmu nācis. Šeit vēl par daudz smaguma iekšā. Gribētu tikt tautas mājās. Mums ir iekšā tūkstoši svešinieku.” To, ka šie beidzamie vārdi ir patiesi, ar sirdi izsāpēti, apliecina arī nupat - 2012. gada februārī - notikušais referendums par latviešu valodu, kur vairākums Latvijas pavalstnieku - cittautiešu nobalsoja par otru valsts valodu, un patlaban ierosinātais referendums par pilsonības nulles variantu. Daudzi jauni studējošie latvieši joprojām jūtas starp svešiniekiem paši savā dzimtajā zemē un tāpēc izšķiras par prombraukšanu.

Andreja Eglīša šīs zemes laikam no mums attālinoties, aiz-

vien vairāk jūtams, ka viņš mūsu tautas atmiņā paliek ne tikai kā dzejnieks, bet arī kā vesela laikmeta simbols, visas Latvijas brīvības ilgu un valstiskuma cerību izteicējs pusgadsimta garumā. „Šādi svaidīti dzejnieki parādās laikā, kad tauta ir krustcelēs,” par Andreju Eglīti pirms sešiem gadiem teica akadēmiķis Jānis Stradiņš, iezīmējot arī vairākas līdzības starp Andreja Eglīša un cita liela latviešu dzejnieka - Raiņa mūžu.

Šo raksturīgo iezīmi daudz senāk un nedaudz citiem vārdiem bija uztvēris arī dzejnieka draugs un uzvārda brālis no 18. novembra paaudzes (tā dzejnieks Andrejs Eglītis nereti dēvēja savus laikabiedrus) - Anšlavs Eglītis, kas tālajā un drāmatisksajā 1944. gada decembrī kādā vēstulē no Berlīnes toreizējam latviešu leģiona kuŗa ziņotājam Andrejam Eglītim uz Kurzemi rakstīja: „Esmu arvien zūdījies, ka šinī kuŗā latviešiem nav neviena tāda tautas dzejnieka, kas dzīvo tautai līdzī, kā 1. pasaules kuŗā bija Virza, Akuraters, Skalbe. Tagad, sev par apmierinājumu, redzu, ka tāds ir gan. Bet, tā kā Tu esi viens, tad manies, ka Tevi nenosit kādā karstākā vietā, robs būs neaizpildāms.”

Andrejs Eglītis sarunās un intervijās vienmēr bija kritisks un skeptisks pats par savu literāro darbu nākotni, viņš nereti uzsvēra: „Vislielākais kritiķis ir laiks. Esmu ļoti skeptisks pret visu, ko citi raksta, un dažkārt arī pret to, ko pats rakstu. Bet, ja no manis pēc simt gadiem paliks piecas vai sešas rindas, būšu priecīgs.”

(Turpināts 12. lpp.)

(Turpināts no 11. lpp.)

Ar viņa spēka vārdiem nu turam zemi ciet

Dieva svaidīta dzejnieka un brīvības kareivja Andreja Eglīša simtgadi pieminot

Jāteic, ka Andrejam Eglītim padevies ne reizi vien dažādos laikos dažos vienkāršos un pārļācīgos vārdos izteikt visas tautas pārdzīvojumu. Lai pieminam tikai četrus zīmīgos vārdus „Dievs, Tava zeme deg” 1943. gadā, Baltijas jūras pretējā krastā Gotlandes Dziesmu dienās 1979. gada jūnijā vairākkārt atkārtoto zīmīgo frāzi „Mums jātiek pāri”, kas toreiz savīlņoja visas trimdas paaudzes, Lestenes Brāļu kapu atklāšanā Andreja Eglīša teiktos vārdus „Mēs gaidām taisnības augšamcelšanos”, kas turpat iekalti nezināmā kareivja kapa plāksnē, un Latvijas Pagaidu valdības bruņoto spēku pirmā pavēlnieka Oskara Kalpaka pieminējamā pakājē Esplanādē lasāmos vārdus: „Ko varu vēl tev, tēvzeme, par sirdi vairāk dot.”

Nākotnē plašāku izpēti un atspoguļojumu no profesionālu vēsturnieku puses vēl gaida Andreja Eglīša nacionālpolitiskā darbība un centieni 53 gadu ga-

rumā Stokholmas trimdā Latviešu nacionālā fonda vadībā.

Andrejs Eglītis bija nelokāms cilvēks, savos darbos viņš nekad nekļuva konformists (mēs neatradīsim nevienu kādam režīmam vai vadonim veltītu viņa dzejoli; viņa nelokāmos uzskatus apliecina arī viņa plašā un saistīgā sarakste ar daudzajiem latviešu rakstniekiem), caur viņu mēs varam redzēt, cik liels spēj būt cilvēks, kas visu savu mūžu veltījis vienam – Latvijas brīvvalsts idejai.

Dzejnieka Andreja Eglīša simtgades atceres sarikojumi

11. oktobrī pulksten 19 – Rīgas Latviešu biedrības Zelta zālē koŗa mūzikas koncerts „Caur daudzām zemju zemēm, caur daudzām debesīm”, programmā Ilzes Arnes, Ērika Ešenvalda un Leona Amoliņa koŗa dziesmas ar Andreja Eglīša vārdiem, piedalās jauktais koris „Ave Sol”,

mākslinieciskais vadītājs Ul-dis Kokars, sieviešu koris „Ausma”, mākslinieciskais vadītājs Jānis Zirnis, vīru koris „Dziedonis”, mākslinieciskais vadītājs Roberts Liepiņš, Jāzēpa Mediņa Rīgas 1.mūzikas skolas meiteņu koris „Vivace”, diriģente Andra Fenhane.

13. oktobrī – dzejas pēcpusdienā Latvijas vēstniecībā Stokholmā „Pieminiet dzejniekus simtgadniekus Veroniku Strēlerti un Andreju Eglīti”. Aicina Latviešu nacionālais fonds un dzejnieks Pāvils Johansons.

20. oktobrī – kantāti „Dievs, Tava zeme deg” Gustava Vāzas baznīcā Stokholmā atskaņos Stokholmas latviešu koris, diriģente Gaida Rulle, sekos saviesīgs vakars Latvijas vēstniecības telpās Stokholmā.

21. oktobrī pulksten 12.00 – piemiņas dievkalpojums Ļau-

donas baznīcā. A. Eglīša un L. Garūtas kantāte - latvju lūgšana Dievam – „Dievs, Tava zeme deg!”. Atskaņo Zemesardzes koris (diriģents Ārijs Šķepasts).

21. oktobrī pulksten 13.30 – Piemiņas brīdis dzejnieka atdusas vietā Ļaudonas kap-sētā.

21. oktobrī pulksten 14.00 – Rīgā pie nama Tērbatas ielā 46 (Andreja Eglīša beidzamā dzīvesvieta) tiks atklāta tēlnieka Jāņa Strupuļa darināta piemiņas plāksne ar uzrakstu „Tauta manas mājas”.

21. oktobrī pulksten 16.00 – Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskolā Andreja Eglīša jaunrades konkursa laureātu apbalvošana. Koncertuzvedums „Caur daudzām zemju zemēm, caur daudzām debesīm...”.

21. oktobrī pulksten 16.00 – Rīgas Latviešu biedrības Lie-lajā zālē koncerts “Liec zobenu zem galvas un dziļi neie-miedz...”. Akadēmiķa Jāņa Stradiņa stāstījums par An-dreja Eglīša ieguldījumu. Ak-tieŗa Oļģerta Šalkoņa dzejas lasījums. Dzied koris „Forti-tius”, mākslinieciskā vadītāja Māra Marnauza. Kantātes “Dievs, Tava zeme deg!” at-skaņojums, dziedās LU ko-ris “Jubilatē” un RPIVA koris “Fortius”, solisti Jānis Kur-ševs un Gundars Dziļums, pie ērģelēm Roberts Han-sons, diriģents Juris Kļaviņš.

23. oktobrī pulksten 19.00 – Rīgas Domā kantāti „Dievs, Tava zeme deg” atskaņos Valsts akadēmiskais koris “Latvija”, diriģents Māris Sir-mais, pie ērģelēm Tālvāldis Deksnis.

Jānis Andersons

Smukums no Tukuma

Ģertrūde fon den Brinkena, Kad mājās nāc..., dzejas izlase, izdevis Tukuma mūzejs 2012.g., 284 lpp.

Uz Tukumu pēc smukuma cilvēki braukuši jau kopš tā laika, kad nezināms rimkalis Tukumu ar smukumu sapāroja. Tagad Tukuma mūzejs sagādājis visiem dzejas cienītājiem smuku eksportprecī, kas ērti pieejama arī ārpus Tukuma robežām. Tā ir vācbaltu (agrāk gan mēdza teikt: baltvāciešu) dzejnieces Ģertrūdes fon den Brinkenā (1892-1982) dzejas izlase, kam dots virsraksts **Kad mājās nāc...** Katra grāmatas atvēruma kreisajā pusē lasāms kāds dzejolis oriģinālajā vācu valodā, bet tam pretī labajā pusē – Dr. Valža Bisenieka latvisks atdzejojums. Muižnieku cilmes dzejniece Tukumā gan pavadījusi tikai desmit jaunības gadus (1915 – 1925), tomēr, kā pastāsta viņas radagabals Volfdītrichs Šmīds-Kovarciks, Tukums kļuvis par viņas „isto dzimteni”, un, kaut vēlāk ilgus gadus dzīvojusi Vācijā un Austrijā, dvēselē viņa palikusi Tukumā līdz pat nāvei. Izlases virsrakstā minētās mājas šaurākā nozīmē tāpēc uzskatāmas par Tukumu, bet plašākā nozīmē – par visu Kurzemi, jo atrodami arī Pedvālei, Jelgavai un citām vietām veltīti dzejoli. Grāmata kā formā, tā saturā

izstrāvo cita laikmeta modi un garu. Kārtējie četrindru panti ar *a b a b* vai *a a b b* atskaņu schēmu liek atcerēties mūsu pašu dzejas formālo tradīciju, pirms vēl Čaks populāru padarīja brīvo pantu, ko gan pazīst arī Brinkenā, bet kas viņai ir ievērojamā mazākumā. Ārkārtīgi intensīvās dzejnieces ilgas pēc zudušā laika, pēc dzimtenes, pēc jaunības dienu puses savukārt liek aizdomāties par Otrā pasaules kara latviešu bēgļu agrīno svešatnes gadu dzeju, kas bieži tikpat intensīvi skuma par Latviju, kuŗa bija nonākusi komūnistu varā. Lasot Brinkenā dzeju Valža Bisenieka atdzejojumā, gribas atsevišķām rindām domās statīt pretī labi pazīstamus sikfragmentus no mūsu pašu dzejas. Ieraugot Brinkenā domu, ka

nebūsim citur nekur mēs kā sekla tik bagāti kā šajā stūrīti zemes, no kuŗas mēs tapuši. (17. lpp.),
prātā iedziedas rindas no Leonīda Breikša „Svētā mantojuma”:

Nekur virs zemes neapsveiks tik silti vairs mūs neviens...

Uzskatot Brinkenā pavīsam agrīnu - 1917. gada dzejoli, kur autore vēlas, lai Dievs viņai neliktu

ar dzimtenes ilgām slimam bez dzimtenes apkārt klist. (29.),

atceramies, ka mūsu Plūdōnim ir dzejolis „Svešumā klistot”.

Un tomēr, kaut dzejniece vietumis spēj identificēties arī ar latvisko gara pasauli, piemēram, – „ar mīlas kvēli, kas skan ligo dziesmās” (27.), pieskaitīt pie „mūsējiem” mēs viņu nevaram. Kur latviešu dzejnieks siltās bērības atmiņās kavētos, teiksim, pie ganiņām un svilpišu grebšanas, tur Brinkenā, atceroties Brink-Pedvāles muižu, atsauc prātā tās parka celiņus un

parketu (7.). Viņa ieiet „zālēs... ar klusiem tepīkiem”. (9.) Brinkenā varētu parakstīties zem jaunākos laikos apcerētā un patriotisku latviešu peltā teiciena: „Es milu šo zemi, bet nemilu šo valsti.” Kad pēc Brīvības cīņām latvieši bija tikuši pie savas valsts, dzejniecei 1921. gadā Rīgā izdotā krājumā grībējās rakstīt:

Vējš sagrāba savā varā man visu tēvzemi. Tai dziļi jānogrimst bija Uz neatgriešanos (25.)

Līdz ar zaudētās dzimtenes, zaudētās bērības un jaunības tematu otra svarīga stīga, kas vijas cauri visai izlasei, ir Dieva meklēšana. Kā literātūrzinātniece Māra Grudule raksta savā apcerē par Brinkenā dzeju, dzejniece visu mūžu bijusi Dieva meklētāja. (246.) Grāmatas virsraksts **Kad mājās nāc...** ērti nokļāj arī šo Dieva tematu, jo cilvēka mūžu var uzlūkot par ceļa nostaiģšanu līdz pastāvīgajām mājām, kuŗas viņš sasnīgs mūža beigās. Brinkenā Dievs gan nav kristīgajā pasaulē pazīstamais baznīcas un dogmu Dievs, pret tādu Dievu viņa vērsās pašā asākajā un visvairāk kaujinieciskā dzejojumā (101. – 111.), jo tādu Dievu vajadzētu it vienkārši pieņemt, tāds nebūtu jāmeklē. Dzejojuma pēdējās rindās lasāms kopsavilkums dzejnieces nostājai pret Dievu:

Viņš nenāk man par kaut ko apbētu,

Viņš pati nepieciešamība man!
Milzu uzslavu pelnījis atdzejojātājs Valdis Bisenieks, kuŗa Gētes „Fausta” tulkojums pirms vairākiem gadiem ieguva vērtētāju atzinību kā tāds, kas pārspējot sākotnējo Raiņa tulkojumu. Cik daudz gan darba jāieliek, lai pārtulkotu tik masīvu saistītā valodā un ar atskaņām veidotu dzejas krājumu, tā ka no vienas puses būtu visu laiku

precīzi atainota autores doma, bet tai pašā laikā latviskās dzejas kvalitāte neatpaliktu no vāciskās! Krājums ir tirā zelta bedre latviešu tautības ģermānistiem un ģermānistikas studentiem, kā arī tulkiem, jo tas ir paraugs, kā sekmīgs tulkotājs jeb atdzejojātājs tiek galā ar tulkošanas grūtībām.

Kā ikvienam atdzejojātājam, arī Biseniekam ritma, atskaņu vai cita iemesla pēc ir vēlēšanās šo un to no Brinkenā teiktā saīsīt un šo to citu pielikt no sevis klāt, bet nekur viņš nenodara pāri dzejnieces domai un dzejoļa noskaņai. Brinkenāi tā kā patīk, bet Biseniekam acimredzot nepatīk Lielā Lāča vārdā saukātais zvaigznājs: vienā vietā latviskajā versijā tas vispār neparādās (19.), bet citur tas tulkots kā Greizie Rati (45.). Daudzviet atdzejojumi iznākuši blīvāki, kompaktāki par vācisko oriģinālversiju. Pietiek, piemēram, salīdzināt 54. ar 55. lpp.

Retumis idiomātiskas, vairāk „dzejiskas” vietas atdzejojātājs aizstāj ar tiešākām, bet arī „prozaiskākam”. *Viel Wasser ist seit dem Tage rheinab gerollt* burtiskā tulkojumā būtu „Daudz ūdens kopš tās dienas jau aiztecējis pa Reinu”, bet Bisenieks izvēlēties teikt „Daudz gadu ir kopš tās dienas jau pagājis” (20. – 21.). Vienu rindu gan izdevās uziet, kam nav nekādas līdznieces vāciskajā tekstā. Acimredzot, rakstot par logu, kas plaši atvērts zvaigzņu **smaidiem**, atdzejojātājam ievajadzējies atskaņas, un viņš tad ar dāsnu roku vienā pašā rindā ierakstījis abas divas, ar kādām smaidus var „rīmēt”: „nav vietas te vaidiem un naidiem” (35.). Abās soneta kvartās katras rindas pēdējam vārdam vajadzīgas trīs atskaņas. Cēsu pilsētas vāciskajam apzīmējumam *Wenden* Brinkenā izvēlējusies *Legenden* (lēģendas),

verschwenden (izšķērdēt, bet šai gadījumā *sich verschwenden* nozīmē sevi upurēt) un *Spenden* (ziedojumi). Atdzejojātājs pierāda, ka izteiksmes iespējas saistītā latviešu valodā nav šaurākas kā saistītā vācu valodā, izvēloties par atskaņām vārdam *Cēsis* vārdus *dzēsis*, *lēsis* un *plēsis*. (196. – 197.) Jebkuŗā gadījumā sonetu vijas jeb sonetu vainaga sastādīšana ir moku pilns darbs, bet tā sekmīgai atdzejošanai vajadzētu darbonim nopelnīt lauru vainagu!

Apcerēs grāmatas beigās lasāms, ka Brinkenā savā gaŗajā mūžā sarakstījusi 15 dzejoļu grāmatas, sešus romānus, sešus citus prozas darbus, divas lugas, tekstus dziesmām un dziesmu cikliem u. c. V. Bisenieks Brinkenā dzeju uzskata par līdzvērtīgu pasaulslavenā Rainera Mārijas Rilkes dzejai, bet M. Grudule meklē gan kopīgo, gan atšķirīgo, kas Brinkenāi ir ar Rilki un tādām latviešu zaudētās dzimtenes temas izvēršējam kā Zinaida Lazda un Velta Toma. Grudule gan arī skaidri pasaka: „Kā (Brinkenā) dzejā, tā prozā arvien skan pārliecība par Kurzemes piederību vāciešiem, ar Latvijas valsti viņa sevi nespēj saistīt.” (241.) Varam tāpat Brinkenā saukt kā par labu dzejnieci, tā par labu latvijieti, bet līdz latvieteī viņai tālu.

Šogad aprit 120 gadi kopš kurzemnieces Ģertrūdes fon den Brinkenā dzimšanas un 30 gadi kopš viņas nāves. Cita vācbaltu rakstnieka - Zigfrīda fon Fēģezaka plašā darba **Senči un pēcteči** tulkotājs Pēteris Bolšaitis nupat iztulkojis arī Brinkenā 1976. gada atmiņu prozas darbu **Land Unter**, tulkojumam dodams virsrakstu **Ar Kurzemes baroneses acīm**. Jācer, ka arī šis tulkojums drīz varēs iznākt grāmatā.

Eduards Silkalns

SEZONA SĀKUSIES

Par rudeni un večiem

Rudens tuvošanos Rīgā vienmēr atgādina liepājnieku un valmieriešu viesizrādes. Liepājas teātris atveda „Pūt, vējiņi!” izrādi, ko uzlūkoju par aizvadītās sezonas teātru dzīves spilgtāko un nozīmīgāko notikumu. Valmieras teātris priecēja ar veselū virkni dažādu izrāžu, uz visām pagūt nebija iespējams, bet, uzzinājis, ka tur varēšu sastapt savus labos draugus Jāni Bertoldu senioru, Longinu Laukmani un Askoldu Olti, ar kuriem sen nebiju ticies: kur tas laiks, kad viņi dzīvoja pa Nacionālā teātra skatuvi! - bez ilgas domāšanas devos uz Dailes teātra Mazo zāli. Tur bija norunāta tāda kā atkalredzēšanās. Pirms izrādes sasveicinājās ar Eduardu Silkalnu un viņa kundzi Selgu. Prieks viņus redzēt – kā sākas sezona, tā teātri tiekamies! Šoreiz uz izrādi bija ieradusies arī viņa māsa no Pitsburgas. Daileniēši tikām dzīvoja pa Ameriku un skatītājiem atgādināja traģiskās dienas 1940. gada vasarā, kad Latviju okupēja krievu kašpēks un mūsu prezidents īstenībā kļuva par gūstekni pili.

Un kāda divaina sagādāšanās! Nākamajā dienā veikalā *Stokman* satiku lugas autoru – Raimondu Staprānu. Viņš bija paguvis Sanfrancisko noskatīties lugas „Gūsteknis pili” izrādi un tūlīt kopā ar kundzi braucis uz Rīgu. Viens no pirmajiem viņa jautājumiem bija: „Kas teātros noteikti jāredz?” Gribēju ieteikt „Bezkaunīgos večus” Valmieras teātri, bet „veči” jau bija devušies atpakaļ uz Valmieru.

Pats biju izpētījis „Bezkaunīgo veču” izrādes programmu. Par izrādes režisoriem, skatuves un mūzikālās apdares autoriem minēti Reinis Suchanovs un Jānis Znotiņš, abi Kultūras akadēmijas režijas kursa studenti, taču Suchanovs jau ir itin labi pazīstams vairāku iestudējumu dekoratīvā tēla jeb scenogrāfijas veidotājs. Informatīvajā tekstā atgādināts, ka lugas pirmuzvedums noticis 1971. gadā Vašingtonā un tajā piedalījušies kādreizējie Nacionālā teātra vadošie aktieři Osvalds Uršteins, Kārlis Ģermanis, Herta Prince u.c. To izlasījis, gluži vai sarāvos – cieņjamā aktrise Hilda Prince pārdēvēta par Hertu, bet Kārlis Ģermanis nekad nav strādājis Nacionālajā teātri, viņš bija Dailes aktieris! Lasu tālāk: kaŗa beigās Eglītis esot devies uz Kurzemi, bet no turienes - uz Vāciju un Šveici. Pēc kaŗa gadus Anšlavs Eglītis vadīja Vācijā - Tailfingenā, bet no Vācijas 1950. gadā emigrēja uz ASV. Jā, tā nu mums gadās ar literatūras un teātra vēstures faktiem!

Pati izrāde man sagādāja patiesu prieku. Par to varu teikt labus vārdus, tāpat kā par man tik tuvo prozas un drāmas meistarū Anšlavu Eglīti. Romānā un pēc tā veidotajā lugā viņš risinājis mūžīgo paaudžu saskarsmes vai konfliktu problēmu, ko bija nācies izjust arī Anšlavam pašam un Veronikai. Lugā tēlotie veči – Jānis Bertolds, Longins Laukmanis un Askolds Olte jūtas vēl sparīgi, bet nākamajai paaudzei

šķiet novecojuši kraķi. Interesanti, ka šiem večiem par advokātiem kļuvuši jaunie režisori Suchanovs un Znotiņš, viņi Anšlava Eglīša lugu pamatīgi isinājuši, aiz sarkanās līnijas atstājot Bertoldu ģimenes jaunās audzes pārstāvjus. No jauniešiem izradē darbojas tikai Longina brāļadēls Indulis, taču paaudžu attiecību risinājumam nekā nepietrūkst, luga kļuvusi kompakta, vēl krāsaināka, un katrā „veča” personība joprojām ir dzīvības un rosmes pilna.

Visai veiksmīgi iekārtota skatuves telpa, uz tās ir vismaz kādi četri spēles laukumi, tāpēc notikumi var risināties dažādās vietās, bet nekas nav jāpārkārto. Skatuves kreisajā pusē (no skatītāju zāles raugoties) redzama vieta garāžā, kur par Indrānu tēvu nodēvētajam Bertoldam senioram jāvada savas dienas. Skatuves labajā pusē iekārtots Longina Laukmaņa dzīvoklis ar mikstu dīvanu un klubkrēsliem, bet par veco vīru zvejas vietu pie okeana liecina tāda kā laipa skatuves priekšplānā. Seno draugu pikniku kalnos atgādinā aktieŗu izvietojums skatuves dibenplānā istabas griestu augstumā. Un – pats galvenais – šajā izradē viss notiek īsti un patiesi. Tik daudz krāsainu – reizē komisku un traģisku – sen nebiju redzējis aktieri Richardu Rudāku, viņš dzīvoja Jāņa Bertolda seniora dzīvi. Jā, tieši tā - izdzīvoja! Un te nu arī meklējams izrādes panākumu pamats – gan Rudāka Bertolds, gan Juŗa Laviņa veidotais Askolds, gan Janusa Johansona Longins Laukmanis patiešām ir īsti un patiesi, katram ir savs dzīves stāsts, sava pagātne, kuŗas atceŗei kādu brīdi ļauj katrs no viņiem, taču bez jebkāda sentimenta vai saldēnības. Tieši sarunās ar senajiem draugiem sabrūk Bertolda ilgu sapnis par Adeli Krauzi, kas galu galā pārvērtusies par Džesifera kundzi.

Izradē cauri vijas vēl kāds jauks pavadēns - tā saukto veču dzīvē daudz kas ir bijis, arī savstarpēji strīdi, pārmetumi, nesaprašanās, taču to visu, izradās, var noskaidrot, izlīdzināt, atrisināt, tikai nevajag glabāt naidu vai pāridarījuma izjūtu! Pārvilksim svitru, negatīvo atstāsim vakardienā un iesim uz priekšu ar gaišu skatienu! Un vecais Bertolds vairs nesūdžas par Zuzannas it kā varmācību. Zuzannas lomā pārliecina Skaidrite Putniņa.

„Bezkaunīgo veču” izradē, kuŗā varēja gan pasmaidīt, gan pasmierties, dažām skatītājām acis sariesās pa kādai asarai. Veči lika labāk saprast, kā griežas dzīves rats. Par to – paldies Valmieras teātra saskaņotajam aktieŗu ansamblim un, protams, paldies Anšlavam! Viņa pelni nez kur izkaisīti, bet pats viņš joprojām dzīvo - kaut vai nule redzētajā izradē.

Par jasmīniem un Ābeli

Ar Raimondu Staprānu bijām norunājuši tikties Nacionālajā teātri Ingas Ābeles lugu „Jasmīns. Pārdaugava” pirmizrādē. Bet nekā! Viņš nebija ieradies. Žēl. Būtu pārrunājuši iespaidus par izrādi. Manā redzējumā tie ir pretrunīgi. Katrā ziņā es priecā-

jos, ka teātris sezonu sāk ar latviešu oriģināllugu un piesola vēl divus latviešu autoru darbus. Lugu „Jasmīns. Pārdaugava” uzrakstījis jauna un tomēr jau pieredzējusi drāmatikē, starp citu, – 5. oktobrī viņai ir četrdesmit! Drāmaturgijā Inga Ābele ienāca šī gadsimta sākumā, kad popularitāti iemantoja viņas lugas „Tumšie brieži” un „Dzelzsāle”. 2004. gadā tika izradīta viņas luga „Jasmīns”, taču režisori bija centušies to katrā ziņā pārveidot.

Voldemārs Šoriņš un Lāsma Kugrēna izradē „Mī... Mālēt”

Nu „Jasmīns” parādās ar papildinātu virsrakstu „Jasmīns. Pārdaugava”. Tas gan vieš mazu neskaidribu: Jasmīns vai Pārdaugava, un Nacionālā teātra izradē vairāk pievērsusies nosaukuma otrai daļai – Pārdaugava. Tā ir Rīgas daļa, kur vēl gluži labi saglabājušās koka mājas, un vienā no tām norisinās lugas darbība. Var likties: Pārdaugava, kāda māja, kāds dzīvoklis – tāpat pavisam noslēgta pasaule, taču Ingas Ābeles lugā gluži tā nav; nelielajā ģimenes dzīvesvietā iešalko pasaules kaislības, arī sapatne un mīlestība. Te dzīvo parādos iegrimusi ģimene Jasmīne un Artis, arī vecmāte Ģertrūde. Dzīve rit kā parasti, taču mīlestības Jasmīnes un Arta starpā vairs nav, Jasmīne ilgojas pēc kaut kā nepiepildīta, neatrasta, bet neatļaujas spert soli tālāk par savu dzīvokli. Un tad no ārzemēm ierodas Jasmīnes māte ar draugu - mūziķi Michaelu, un notiek negaidītais vai varbūt – gaidītais, uzplaukusi kaisle, uzliesmo mīlestība, taču – Michaels ar Jasmīnes māti aizbrauc, – viņu gaida kārtējais koncerts, Jasmīnes ilgu sapnis sabrūk, bet viņu daudzgadējās vecmāmiņas prātiņš sāk šķobīties, viņa savu mazmeitu vairs nepazīst.

Nacionālajā teātri ar šo lugu „cikstējis” jauns režisors Valters Silis, kas sevi droši apliecināja ar „Osedžas zemes” iestudējumu Nacionālajā teātri. Tur skatuves centrā bija māja – Ābeles lugā atkal tas pats, un režisoram šo māju palīdzējusi „uzcelt” scenogrāfe Ieva Kauliņa. Māja izskatās pavisam ticama. Viss būtu labi, ja uz šo māju varētu tā no tālienes tikai paskatīties – uz skatuves tā tiešām no proscēnija attālināta, taču mājā notiek izrādes darbība, cilvēki sarunājas, strīdas, bet tas viss notiek tālu no skatītājiem, piedevām māju no ārpuses šķiŗ siena un logu rūtis, kaut gan pa laikam kāds no logiem tiek pievērts. Aktieŗu runāto tekstu diemžēl nevar uztvert, palīgā tiek

ņemti mikrofoni, taču viss nu iznāk pārāk samāksloti, un otrā cēliena beigu daļā uz skatuves mājas iekšpusē valda tāds chaoss, ka nepavisam vairs nevar neko saprast. Dzirdama izradē kļūst tikai trešajā cēlienā, kad darbības personas sarunājas it kā pagalmā – skatuves priekšplānā.

Visaugstāko atzīmi es liktu Astrīdai Kairīšai, kas absolūti precīzi izdzīvo vecās Ģertrūdes mūžu, līdz vecmāmuļas prāta skaidrība izplēn. Ar katru lomu veidojas Gundars Grasbergs. Šoreiz viņš tēlo mūziķi Michaelu un neviļus atgādinā, ka arī viņš,

seju pret zāles ieejas durvīm. Laiks rit, viņas stāv. Tās abas ir Kristīnes lomas tēlotājas – Madara Botmane un Ieva Aniņa. Divas Kristīnes? Viņas viena otru tā kā papildina un turpina aizsāktā darbības pavediena risināšanu. Protams, neparasti! Izrādi tas netraucē, bet lielas jēgas no šāda tēlu dubultošanas varianta nav.

Izradē sākoties, aktieŗi uzlūdz zālē sēdošās dāmas, isu brīdi ar viņām padejo, un tad sākas īstā izradē. Mēs to skatāmies gandrīz vai tādā kā sporta laukumā, taču ir arī savs ieguvums: mēs esam tiešā saskarē ar aktieŗiem, viņi it kā nāk no mūsu vidus, tāpat tādas pašuss pārdzīvojumus kā Edgars un Kristīne varam pieredzēt arī mēs.

Izradē veidota kā noveles „Purva bridejs” savdabīgs lasījums, reižu reižums skan noveles tekstos, tad tas atdzīvojas darbībā, kuŗā apvienojas divi tās izpausmes veidi: dažkārt tie ir izteikti teātrāli: piemēram, Ģirts Liuziniks tēlo divas lomas – brīžiem viņš ir muižas sulainis, pēc tam uzvelk melnu mētelīti un ar brīdi pārvēršas par Akmentiņu, turklāt aktieris uzsver, ka viņš kādu brīdi tēlo vienu, tad otru cilvēku. Vēlāk kāŗu spēles ainā, kuŗā piedalās arī kuŗieŗa lomas atveidotājs Jānis Vimba, darbība izvēŗas savdabīgā deŗā un kūleņu mešanā. Tāpat – tā ir nevis dzīve, bet gan spēle! Citviet tā savijas ar citādas nokrāsas pavedienu – īstu patiesīgumu. Veŗeriene, ko tēlo Lolita Cauka, patiesi mīl savu meitu un ir norūpējusies par viņas rītdienu un nākamā dzīvesbiedra izvēli. Arī Edgara un Kristīnes attiecības ir īstas, un šajos brīžos šķiet, ka aktieŗi neko netēlo, piemēram, Edgars, kas man nupat vēl sēdēja līdzās un ir parasts, vienkāršs puisis, nu pēkšņi pieceļas, satiekas ar Kristīni un tieši, aizkustinoši stāsta par savām nedienām un likstām. Jūtam, ka viņš patiesi mīl Kristīni, alkst pēc tās, un arī savā pēdējā monologā aktieris runā pavisam vienkārši, bez pietēlota drāmatiska: „Es esmu sliktis cilvēks, bet es tevi mīlotu... mīlotu.” Ir pierasts, ka drāmā „Ugunī” šis monologs izskan drāmatiski piesātināti, bet režisors Senkovs aktieŗus vadījis pa citādu ceļu.

Abas Kristīnes vienlīdz spēcīgi ļauj izpausties gan savai mīlestībai, gan sāpēm, un mēs labi saprotam, ka smalkajos Akmentiņa apartamentos Kristīnei nav palikšanas. Taču vai Edgars ir kāda īpaša, neatvairāma personība? Nē, parasts, ikdienišķs cilvēks, tāda pati arī Kristīne. Toties starp viņiem uzplaukst īsta, nedzies-toša mīlestība. Senāk redzētās izradēs tā varbūt bija versmaināka, nu kaut vai laikā, kad Edgars bija Žanis Katlaps un Kristīne – Lidija Freimane, un tomēr Kristīnes un Edgara mīlestības reŗģi ir itin labi iedzīvināti arī „Purva brideja” izradē. Manā skatījumā Blaumanim pāri nav nodarīts, Elmārs Senkovs pret autoru izturējis ar cieņu un pratis atgādināt klasisko vērtību nezūdāmību. Ne visiem režisora risinājumiem varu piekrist, un tomēr izradē izraisa cieņu un atstāj labu pēcgaršu.

Nacionālajā teātri gaidā nākamā jaunā izradē – Leldes Stumbres luga „Mī... Mālēt”. To iestudējis M. Kublinskis.

Viktors Hausmanis

Pasaules tūrisma diena un „Dižā Baltijas apceļošana 2012”

Pasaules tūrisma dienu svin 27. septembrī jau kopš 1980. gada. Šis datums nav izvēlēts nejauši - 1970. gada 27. septembris ir Pasaules tūrisma organizācijas (PTO) dibināšanas diena, kad tika pieņemti PTO statūti - nozīmīgs pavērsiens pasaules tūrismā. Latvija PTO tika uzņemta 2003. gada oktobrī un 2005. gada 1. janvārī kļuva par tās pilntiesīgu biedru.

Laiks, kad pasaulē svin Tūrisma dienu, ir tūrisma sezonas nobeigums ziemeļu platuma grados un sezonas sākums dienvidu platuma grados.

Šā gada Pasaules tūrisma dienas moto ir „**Tūrisms – ilgtspējīga enerģija darbina ilgtspējīgu attīstību!**”, un tās mērķis ir sabiedrībai atgādināt tūrisma nozares milzīgo ekonomisko, sociālo, politisko un kultūrolo nozīmi. „Ceļojumi, jaunu vietu apmeklējumi, tikšanās ar kultūrām ir iekšējās bagātības atklājums, kas atmirdz katrā cilvēka sejā,” lasāms vienā no Vatikāna vēstījumiem Pasaules tūrisma dienā. Tāpēc 27. septembrī Tūrisma informācijas centri, muzeji un bibliotēkas arī šogad izkārtāja dažādus sarīkojumus. Tā, piemēram, **Rēzeknes Centrālās bibliotēkas** abonements ar 23. septembrī uzsāk izstādi „Apceļo pasauli”, kurā sakopots plašs klāsts tūrisma ceļvežu un grāmatu, pavecot iespēju paplašināt zināšanas par citu tautu kultūru, tradīcijām, arhitektūras vērtībām un dabas daudzveidību.

Jelgavas reģionālais tūrisma centrs rīkoja Tūrisma vakaru ar lielāko ceļotāju piedalīšanos, bet Tūrisma dienas sarīkojumus beidza 29. septembrī ar archaio-

Pastmarka – Tērvetes dabas parks 2009. gadā tika atzīts par izcilāko Eiropas tūristu galamērķi Latvijā

loģisko atradumu izstādes atklāšanu. Cēsis no 22. līdz 30. septembrim bija īpašo piedāvājumu nedēļa, kurā varēja baudīt mākslu, mūziku, vēsturi, izklaidi, kā arī izmantot atlaides kafējnicās, viesnīcās, tūrisma apskates objektos. Par tradīciju kļuvusi pastaiga gida pavādībā pa naksnīgo Cēsu vecpilsētu lāpu gaismā. Tūrisma dienas moto **Turaidas mūzejrezevāts** savā darbībā īsteno jau daudzus gadus. Radošā pieeja vēstures notikumu atainošanā un daudzveidīgās, mūsdienīgās ekspozīcijas katru gadu saista tūkstošiem tūristu vairāk nekā no 80 valstīm. Tas ir viens no visvairāk apmeklētiem Latvijas muzejiem.

Pasaules tūrisma diena ir arī tūrisma sezonas rezultātu sako-

Tūristu un kāznieku iecienītā Alatskivi pils Igaunijā

līdz 31. augustam notika pa 30 izcilākajiem tūrisma objektiem Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, katrā valstī pa desmit. Visās šajās valstīs varēja atrast visai ģimenei interesantas apskates vietas, ievērojamus arhitektūras un dabas objektus, muzejus un cilvēku rokām radītus brīnumus. Visās trīsdesmit Baltijas dižās apceļošanas vietās bija iespēja ne tikai gūt jaunus iespaidus, bet arī saņemt apskates objektu ieejas cenas ievērojamas atlaides, visbeidzot - projekta nobeigumā laimēt lielisku dāvanu.

Latvijas un Igaunijas tūristi puda apbrīnu par vienu no skaistākajām un tūristu visvairāk apmeklētajām **Lietuvas** pilsētām Mosēdi, ko dēvē par „Akmeņu galvaspilsētu”, jo tur atrodas Akmeņu muzejs, kur 14 ha lielā platībā izvietoti 200 dažādi akmeņi. Savukārt Zarasu reģions ir ezeriem bagātākā vieta Lietuvā - aptuveni 300 dažāda lieluma ezeri. Pašos Lietuvas rietumos - Kuršu jomas piekrastē ir brīnišķīgs dabas stūrītis ar 150 gadu veco Ventes raga bāku.

Igaunijā brīnišķīga tūristu, kā arī kāzu un korporatīvo pasākumu vieta ir nesen atjaunotā Alatskivi pils. To bija privatizējis kāds Somijas pilsonis, taču pils liktenis izvērtās līdzīgi kā Latvijā Ķemeru sanatorijai. Līgums ticis lauzts, un pili restaurēja igauņi paši. Viljandi pilsētā acis priecē iespējīga lieluma zemes, kas ir kā ceļa rādītājs uz naivisma un humora pilno Viljandi skolas skolotāja Pauļa

Kondaso (1900-1985) centru ar viņa gleznu izstādi. Savukārt Tartu pārsteidz ar teātra un leļļu pasauli, bet Muhu sala ar buru kuģi, kam ir 1000 gadu vēsture.

Latvijā Baltijas tūristus laipni uzņēma barona Paula fon Volfa 1896. gadā celtā Diķļu pils, kurā pēc atjaunošanas iekārtota omulīga viesnīca. Liepāja pārsteidza ar Kūrmājas prospektā uzstādītām bronzas skulptūrām, kurās iemūžināti Liepājas himnas „Pilsēta, kurā piedzimst vējš” tēli. Tērvetes dabas parks 2009. gadā tika atzīts par izcilāko Eiropas tūristu galamērķi Latvijā. Tas ir viens no skaistākajiem dabas, vēstures un kultūras objektiem Latvijā ar brīnišķīgām dabas ainavām, unikālo priežu silu, zemgaļu pilskalniem, pasaku pasauli un atpūtas iespējām visai ģimenei.

„Dižās Baltijas apceļošanas 2012” nobeiguma sarīkojumā vairāki aktīvākie ceļotāji saņēma vērtīgas balvas. Tūrisma projekts „Dižā Baltijas apceļošana” būs arī nākamgad.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Rēzekni 27. septembrī apmeklēja Latvijā rezidējošie 14 ārvalstu vēstnieki, kas tikās ar pilsētas domes vadību un iepazinās ar projektiem, kuri ieviesti ar ES finansējumu. AS „Latvijas Finieris” meitas uzņēmumā RSEZ SIA „Verems” viesi vēroja bērza saplākšņu ražošanas procesu un aplūkoja produkciju, ko eksportē uz ES, Japānu un ASV.

Daugavpilī 25. septembrī, pasaulslavenā novadnieka mākslinieka Marka Rotko dzimšanas dienā, Novadpētniecības un mākslas muzeja izstāžu zālē atklāja viņam veltītā Starptautiskā mākslinieku plēnēra darbu izstādi. Mākslinieki no ASV, Lielbritānijas, Itālijas, Norvēģijas, Dānijas, Polijas, Armēnijas, Baltkrievijas un Latvijas smēlās iedvesmu no M. Rotko dzimtajās pilsētās ainavām.

Ventspilī apmeklēja Beļģijas televīzijas sabiedrība Woestijnvi, lai filmētu pilsētu flāmu televīzijas programmai par mazpazīstamiem tūrisma objektiem Latvijā, kurus būtu vērts apmeklēt. Arī Kuldīgā, Kolkā, Engurē un Dundagā viņi filmēja dabas parkus, muzejus, tikās ar līvu kultūras tradīciju uzturētājiem, kā arī iepazinās ar Kurzemes zvejnieku sētu un tradicionālo virtuvi.

Jelgavas Vissvētās Dievmātes aizmigšanas pareizticīgo baznīcas draudzes locekļi pašu izaudzētos kartupeļus ziedoja labdarībai – zupas virtuvei, slimnīcām, invalīdiem. Septembra beigās 8 tonnas kartupeļu izdalīti arī trūcīgajiem pilsētniekiem.

Krāslavas pils kompleksā plānots izveidot vairākus muzejus, kas popularizētu Latgales kulināro mantojumu. Latvijā pazīstamais podnieks Valdis Pauliņš kopā ar dzīvesbiedri Olgu pils vecajā zirgu stallī drīzumā atvērs Šmakovkas (Latgales pašbrūvētā) muzeju - vienu no Latgales kulinārā mantojuma piedāvājumiem. Lidzīgu muzeju Rēzeknes novadā jau ir izveidojis Saeimas deputāts Gunārs Igaunis.

Kuldīgā 13. oktobrī Hercoga Jēkaba gadatirgū Rātslaukumā notiks rudens Dižandeļe. Pēc tam Sv. Katrīnas ev. lut. baznīcā uz koncertu aicinās senās mūzikas ansamblis *Sopra il basso*, kurā programmā būs hercoga Jēkaba laika mūzika. Vakarā Rātslaukumā būs Dižā ražas balle.

Alūksnē norisinājās Vidzemes jauniešu dienas, pulcējot jauniešus gan no Vidzemes, gan citiem Latvijas novadiem. Jauniešu dienu tradīciju pirms vairākiem gadu desmitiem aizsāka pāvests Jānis Pāvils II ar mērķi pulcināt jauniešus, lai kopīgi svinētu savu ticību.

Vairāk nekā desmit gadus Nauksēnu pagastā darbojas bērnu rotaļu istaba, kurā divus līdz piecus gadus vecus bērnus divu gadīgu audzinātāju rokās par simbolisku maksu var atstāt strādājošie vecāki.

Druvienas vecā skola – muzejiskola saņēmusi vērtīgu dāvinājumu – novadniece Līvijas Annas Zāberes bibliotēku. Apskatīt dāvinājumu un citus eksponātus jau pieteikušās vairākas ekskursantu grupas. Skolotājai Zāberei pērn apritēja deviņdesmit gadu, bet šogad Lieldienās viņa aizgāja mūžībā.

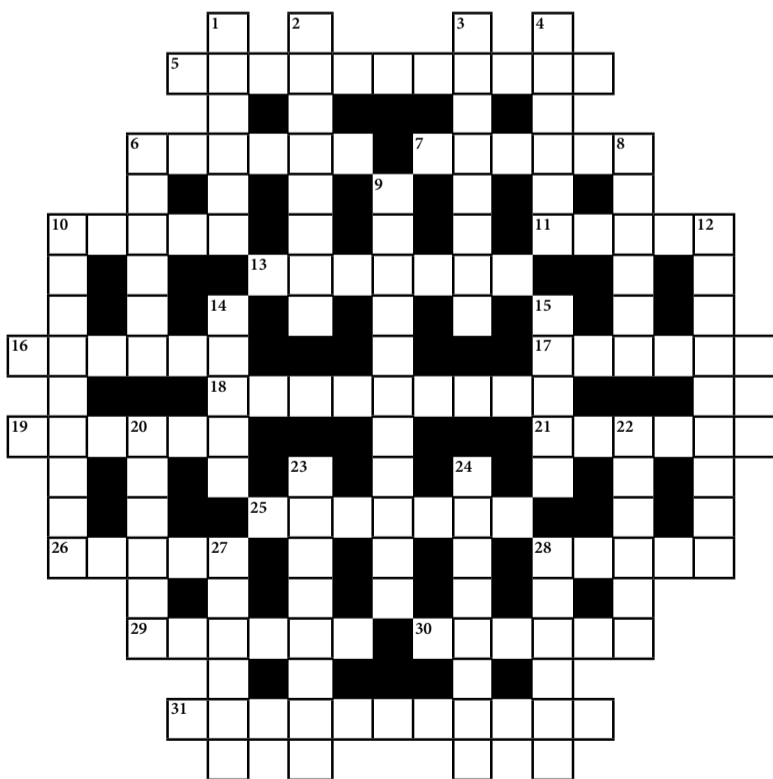
Ventspils 4. vidusskola ieguvusi starptautisko Ekoskolas nosaukumu un Zaļā Karoga balvu, savukārt Ventspils 1. pamatskola saņēma Zaļo diplomu un Latvijas Ekoskolas nosaukumu. Apbalvojumus skolām pasniedza Latvijas Universitātē, kur apbalvoja izglītības iestādes par īpašiem panākumiem ilgtspējīgas attīstības, vides izglītības un vides aizsardzības veicināšanā skolā un tās apkārtnē.

Kauguros un Kocēnos notika starptautiska konference „Kauguru zemnieku nemieriem 210”. Piedalījās vēsturnieki, novadpētnieki, vēstures skolotāji un daudzi interesenti ne vien no Latvijas, bet arī no Igaunijas.

Isziņas sagatavojušas **Valija Berkina** un **Māra Linde**

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši **Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)**

19. gs. beigām. 2. Sēne. 3. Oficiālas atļaujas preču eksportam vai importam. 4. Aptaujas lapa. 6. Spožs, ar skaidru spīdumu. 8. Garšviela. 9. Bērzu dzimtas koks. 10. Termins matemātikā. 12. Vētrasputns. 14. Iejūga pierderums. 15. Mājputns. 20. Meklējot ieraudzīt, dabūt. 22. Vibrēt; trīcēt. 23. Ozolu dzimtas vasarzaļi koki. 24. Mugurkaulnieki, kas piemēroti dzīvei gan ūdenī, gan uz sauszemes. 27. Ļaužu kopas, ko saista zeme, valoda, kultūra. 28. Karpu dzimtas zivs.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 37) atrisinājums

Līmeniski. 7. Tadenava. 8. Austrija. 10. Īriss. 11. Kross. 12. Pakistāna. 16. Ūnijas. 19. Vikārs. 20. Vendeta. 21. Ōsaka. 22. Ausis. 23. Broce. 24. Amons. 25. Sambo. 28. Pērse. 30. Amorāls. 31. Teikāns. 32. Klauns. 36. Mandarīns. 40. Usuri. 41. Bikla. 42. Salvetes. 43. Kantoris.

Stateniski. 1. Odesa. 2. Maskas. 3. Taiti. 4. Varēt. 5. Ostina. 6. Sidrs. 7. Turbīnas. 9. Aisbergi. 13. Sanda. 14. Parabolas. 15. Tiraspole. 17. Teicams. 18. Stimuls. 26. Ametists. 27. Trupa. 29. Sandales. 33. Kabata. 34. Antena. 35. Truls. 37. Drisa. 38. Rinks. 39. Siers.

Līmeniski. 5. Dievgalds. 6. Tārtiņveidīgo sugas putni. 7. Sulīga oga. 10. Klāja, kokiem neapaugusi platība. 11. Sievietes vārds (apr.). 13. Daudzgadīgi lakstaugi. 16. Sasista trauka gabals. 17. Deguna gļotādas iekaisums. 18. (Kā) sakopojums. 19. Gaujas pieteka. 21. Lieli koka

trauki. 25. Cilvēka mūža posms. 26. Aptvert, apņemt. 28. Pābieza zīda drāna ar mikstām plūksnām. 29. Resnas, izturīgas virves. 30. Apstrādāt ar virpu. 31. Pirmmācības iestāde Latvijas laukos. 19. gs. un 20. gs. sākumā.

Stateniski. 1. Valdošais mākslas stils Eiropā no 17. gs. sāk. līdz

LATVIEŠI AMERIKĀ

LOAMas desmit gadu jubilejas sarīkojums

Latviešu organizāciju apvienība Minesotā (LOAM) dibināta 2002. gada 11. septembrī. Desmit gadu darbības jubilejas sarīkojumu ievadīja vicepriekšsēdis Visvaris Ģiga ar uzrunu, kurā atgādināja, ka LOMA tika nodibināta istajā brīdī, lai varētu izmantot bezpeļņas organizācijas tiesības, pārņemot latviešu nama līdzekļus un īpašumu.

LOAMa sadarbojas ar 14 latviešu vietējām organizācijām, kuŗu darbību rosina ar pabalstiem. Draudzi LOAMa atbalsta, rīkojot sarīkojumus draudzes nama lielajā zālē. Ieejas biļetes sarīkojumos caurmērā sedz tikai nedaudz vairāk par pusi no kopējiem izdevumiem.

Ļoti nozīmīga ir Knuta Lesiņa balva jauniem mūziķiem, ko piešķir mūzikas nometnē Latvijā, kas katru otro gadu notiek Siguldā (agrāk Ogrē). Pirmais laureāts bija pianists Ēvalds Lazarēvičs no Daugavpils, bet šogad balvu piešķīra Emila Dār-

ziņa mūzikas skolas audzēknim pianistam Kārlim Tirzītīm un Jāzepa Mediņa muzikas skolas audzēknim, klarnetistam Haraldam Klipam. Balva – ceļojums uz ASV 2013. gadā, koncerti trijos latviešu centros un iepazīšanās ar mūzikas skolām Amerikā.

Jubilejas sarīkojumā piedalījās mākslinieces no Toronto – Sandra Ķuze un Helēna Gintere. Kāds klausītājs pēc koncerta izteicās: „Es zināju, ka būs laba programma, bet nezināju, ka tik laba”.

Mūziķes mūs pārsteidza ar tautsdziesmu atskaņojumu, Sandrai Ķuzei koklējot un dziedot un Helēnai Ginterei spēlējot klavieres. Klausītāji priecājās par solistes Sandras Ķuzes dziedājumu un lieliskajiem pianistes Helēnas Ginteres aranžējumiem. Koncerta pirmajā daļā skanēja astoņas tautsdziesmas, tās ar savu maģisko spēku aizkustināja līdz asarām. Divas tautsdziesmas tika atskaņotas bez dziedāšanas,

tikai ar kokli un klavierēm, lai klausītājiem ļautu izbaudīt abu instrumentu mijiedarbību.

Mūziķes pastāstīja, ka apmēram pirms desmit gadiem sākušas domāt, kā atdzīvināt mūsu tautsdziesmu. Klavieru un kokles stīgas ir arfas formā, spēlējot kopā, rodas interesanta skaņa, un viņas sākušas aranžēt tautsdziesmas klavierēm un koklei, un tagad jau sakrājies paliels repertuārs. Helēnas Ginteres aranžējumi ir improvizatoriska rakstura, tie nedaudz mainās atkarībā no telpas akustikas un klavieru skanējuma. Svarīga nozīme ir dziesmu tekstam. Sandras Ķuzes dikcija ir perfekta, katrs vārds saaug ar skaņu un iekrāso vārdu. Mūzikas skaistums rada īpašu gaisotni un emocionālu vidi.

Koncerta otrajā daļā dzirdējām vairākas dziesmas par dzimtenes mīlestību un dabas skaistumu, kas acu priekšā uzbūra latviskas dabas gleznas, īpaši

LOAMas valdes locekle Inta Lāčplēsa apsveic organizācijas padomnieku un dibinātāju Jāni Robiņu

Mākslinieces no Toronto – pianiste Helēna Gintere (pa kreisi) un dziedone Sandra Ķuze

klausoties Raimonda Paula dziesmas „Latgalei” un „Balta saule”. Dzirdējām arī vēl nedzirdētas dziesmas – Aivara Šica „Dzimtenes mādaras”, „Dzimtenes novakars”, Viktora un Elitas Tilčiku dziesmu „Vienīgā zeme”, kam šis bija pirmatskaņojums Amerikā.

Ik pa brīdīm klausītāji ar prieku sekoja aicinājumam kopā nodziedāt „Bēdu manu lielu bēdu”, „Še, kur līgo priēžu

meži”, „Vecpiebalga” un „Sen tas bij”. Koncerta beigās dzirdējām pāris ārijas no operetes „Jautrā atraitne” un mūzikla „Mana skaistā lēdija”, Alfrēda Vintera „Mīla un valsis”. Pēc koncerta apmeklētāji pakavējās pie bagātīgi klāta kafijas galda.

Minesotas latviešu ieteikums ir aicināt mākslinieces koncertēt arī citos latviešu centros (info@maiakuze.ca).

JR

Grandrapidos sākušies rudens bazāri

Šoruden pirmo bazāru 23. septembrī biedrības namā rīkoja Grandrapido latviešu biedrība. To atklāja biedrības priekšniece Dr. Līga Gonzalesa, apsveicot trīs Grandrapido jauniešus, kuŗi šogad beiguši Gaŗezera vasaras vidusskolu – Dāvidu Heinzi, Andreju Rupertu un Arnoldu Rupertu II. Kopā nodziedot „Daudz baltu dieniņu”, godināja katoļu draudzes ministrantu Doņu Daukstu, kuŗš sasniedzis 90. mūŗa gadu.

Nikolaja Kalniņa skici „Saruna ar pavārniecei”. Dāvids Heinze pastāstīja par ceļojumu kopā ar trīs latviešu jauniešiem uz Latviju augusta beigās. Būdami LELBAS pārstāvji, viņi iepazīnās ar skolu jauniešiem Cēsu novadā un trūcīgiem skolēniem pasniedza mugursomas ar prāvestes Laimas Zuŗēvičicas ierosmē sagādātajiem mācīblīdzekļiem. Dāvids apmeklēja Rāmuļu pagasta skolas jauniešus Cēsu novadā.

Bazāra beigās notika japāņu

Bērnu svētki Mineapolē-St. Paulā

Mineapoles-St. Paulas latviešu skolas jauno mācību gadu 8. septembrī sākot, tika rīkoti gadskārtējie bērnu svētki. Pedējos gados esam izmēģinājuši dažādus svētku veidus – spēles pirmajā skolas dienā, šķērŗu gājienu skolas telpās un pagalmā, bet šogad atkal nolēmām rīkot tradicionālos bērnu svētkus parkā. Pļaviņā tika noīŗēta nojume ar galdiem, netālu bija rotaļlaukums un ŷuŗoles. Brīniŗķīgajā septembrā

svētdienā kopā sanāca 21 bērns ar ģimenēm (neierādās tikai četras skolas ģimenes). Šogad skolas gaitas sāk arī pieci jauni skolēni bērnu dārza klasītē. Svētkus ievadīja jaukā rotaļa „Ir jau visi skolas bērni sanākuŗi te”. Pēc tam bērni pa vecumgrupām sacentās dažādās spēlēs – arbūzu ripināšanā, skrieŗšanā ar kartupeli karotē, ātrlēkŗšanā maisos, naglu dziŗšanā, pupu maisiņu meŗšanā, bumbiņu stafetē, virves vilkŗšanā.

Savstarpējās sacensības un jautrība bija aizrautīga un sirsnīga. Beigās visi bija nopelnījuŗi vecāku padomes sarūpēto cienastu – desiņas ar dažādām bagātīgām piedevām. Bērniem balvai par piedalīŗanos izdalīja dāvanu maisiņus. Bērnu svētkos rotaļlaukumā skanēja smieklī un klaiņas. Negribējās ŷķirties pēc tik jaukas dienas; vienīģais mierinājums, ka pēc nedēļas atkal visi satiksies skolā.

Zinta Pone

Grandrapido latvieŗu biedrības bazārā; no kreisās Lidija Tarbunas, Andrejs Ruperts, Rūta Puriņa, Arnolds Ruperts II, Dr. Līga Gonzalesa, Dāvids Heinze

Biedrības biedri izlozei saziedoja daudz vērtīģu mantu, ar laimestiem bijī pilni trīs galdi. Izlozi rīkoja un vadīja Dr. Līga Gonzalesa ar palīdzēm Lidiju Tarbunas, Mariju Visocku un Paulīni Zadvinsku.

Sarīkojuma programmu bija sastādījuŗi Rūta Puriņa, Andrejs Ruperts nolasīja Jāņa Vanaga dzejoli „Vēsts no Gaŗezera”, Arnolds Ruperts II – tā paŗa autora dzejoli „Valoda”, Rūta Puriņa un Lidija Tarbunas – komisku

izloze, un biedrības dāmas Valijas Raucēpas vadībā bija pagatavojušas siltas pusdienas.

Grandrapidos uz bazāru 7. oktobrī aicinās luterāņu dzraudze, 14. oktobrī – katoļu draudze, 27. oktobrī plkst. 3.00 pēcpusdienā – latvieŗu biedrības telpās pensionāru biedrība; piedalīsies koris „Ciema baltis” no ciema Latvijā pie Gaŗezera koŗa priekŗniece Gaidas Veidemanes un diriģentes Baibas Dumpes vadībā.

Z. Zadvinskis

Bērnu svētku ainas, sākot mācību gadu Mineapoles-St. Paulas latvieŗu skolā

Kad sārtot sāk kļavas

Ir sagaidīts un pavadīts arī gadskārtējais DV Klīvlāndes vanadžu kopas rīkotais bazārs. Bazāra apmeklētāģus sveica māģasmāte – vanadžu kopas priekŗniece Vita Reineka, aicinot visus pie rudenīģo ziedu greznotajiem galdiem (rūpējās Velta ŷulcs ar palīdzēm) un jo garŗīgi sagatavotajām vakariņām (rūpējās Baiba Apele, Rute Krūmiņa, Sandra Nicholls, Guna Wilkolak ar palīdzēm). Jauki bija redzēt prāvo jaunākās paaudzē un arī gados pavisam jauno apmeklētāģu pulciņu. Ar gandariģumu varam atzīt, ka

neruŗināmiē tikai pagātnē.

Pie bagātīģā rudens galda (Veras Paŗrabas un Irmas Zaŗes gādībā) varēja iegādāties dažādus paŗģatavotus gardumus. Bija gādāts arī par atspirdzinājumiem garam. Tā Ilzes Hāzneres (sarīkoģumu nozare) vadībā apmeklētāģi izmēģināja baltis, nodziedot dažas dziesmas. Par brīvkunga un brīvkundzes brīniŗķīgajām dzīves gaitām, kā arī par Buļģu krodzinieka sievas mātes radurakstiem pastāstīja mūsu senioriteātrinieki Rīta Kaugura un Jānis Vaskis. Priekŗnesumu daģā

ŗoreiz nevarēja piedalīties Ilģa Rubene. Loteriju vadīja un laimīģo laimētāģu vārdus izziņoja Gunārs Rankis, netaupot trāpīģas, uzģautrinoŗas piezīmes. Bazāra ienāģuma atlikums tiek izliēģots vanagu/ vanadžu aprūpes darbā. Vanadzēģes pateicās Klīvlāndes Latvieŗu kredītsabiedrībai par dāģno devumu izlozei. ŷaubu nav, ka mūsu „latvieŗu banka” ar ļoti devīģu roku atbalsta sabiedrības pasākumus. Paldies! Paldies arī ikvienam bazāra apmeklētāģam!

R.K.

LATVIEŠI KANADĀ

ILGA SĒDE MONTREALĀ

Pēc vasaras pārtraukuma **Montrealas Latviešu Organizāciju padome** 26. septembrī pulcējās ilgā rudens sēdē Latviešu centra V. Krauļa zālē, lai izstrādātu turpmākas darbības plānu un apsvērtu jaunas atziņas. Sēdi vadīja priekšnieks Roberts Klaiše, tajā piedalījās deviņu organizāciju pārstāvji, to vidū arī jaunais tautasdeju vienības „Ačkups” vadītājs Dāvids Porietis-Bedards, kas atgriezies no Latvijas un Eiropas pēc divu gadu darbošanās angļu valodas skolotāja amatā. Kasieris V. Paegle ziņoja, ka kasē šobrīd ir \$ 3357.87 (rīcības kapitāls \$ 2078.52, Stipendiju fondā \$ 1280.35). Tās nav lielas summas, un tās liecina, ka MLOP darbība turpinājusies budžeta robežās. Tas ir jāuzskata

ta par panākumu šodienas apstākļos.

Radušās arī citas pārmaiņas delegātu sastāvā: arhiviste Kaiva Mateus devusies jaunos pienākumos Vinipegā, Manitobā, bet mājaslapas *Latmont* vadītājs S. Spurmanis darba apstākļu dēļ nevarēja pildīt savus pienākumus. Archīva veidošanas darbs prasīs tālāku risinājumu, bet mājaslapas sastādīšanas darbus solījusies uzņemt Inta Hūna. Viņai šē izpalīdzēs Lauma Cenne un R. Klaiše.

Pirmais jaunā Otavas Miera draudzes un Montrealas Trīsvienības draudzes mācītāja G. Bērziņa vadītais dievkalpojums Montrealā notiks 28. oktobrī. Iespējama arī viņa viesošanās Montrealas Latviešu Pensionāru apvienības 11. oktobra saietā

Latviešu sabiedriskā centrā.

MLOP Valsts svētku sarīkojums notiks šī gada 17. novembrī, Latviešu centra J. Tērauda zālē. Pirms oficiālās akta daļas plkst. 15.30 Centra Kamīna zālē atklās prof. Staņislava Jerumaņa gleznu skati. Sarīkojumam vadīs Jānis Mateus, programmas izgatavos D. Porietis-Bedards. Svētku runu (arī Otavā) teiks prof. Jānis Langins, Koncerta

daļu kuplīnās ansamblis „Tērvetes Trubadūri”. Viesu statusā aicināti igauņu un lietuviešu pārstāvji un Kvebekas jaunās valdības kultūras ministrs.

Plašas pārrunas izraisīja vairāki sabiedrībai nozīmīgi jautājumi. Piemēram, par to, ka Centrā būtu biežāk izrādāmas Latvijas vēstniecībā pieejamās latviešu filmas, lai tās varētu noskatīties arī montrealieši. Tā

kā radusies interese par īpašiem latviešu valodas kursiem pieaugušajiem un bērniem. Jādomā, kā tos iespējami ātrāk īstenot.

Nav šaubu, ka paplašinātai MLOP darba iespēju netrūks un panākumi neizpaliks, ja darbā iesaistīsies jauni darbinieki.

Nākamo padomes sēdi paredzēja 2013. gada 16. janvārī, plkst 16.30 Latviešu centrā.

M. Štauers

LATVIEŠI LATVIJĀ

ŠVARCS UN ALLHAMBRA, TANGO UN LAMBETVOKS

Lietainā septembra pēcpusdienā Rakstniecības un mūzikas muzejs sarīkojuma „Orķestris un deju grīda” apmeklētājus no 21. gadsimta aizveda uz 20. gadsimta 30. gadu Rīgu un Jūrmalu – skaistu un romantisku laiku, kad Rīga bija mazā Parīze, Elizabetes ielas centrālo daļu sauca par Mazo Brodveju un katrā restorānā un kafejnicā spēlēja deju kapella, un to apmeklētāji dejoja, dejoja. Iejusties šajā gaisotnē palīdzēja kvartets *Undertango* un sarīkojuma vadītājas Līvas Pugovičas saistīgais stāstījums. Uz ekrāna skatāmas tolaik slavenās izklaides vietas – Operas kafējnicā, Allhambra, Jūrmalas Lido ar virpulgrīdu, Otto Švarcs. Katrai sava kapella, savi dziedātāji – un arī sava publika, daudzi tolaik slaveni cilvēki – Aleksandrs Čaks, Elina Zālīte, Kārlis Padegs. Operas kafējnicā pēdējo kafijas tasi izdzērusi, uz Daugavu devās Austrāliju...

Rīgas kafējnicās tolaik dziedājuši gan Brāļi Laivinieki, kuŗu melodijas ir populāras arī šodien, gan operdziedātāji Artūrs Priednieks-Kavarrā un Mariss Vētra. Sarīkojuma apmeklētāji varēja paklausīties gan Brāļu Laivinieku, gan M. Vētras ieskaņojumus no muzeja fondiem. Trīsdesmito gadu deju zālēs valdījis tango. Deja „pasaulē izgājusi” no Argentīnas. Deju studijas *Dance Star* skolotājs Intars Upenieks pastāstīja, ka, deju zāles tango gan atšķīroties

no Argentīnā dejojā. Ar savu partneri I. Upenieks skatītājiem demonstrēja šo deju. Trīsdesmito gadu deju zālēs skanēja Latvijas tango karaļa Oskara Stroka komponētās melodijas. Valša dzimtene, protams, ir Austrija, taču savu valsi radījuši arī angļi, – kā jau konservatīvā tauta, padarot straujo Vīnes valsi lēnāku un nosaucot to par angļu valsi jeb bostonu. Trīsdesmito gadu beigās Latvijas deju zālēs ienāca modes deju lambetvoks. Cilvēkiem dejojot gribējās ne tikai kafējnicās, bet arī mājās viesībās un ballītēs. Uz ekrāna – tolaik slavenie gramofoni un patafoni. Sākumā skaņu plates ievada no ārzemēm, bet jau 30. gadu vidū Latvijā darbu sāk *Bellacord* skaņuplašu fabrika un dejojot nu var pie „pašmāju” mūzikas.

Vai arī šodien vēl protam un gribam tā dejojot? Intars Upenieks apgalvo, ka dejojot esot pavisam vienkārši – daži soļi uz priekšu, daži atpakaļ, un tas ir viss. Viņš aicina klausītājus mācīties fokstrotu soli un pašiem dejojot. Gribētāji ir, un drīz vien jau nelielā zālē kļūst par šauru un krēsli jānovieto gar tās malām. Skatot Brāļu Laivinieku melodijai, dejojot vēlas vēl daži.

Var droši apgalvot, ka sarīkojumā vienaldzīgo nebija, un visi teica paldies tā rīkotājiem. Izejot lietainajās Rīgas ielās, ausīs vēl ilgi skanēja skaistās deju melodijas.

Elita Roze

Pirmais atbalsta sarīkojums Dziesmu svētkiem Hamiltonā

Lietuviešu zālē Hamiltonā 23. septembrī valdīja latviska un dziesmota gaisotne, jo notika XIV Latviešu dziesmu svētku Kanadā pirmais atbalsta sarīkojums – kabare vakars „Mīla un rozes”, kuŗā piedalījās kamerkoris „Dzirksts” no Toronto. Ikviena apmeklētāja uzmanību vispirms piesaistīja Vivianas Lubgānes skaistā sienas dekorācija un attēls ar mīlas pāri. Skanēja latviska mūzika un uz ekrāna zāles vienā malā nepārtraukti mainījās Vivianas Lubgānes izvēlētie senu pastkaršu attēli par tematu „mīla un rozes”. Ieradās apmēram simt apmeklētāju no Hamiltonas un apkaimes, visas vietas pie gadiem ātri tika aizņemtas. Ikvienam vīlināja kafijas galds ar greznām sviestmaizēm, pīrāgiem un ūdenskriņģeļiem, kā arī torti, dažādām kūkām un citiem saldiem kārdinājumiem. Neatstāja dažu stipruma atspirdzinājumu. Izlozes laimestu

klāts bija bagātīgs un biļešu pircēji rosīgi.

Kamerkoris „Dzirksts” mūzikālās vadītājas Vizmas Maksimānas vadībā apmeklētājus iepriecināja ar dziesmām par rozēm, ievām, margrietiņām un mīlestību. Pavadijumu atskaņoja pianiste Helēna Gintere, ģitārists Aivars Zītaris un akordeonists Andris Šmits. Solo dziedāja Mārtiņš Gaide, Aldis un Rolands Grants, Inese Grava-Gubiņa, Anita Bredovska, Ilze Valdmane un Rasma Gaide. Skaņu meistare bija Māra Bredovska. Kopdziesmām pievienojās visi apmeklētāji. Acij tīkami bija koristu tērpi – programmas pirmajā daļā koristēm puķainas kleitas, otrajā daļā sarkanīgi tērpi, vīriem baltas žaketes, melni krekli un bikses. Ļoti eleganti!

Liels paldies korim „Dzirksts” par jauko programmu un ziedoto honorāru, atbalstot Dziesmu svētkus.

Toronto nav pārāk tālu no Hamiltonas, bet vairākiem latviešiem ir pagrūti vēl vakarā doties uz koncertiem Toronto, tāpēc īpašs prieks par kuŗa „Dzirksts” apciemojumu.

Sarīkojuma laikā viesus apkalpoja Dziesmu svētku rīcības komitejas locekļi, viņiem palīdzēja citi rosīgi hamiltonieši. Jāpateicās Hamiltonas vanadzēm, Hamiltonas latviešu biedrības dāmu komitejai, Kristus draudzes dāmu komitejai un tautasdeju kopai „Vainadzīgs” par finansiālo atbalstu un lielo palīdzību priekšdarbos un sarīkojumā.

Sarīkojuma atlikums tiks vēlēts svētku jumta programmas izpildītāju atbalstam Dziesmu svētkos 2014. gadā.

Uz redzēšanos nākamajā atbalstsarīkojumā!

Baiba Bredovska

Toronto pensionāru apvienības 40 gadu jubileja

Uz Toronto pensionāru apvienības 40 gadu jubileju 20. septembrī ieradās tik daudz apmeklētāju, ka vajadzēja papildgaldus, lai visiem būtu vietas. Svinības atklāja valdes priekšniece Valija Briksne, sirsnīgi apsveicot apmeklētājus. Viņa isumā atgādināja apvienības vēsturi, notikušās pārmaiņas un pateicās biedriem un nodarbību grupu vadītājiem, kuŗi veicinājuši apvienības darbu, novēlot sekmes nākotnē. Tika nolasīti mūžībā aizgājušo biedru vārdi, un aizgājēju godināja ar klusuma brīdi.

Jānis Bārs priekšnieci apsveica un pasniedza krāšņus ziedus, pateikdamies par pašai dziedāto darbu, valdes un revīzijas komisijas vārdā.

Svētbrīdi ievadīja prāvests Ivars Gaide ar korāli „Vēd mani, Dievs”. Svētrunā viņš pieminēja vārdus no Pāvila vēstules filipiņiem „Priecājieties iekš tā Kunga vienmēr”, uzsverot cilvēku savstarpējo attiecību nozīmīgumu. Svētbrīža beigās ska-

nēja korālis „Dievs, pateicos”.

Pensionāru apvienības biedrus apsveica laikraksta *Latvija Amerikā* pārstāvis Tālvāldis Kronbergs un pateicās abonentiem, kuŗu lielākā daļa ir pensionāri. Viņš ieteica dāvināt laikraksta abonementu bērniem un mazbērniem.

Latviešu centra valdes pārstāvis Laimons Salnājs novēlēja apvienībai plaukt un ziedēt.

Pēc pusdienu pārtraukuma Dace Zača pastāstīja par gaidāmo sarīkojumu „Apburtais dārzis” Kristus Dārzā un lūdza to apmeklēt.

Kuŗa „Rota” un ansambļa „Pusstunda” priekšniece Maija Kuze pateicās par atbalstu abiem ansambļiem, vēlot pensionāru apvienībai saules mūžu. Viņa nolasīja Ingridas Viksnas ļoti piemēroto dzejoli „Mēs vēl esam”, kā arī Veronikas Strēlertes „Ļaudis”, Arnolda Antiņa „Dziesmu gars” un Elzas Kezberes „Dziesmusvētkos”.

Ļoti svinīgu iespaidu atstāja „Rota” – sievietes bija tērpušās

tumšsarkanos svētku kostīmos ar baltām piedurknēm, vīri tumšos uzvalkos. „Rota” dziedāja virkni tautasdziesmu latviešu komponistu J. Cimzes, E. Melngaiļa, J. Mediņa un J. Vītola apdarē.

Imanta Lapiņa drāmatiskajam solo „Virši zili, virši sārti” klausītāji tik ļoti dzīvoja līdzī, ka brīžiem pievienojās dziedājumam. Pēc divām kopdziesmām Vija Vare nolasīja Gunāra Griezes humoresku par Dziesmu svētkiem Indianapolē, kur pēc daudz gadu prombūtnes satiekas seni paziņas un stāsta savus piedzīvojumus. Šķiet, ka šis stāsts ir jau mudinājums posties uz nākamajiem svētkiem Hamiltonā. Tiem atgādinājums bija arī „Pusstundas” pirmā dziesma „It kā ērglis gaisā...” Sekoja romantiski skumjās „Senais draugs, es ilgi tevī skatos...”, „Dzīvīte, dzīvīte...”, „Nozied asteres” un „Dāliju liesmās”.

da

By Edgar B. Anderson

Republicans vs. Democrats on Russia

On behalf of Latvian newspaper *Laiks*, I had the opportunity to speak with a number of prominent Republicans and Democrats at their just completed national political conventions. While walking the arena floor and corridors amidst the din of speakers, cheering, music, and jostling crowds of thousands of delegates, party activists, and reporters, I was able to ask questions about Barack Obama, Mitt Romney, and recent developments relating to Latvia and her often threatening neighbor Russia. The following brief exchanges, I believe, reveal the two parties' distinctly differing perspectives.

The Republicans met in Tampa, Florida, August 28-30, 2012, and nominated former Massachusetts Governor Mitt Romney for President.

Tim Pawlenty, then Co-Chair of the Romney campaign and former Governor of Minnesota

EA: I wonder if you could talk to our readers and to Baltic people and Eastern Europeans why you think Mitt Romney would be a better protector of security interests than Obama.

Well, there are a number of examples, but one example that we've seen in President Obama's leadership is when two of our great friends, the Czech Republic and Poland agreed to host missile defense systems under President Bush's administration. The leadership of the Czech Republic and Poland extended themselves on behalf of the United States' request and in partnership, and then President Obama pulled the rug out from underneath them and reversed that decision. I thought that was a very bad decision, and it was, first of all, not the right decision in terms of defense capabilities, but also it wasn't the right decision on how you treat friends. You need to treat friends with consistency and reliability and that's what Mitt Romney will do, and we haven't seen that always from President Obama.

Senator Ron Johnson, R-Wisconsin

EA: Latvians are particularly concerned about Putin's Russia.

Yes, they should be.

How do you believe a Romney Presidency would better deal with Russia than Obama?

Well, first of all, I have been to Latvia. We went to Georgia, Ukraine, Latvia, Lithuania, and Estonia, and, you know, certainly I saw firsthand how Russia is putting pressure on those fledgling democracies. Governor Romney understands that if we're going to have a secure nation, we first and foremost have to have a secure economy, we have to have a strong economy. He also understands the value of alliances and making sure that we have friends and that we honor those friendships. And so he certainly understands that that ring of democracies around the Soviet Union [*sic*] need to be supported. I certainly understand that, and I'll do everything I can to work with

Romney to forge those strong relationships.

Senator Orrin Hatch, R-Utah

EA: Latvia is very concerned about its neighbor Mr. Putin, and I wonder how you believe a President Romney would deal with today's Russia differently than President Obama has done.

Well, first of all, I love your country. I think you've got people who are heroic and really hard-working people, and America really should always be on your side. You know, Mr. Putin is a law unto himself. I do not appreciate some of the ways that he is handling politics in Russia, and over and over he wants power all garnished into one place. We in America believe power ought to be diffused so that no one person has all of the power, and frankly, you know, Mr. Putin is an interesting character. That's all I can say.

Russia knows we are not going to attack Russia or Latvia or any of those countries. The mere fact of American military and nuclear superiority will, I think, give us more peace in the world.

Representative Allen West, R-Florida

EA: I know you are a specialist in foreign affairs. I wonder if you could comment on Latvians and other Eastern Europeans. Why do you believe they would better off under Romney's protection than Obama's –

[Laughs] There is no protection under Obama! So anything is better than nothing, I would say, okay? Look, tell the people in Eastern Europe, tell the people in the Baltic States, that we know that Russia under Vladimir Putin is a threat, and we will make sure that we show them we are partners with them in freedom.

John Bolton, former US ambas-

Republican National Romney

Phyllis Schlafly, 88 year old Missouri delegate and longtime conservative and anti-Communist activist and writer

EA: You know that Latvia and the rest of Eastern Europe are very worried about Putin's Russia, and

sador to the United Nations

EA: How would you say a Romney administration would be different from an Obama Administration in dealing with Russia, Putin's Russia?

I think Governor Romney has

Democratic National Convention

I wonder what your thoughts are why Romney would be a better guarantor of their freedom than Obama.

Well, I believe that American military superiority is good not only for the United States but for the peace of the world. And Obama's trying to get a world that is a nuclear-free world. And that is a very dangerous situation because it leaves the advantage to evil people who might build and use nuclear weapons. And I think it is best if we have the best pile of weapons of all kinds, anti-missile as well as missiles, and I think if we do, Russia is safe.

a much clearer appreciation of the threat to American interests that a Putin's Russia poses, and I think he said that, and, you know, Obama misperceived Russia right from the beginning – the idea of pressing the reset button. What he's gotten in return for major American concessions is three Russian vetoes of Security Council sanctions resolutions on Syria, and, you know, the conversation between Obama and Medvedev to me is emblematic of everything that would be wrong in a second Obama term.

(Turpināts no 20. lpp.)

LAIKS 2013 MĀKSLAS KALENDĀRS

MUIŽAS UN PILIS LATVIJĀ

LAIKA mākslas kalendārs
ceļā pie jums!

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus PĀPILDUS var pieprasīt, pasūtinot pēc adreses: **Rasma Adams 1292 S. Kimona Dr. Clearwater, FL. 33764, USA.**

Pa tālrūni pasūtinājums NEPIEŅEMS!
Pasūtinot kalendāru, iesakām lietot kalendāram pievienoto kuponu.

2013. gada kalendārs: gab. X US \$18,00

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.00;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,50
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

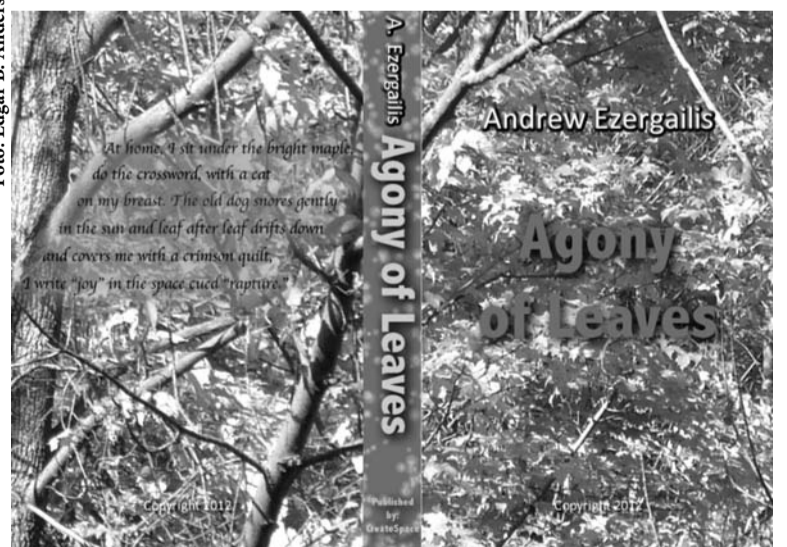
Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

Andrieva Ezergaiļa „Lapu agonija” angļu valodā

Andrieva Ezergaiļa grāmatu „Agony of Leaves” var iegādāties tieklī www.amazon.com

Grāmatas cena \$18.00;
veikaliem un grāmatu pārdevējiem atlaide.

(Turpināts no 19. lpp.)

Republicans vs. Democrats on Russia

I think that Governor Romney is very much in the tradition of Ronald Reagan's "peace through strength" approach to America's role in the world generally and particularly as it applies to Moscow.

The Democrats gathered in Charlotte, North Carolina, September 4-6, 2012, to nominate President Barack Obama for a second term.

Former Massachusetts Governor and 1988 Democratic Presidential nominee Michael Dukakis

EA: I know from Massachusetts you are very familiar with all the East Europeans. Latvians and other Balts and Eastern Europeans are a little worried, some of them, when they heard a couple of months ago Barack Obama say to Medvedev that after the election he can be very flexible, more flexible. That's a bit worrisome. What would you say to our people?

Well, the first thing I'd say to them is that spending four billion America dollars, which we don't have, on an ABM system in Poland I think is absurd. Now there's a threat out there. We all know what it is. It's terrorism. It's got nothing to do with ABM systems. So the fact that I and others like me hope that the US will stop doing that kind of stuff doesn't reflect a lack of concern for our friends in Eastern Europe and the Baltic nations. We just think it's a colossal waste of money, which by the way we do not have, and that there are much better ways to integrate those countries into the European

Community in the best possible way and build lasting peace in Europe. And that's my personal view. I'm not reflecting the President. That's all I can tell you. I'd like to see us moving in that direction as a country and the sooner the better frankly. But the notion that Mitt Romney will be better for these countries for those of us who have seen him in action in Massachusetts is absurd. I mean he's such a naif on foreign policy. I mean, you saw the six days he spent outside the United States. It's kind of frightening. And if I were one of the Baltic nations, I would not be putting my confidence in Mitt Romney, believe me.

Senator Bob Casey, Jr., D-Pennsylvania

EA: You are on the Senate Foreign Relations Committee, I believe, and, of course, many Latvians and other Eastern European people are worried about this Administration turning its back on Poland and the Czechs on missile defense. And then the other day we see President Obama off mic telling Medvedev that he's ready to deal with Putin after the election when he doesn't have to answer to the public. This is a matter of great concern. What do you have to tell our readership?

Well, I'll tell you one thing. I've got a record as a United States Senator. No one has a stronger record making sure that we're being as tough as we should be with the Russians or anyone else. And I'll let folks here from the Administration speak for them-

selves, but I'll tell you what my record is. It's a record of being tough with those folks and unyielding in the best interests of our national security.

And what's the status of this Magnitsky bill [which introduces targeted sanctions against Russian human rights violators]? Are you working on that? What's happening with that now?

Yes, well, first, I think it's got a lot of bipartisan support, and like a lot of things in the Senate it hasn't received the consideration that it should.

And the Obama Administration is not in favor of that -

Well, I'll just tell you what we're doing in the Senate, and I think there's a lot of support for it.

Representative Adam Schiff, D-CA (Los Angeles County)

EA: I talked to you four years ago, and I know that you have some ancestors from Lithuania.

Yes, I sure do.

You know the Latvians, the Lithuanians, the Estonians, and many others were a little disturbed the other day when they heard Obama whisper to Medvedev that that after the election when he doesn't have to answer to the voters he can wheel and deal and be very flexible with Putin. Why shouldn't the Latvians and the rest of the Eastern Europeans be worried?

Well, I don't know that I would read that conclusion into the president's remarks, and I'd have to go back and see what the context was that they were discussing, but you know I have full confidence in the president, and

I think he's done an extraordinary job in terms of our foreign policy and balancing a very difficult relationship with Russia. So I'm optimistic.

Senator Jeanne Shaheen, D-New Hampshire

EA: You are on the Senate Foreign Relations Committee. Latvians and other Baltic and Eastern European people were petrified when they heard Barack Obama tell Medvedev that after the election he can be flexible. What does that mean? Why should they support Obama over Romney?

Because I think President Obama understands that the Baltic States are very important to an integrated Europe, to Europe that is free and whole and at peace, and we will continue to support them as we're supporting all of the former Soviet republics in moving towards democracy and in continuing their drive to economic prosperity.

What did you make of that off mic comment?

I think it was taken out of context, and he understands the importance of making sure that Russia doesn't threaten the territorial integrity of the Baltic States or any of the former Soviet republics.

Representative Eliot Engel, D-NY (Bronx, Westchester and Rockland Counties), member of House Committee on Foreign Affairs

EA: There is a lot of concern among Latvians and other Eastern Europeans about Obama after the reversal on the missile shield for Poland and the Czech Republic and then the other day the off-mic

statement to Medvedev that he was willing to deal with Putin after the election. That's rather worrisome to Latvians, Balts, and other Eastern Europeans. What you have to say to those people?

Well, I think Barack Obama has been a strong president for the United States internationally. I mean, he found and killed Osama bin Laden. He understands that the United States has to have a strong defense and that the United States needs to be engaged. Russia is obviously an important country, and it's a country that we have to work with, but we should be under no illusions about Putin or any illusions about Russia, and I do believe that President Obama understands that while it's important to try to have friendly relations with Russia their goals are not our goals. And I believe that the president understands fully our commitments to NATO and our commitments to the Free World and particularly Latvia, which was part of the former Soviet Union and knows better than most what it was like to be behind the Iron Curtain. So I think you will see strong policies. I'm not worried of what one remark is made that a camera or microphone may have picked up. This president understands American strength and knows that the Russians are not going to be allowed to encroach on any of the free countries that we have now in both Eastern and Western Europe.

By Edgar B. Anderson

Interview with Vladimir V. Kara-Murza Russian Journalist, Historian, and Politician

EA: How do you see Russia's intentions toward Latvia and the Baltics?

K-M: The current regime's intentions?

EA: Yes.

K-M: Well, I think the foreign policy of the current regime, just as its internal policy is repressive, its external policy is revanchist and aggressive, especially toward the so-called Near Abroad. I mean, we know Putin called the dissolution of the Soviet Empire to be "the greatest geopolitical catastrophe of the century," so the policies naturally stem from there. And so what we see in the gas war with Ukraine or in the war against Georgia or in the aggressive rhetoric and the alleged direct funding of kind of "anti-national," I would say, forces, for instance, in such countries as Latvia and Estonia, forces that include, some of them, openly former Interfront members who advocate the restoration of the USSR and Moscow's allegedly financing them, but just in the general rhetoric we clearly see that the Neo-Soviet flavor to this policy. But I think ... there's no conceivable reason, apart from the policies of the current regime, for Russia and its Baltic neighbors to be foes.

I mean, let's remember: As we

are talking with you the widow of President Boris Yeltsin is in Vilnius, and she is receiving a posthumous award for her husband for his active support of the independence of Lithuania in 1991. You remember the Soviet blockade and the events in Vilnius. Boris Yeltsin, who was then the Speaker of the Russian Parliament, openly came in favor of Lithuanian independence and actually broke the Kremlin's blockade, establishing direct relations between Russia and Lithuania around the then Soviet regime and around the Kremlin. And Yeltsin, when he was alive, he received the highest National Order of Latvia from President Vaira Vike-Freiburga. And the same with Estonia. Yeltsin was the only democratically elected president or any head of state in our history ... and, as basically everybody knows, a democracy is not usually aggressive on the world stage. Only a repressive regime is aggressive on the world stage. And so when we had a democratic government in the '90s, we had good and normal relations with the Baltic States, and, in fact, as these awards recognize, there probably wouldn't be independent Baltics today if it weren't for the democratically elected leader of Russia, Boris

Yeltsin. So I don't see any reason in the future for a democratic Russia and our independent sovereign Baltic neighbors to be antagonists. There's no reason for that.

EA: How should Latvia and the other Baltics deal with Russia because some people say cooperate with them, make them happy, and others say, no, stand up against them?

K-M: Well, I think, certainly stand on the independence and on democracy, and there's no trade-offs on that. And also I would say, you know, we, the Russian opposition say this to all Western countries, not just the Baltics, but this goes for the Baltics as well, always make the distinction between the Russian people and Russian society and the current regime. They are two different things. So if the current regime is aggressive toward our neighbors, including the Baltic countries, it does not reflect what public opinion or society in Russia actually feels and believes.

EA: Finally what about Obama's promise to Medvedev that he'll be more flexible with Putin and his regime after the election? What does that say to Latvians who are voting in the US election?

K-M: Well, I think even, you

know, without this mic remark we've seen many of the policies, unfortunately, of the U.S. Administration over the past years have already been really flexible, whether it was in closing their eyes on the electoral fraud in Russia, or human rights abuses in Russia, or the increasingly aggressive behavior and rhetoric of the current Kremlin regime toward its neighbors, it's already been flexible. In effect there was nothing new in that remark. It was merely confirming what had already been happening.

I just want to stress that generally this is not a party issue because with the example ... of the Magnitsky Act in Congress, it's bipartisan. It's equally backed by Democrats and Republicans. In fact, the lead sponsors are Democrats. So it's not really a party question. It's a question of values, and it's a question of morality, I think. We've seen in the past U.S. administrations of both parties, Republican and Democrat, close their eyes on human rights and ignore them, and we have also seen administrations of both parties promote the values of human rights and democracy. So I think we can all hope that, you know, the next administration here in the U.S. will not close its eyes on such

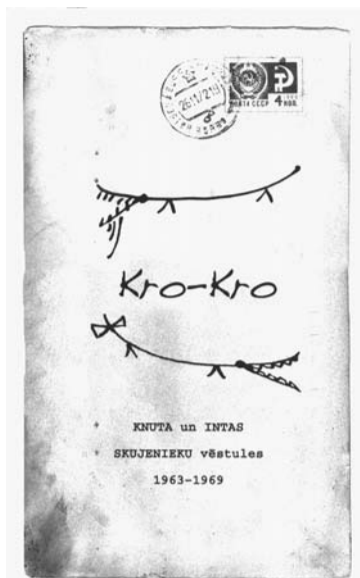
important issues as the promotion and protection of human rights and democracy, whether it's in Venezuela or Iran or the Russian Federation.

From website of The Foreign Policy Initiative, foreignpolicyi.org:

Vladimir V. Kara-Murza is a member of the federal council of the Republican Party of Russia—People's Freedom Party, and of *Solidarnost* ("Solidarity"), Russia's democratic opposition movement which was instrumental in organizing mass protests after the flawed 2011 parliamentary elections. He was a candidate for the Russian parliament in 2003, representing the *Union of Right Forces* and *Yabloko* parties, and has served as campaign chairman for presidential candidate Vladimir Bukovsky (2007–08) and advisor to Duma opposition leader Boris Nemtsov (2000–03). Kara-Murza is the author of *Reform or Revolution: The Quest for Responsible Government in the First Russian State Duma* (Moscow 2011), and a contributor to *Russia's Choices: The Duma Elections and After* (London 2003) and *Russian Liberalism: Ideas and People* (Moscow 2007).

(Turpināts 21. lpp.)

„Kro-Kro” Knuta un Intas Skujenieku vēstules. 1963-1969. – 544 lpp.

labošanas darbu kolonijā Mor-dovijā. Vēstulēs bez sadzīves jautājumiem ir bezgala daudz mīlestības, savstarpējas uzticēšanās, te lasāmas dzejnieka pārdomas par literārā darba specifiku un izvēlēta dzīves ceļa pārliecību. Sieva šajos gados sniedz ne tikai morālu un materiālu atbalstu, bet kļūst par nopietnu un atbildīgu līdzgaitnieci Knuta Skujenieka literārajās gaitās. Vēstulēs viņš tiek uzrunāts par Krokodilu, viņa – par Krokodilieni. Apgāda „Vesta-LK” izdotajā grāmatā Daigas Brinkmanes mākslinieciskajā noformējumā izmantoti vēstuļu faksimili – dzejnieka zīmētie krokodili un atsevišķu dzejoļu rokraksti.

Grāmatā „Kro-Kro” sakopota dzejnieka Knuta Skujenieka un viņa sievas Intas sarakste sešu gadu garumā. Tas uzlūkojams par sava veida romānu vēstulēs, ko divi jauni cilvēki raksta viens otram pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados.

Skarbs un drāmatisks ir šo vēstuļu fons – dzejnieks izcieš sodu par „pretpadomju agitāciju un propagandu” stingra režīma

Grāmata jau ir Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās, arī Okupācijas muzeja grāmatu galdā. Interesenti ASV, Kanādā un citur Eiropā to var saņemt pa pastu, sazinoties ar *Laika* un *Brīvās Latvijas* redakciju.

Cena (t.sk. sūtījuma)

Eiropā – Eiro 15,-

ASV un Kanādā – USD 25.-

(Turpināts no 20. lpp.)

In 2005, he produced *They Chose Freedom*, a television documentary on dissent in the Soviet Union. From 2004 to 2012, Kara-Murza was the Washington bureau chief of RTVi television. He was dismissed (and black-listed from the Russian media) over his support for the Magnitsky Act, a U.S. bill that introduces targeted sanctions against Russian human rights violators. He was previously a correspondent for *Novye Izvestia* and *Kommersant* newspapers and editor-in-chief of the *Russian Investment Review*. He has published op-eds in *The Washington Post*, *The Wall Street Journal*, and the *Financial Times* and writes a weekly blog, *Spotlight on Russia*, for *World Affairs*. Vladimir Kara-Murza holds an M.A. degree in history from Cambridge University, England.

From website of Wikipedia.org:
Vladimir Kara-Murza ... is the son of Russian television journalist Vladimir A. Kara-Murza, great-grandson of Latvian revolutionary Voldemārs Bissenieks (1884-1938), great-grand-nephew of Latvia's first Ambassador to Great Britain Georgs Bissenieks (1885-1941), and of Latvian agronomist and publisher Jānis Bissenieks (1864-1923).

Mīlvoku prāv. Lauma Zušēvica salaulāja Kristu Kubuliņu (no Bostonas) ar Kārlī Lenšu (no Detroitas) 2012. g. 30. jūnijā, Ziemeļmičiganā.

Jaunlaulātie turpinās savu kopīgo dzīvi Čikagā. Kārlis jau septiņus gadus strādā kā skolotājs Čikagas publiskās skolās. Krista strādā kā produktu menedžiere un turpina savas mācības DePaul Universitātes MBA programmā. Kārlis un Krista abi strādā Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienības valdē.

Kristus ev. lut. latviešu draudze Hamiltonā, Kanādā

meklē mācītāju,

kas strādātu pilnu darba laiku, pārvaldītu latviešu un angļu valodas, vēlētos aprūpēt draudzi ar 250 draudzes locekļiem un palīdzētu mums

veidot baznīcas nākotnes tēlu. Hamiltonas latvieši ir pazīstami ar to, ka ir ļoti aktīvi savā sabiedriskā dzīvē.

Kandidātus lūdzam pieteikties pie Kanadas LELBA apgabala prāvestes Ilzes Kuplēnas-Ewart līdz 2012. gada 31. oktobrim.

<pastor-ilze@standrewslatvian.org>

Tel. 416-924-1563

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

ALAs simtgades testamentāro novēlējumu fonds ALA century bequest fund

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru. ALA dara daudz un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgu gadus nākotnē.

Informācijas brošūra par šo fondu ir pieprasāma ALAs birojā,
400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850. Tālr.: 301-340-1014, e-pasts: alainfo@alaua.org

Piedāvāju palīdzību dzimtas vēstures pētījumos. Man ir vācu, krievu, angļu valodas zināšanas, pieredze un iespēja strādāt Latvijas arhīvos.
Maksa 10Eur/h.
Agnese Lūse:
agnesel@latnet.lv

**Lasiet
tīmeklī!**
www.laiks.us

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Kārtojām nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

mazā teātra sanfrancisko
46. sezonas izrāde

Ernesta Tomsona
luga divos cēlienos

PIE ZELTA EZERA PIE ZELTA EZERA

Režisors Laimonis Siliņš

Sestdien, 20. oktobrī, pulksten 4. os pēcpusdienā

Latviešu Draudzes Namā, Sanfrancisko

AMERIĀS
LATVIEŠU
PALĪDZĪBAS
FOND S

LATVIAN
RELIEF
FUND OF
AMERICA

IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI

JUMS
UN
JŪSU
ĢIMENEI
KOPŠ
1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

BOSTONA (MA)

• 27. oktobrī plkst. 7.30 vakarā *Labyrinth Choir* „Maximum Joy!” koncerts *First Cong. Church of Natick* (2 E. Central St, Natick, MA) un 3. novembrī plkst. 7.30 vakarā *Hancock Church* (1912 Mass Ave, Lexington, MA). Koris dziedās optimistiskas dziesmas, klausītāji varēs pievienoties. Informācija: www.labyrinthchoir.org

ČIKĀGA, (IL)

• 28. oktobrī ČLOA Stipendiju fonda gadskārtējais sarīkojums Ciānas draudzes telpās, 6551 W. Montrose Ave., Čikāgā. Kafijas galds un izloze plkst. 11.30, pēc dievkalpojuma, programma „Dziesma un dzeja” plkst. 12.30. Sarīkojuma peļņa atbalsta jauniešu latvisko izglītību.

DETROITA (MI)

• 7. oktobrī plkst. 11.30 pēc dievkalpojuma Sv. Pāvila draudzes sabiedrisko sarīkojumu zālē (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI) Rudens bazārs un Pļaujas svētki. Būs pārsteiguma priekšnesums, pusdienas, izloze, sadraudzība. Draudzes dāmu komiteja aicina piedalīties un atbalstīt šo sarīkojumu.

KLĪVLANDE (OH)

• 7. oktobrī Pļaujas svētki.
• 12. oktobrī Koncertapvienības koncerts.
• 13. un 14. oktobrī LELBAS Vidienes apgabala konference.
• 17. oktobrī pensionāru saņaksmē.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 14. oktobrī no plkst. 10.00 līdz 12.30 LASL pārštāve pieņems saņus sūtīšanai uz Latviju.
• 21. oktobrī plkst. 12.30 draudzes bazārs.
• 23. oktobrī plkst. 7.30 dziedones (mecosoprāns) Elinas Garančas koncerts
Santa Monica College Performing Arts Center, Broad Stage (1310 11th Street, Santa Monica, CA 90401).

• 18. novembrī plkst. 1.00 latviešu namā Talantu koncerts par godu Latvijai.

DKLB informācijas tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biletens.com

ŅUJORKA (NY)

• No 12. oktobra līdz 14. oktobrim Rudens svētki Rotā, Katskiļos. Sportošana, alus garšošana, cūku bēres, vakarā balle krodziņā „Zelta auns”, mūziku atskaņos ansamblis *The Lugers*. Informācija: www.rotalodge.org. Istabas var rezervēt, zvanot pa tālr.: 518-589-9878.

PRIEDAINE (NJ)

• 6. oktobrī plkst. 2.00 Baltiešu vienības dienas (*Baltic Unity Day*) sarīkojums igauņu namā Leikvudā (4 *Cross Street, Jackson, N.J. 08257*). Piedalīsies latviešu, lietuviešu un igauņu diplomāti. Būs priekšnesumi, apsveikumi un siltas vakariņas. Dalības maksa: \$ 25. Lūdzu pieteikties, zvanot J. Studentam, tālr.: 732-836-9750.

SAGINAVA (MI)

• 14. oktobrī plkst. 3.00 Saginavas draudzes gadskārtējais bazārs baznīcas lejas telpās (128 N. Elm, Saginaw, MI 48602);

būs tirdziņš, pusdienas, kafijas galds, dziedāšana un izloze. Visi laipni ielūgti.

SV. PĒTERSBURGA (FL)

• 13. oktobrī plkst. 10.00 *Daugavas Vanagu apvienības Floridā* gadskārtējais pikniks „War Veterans Memorial Park”, 9600 Bay Pines Blvd. N. nojumē Nr. 4.

Ieejas vērti parkā pie 94th Street N. Līdzī jāņem priecīgs prāts un groziņi kopīgam azaidam. Par ceptām desiņām, sūtītiem skābiem kāpostiem un vēsu dzērienu gādās vanadzēs un vanagi.

• 16. oktobrī plkst. 13.00 Biedrības namā videoizrāde – pēc Vizmas Belševicas stāsta motīviem veidotā Rīgas Kinostudijas mākslas filma – komēdija „Tās dullās Paulīnes dēļ”. Lieiski aktieŗi, labs humors! Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas ziedojums sākot ar \$3.00.

• 21. oktobrī plkst. 12.00 pie Biedrības nama *Jānis Vārpsalietis* savāks saņus nosūtīšanai uz Latviju. Tie Latvijā tiks nogādāti uz Ziemassvētku laiku. Ieprieciniet radus un draugus svētkos Latvijā!

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 *Irving St., Brookline, Ma 02445*) dievk.: 7. okt. dievk. ar dievg., 14. okt. Pļaujas svētku dievk. ar dievg., pēc dievk. siltas pusdienas, izsole; 21. okt., 28. okt. Ticības atjaunošanas dienā ar dievg. Dievk. sākas plkst. 11.00.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā** (424 *Juniper St., Quakertown, PA 18951*): 7. okt. plkst. 2.00 Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. kafija. 21. okt. plkst. 2.00 Reformācijas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): 7. okt. Pļaujas svētku dievk. ar dievg. 14. okt. dievk. 21. okt. dievk. 28. okt. Reformācijas dienas dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. Dievk. sākas plkst. 10.00 no rīta. **Bībeles stunda: 19. okt.** plkst. 11.00 no rīta. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 *Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704*): 21. okt. plkst. 11.00 draudzes locekļu vadīts dievk.; pēc dievk. rudens bazārs. 28. okt. plkst. 11.00 dievk., māc. A. Ozoliņš.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 *Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130*): dievk. ar dievg. katru svētienu plkst. 11.00, māc. Dr. J. Keggi. 7. okt. Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. dāmu komiteja gatavotas pusdienas, būs izloze.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): 7. okt. plkst. 10.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg. 14. okt. plkst. 10.00 dievk. 21. okt. plkst.

11.00 dievk. angļu val. ar dievg. 28. okt. plkst. 11.00 dievk. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

• **Grandrapīdu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): 7. okt. plkst. 10.00 dievk.; pēc dievk. Pļaujas svētku sarīkojums. 28. okt. plkst. 5.00 svečiņu vakars *Woodlawn* kapsētā.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 *Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996*), māc. B. Puiķe.

• **Klīvlandes latv. ev. lut. Apvienotā dr.:** dievk. notiek katru svētdienu plkst. 1.00. Māc. Dr. S. Eglīte. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās plkst. 2.30.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** *University Lutheran Church* (1020 S. Harrison Road, East Lansing, MI), māc. A. Greiema (*Graham*).

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.** (21 *Garden St., Manchester, CT 06040*): 28. okt. plkst. 11.00 draudzes 60 gadu jubilejas dievk. ar dievg., māc. B. Puiķe; svinības notiks *Manchester Country Club*. Dr. priekšn. A. Grase, tālr. 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, *Milwaukee, WI 53213*, tālr.: 414-258-8070): 7. okt. Pļaujas svētku dievk. ar uzrunu bērniem un dievg., pēc dievk. draudzes saiets. 14. okt. Bībeles svētku dievk. ar uzrunu bērniem. 21. okt. dievk. angļu val. ar uzrunu bērniem un dievgaldū. Bībeles stunda angļu valodā. 28. okt. Reformācijas dienas dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem. Visi regulārie dievk. sākas plkst. 10.00. **Bībeles stunda 18. okt.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414-421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšn. S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Informācija: www.milwaukeechurch.org

• **Minneapolis un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): 7. okt. plkst. 10.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg. un māc. M. Cepures-Zemmeles atvaidīšanās, māc. D. Kaņeps un R. Nilija (*Neely*); pēc dievk. mielasts, koncertēs vijolniece Tina Joste, pianists Dzintars Josts un flautistes Kristīne Giga, Kristīne Kontere un Džeina Straumane. 14. okt. plkst. 10.00 dievk. vadīs dr. darbinieki; pēc dievk. sadraudzība. 21. okt. dievk. ar dievg., māc. R. Nilija; pēc dievk. sadraudzība. 28. okt. plkst. 10.00 dievk. vadīs dr. darbinieki. 4. nov. plkst. 10.00

dievk. vadīs dr. darbinieki. Dr. priekšnieks Gerolds Luss, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: vgluss@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** 7. okt. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. dr. bazn. Īstbransvikā (12 *Gates Ave, East Brunswick*); Pļaujas svētki, sarīkojums „Draudzes koŗa gaitas atceroties”. 14. okt. plkst. 8.30 dievk. ar dievg. Leikvudā (Igauņu bazn. 607 E. 7th St., Lakewood). 21. okt. plkst. 1.30 draudzes baznīcā Īstbransvikā (12 *Gates Ave, East Brunswick*). 28. okt. plkst. 8.30 Leikvudā; Reformācijas svētki Māc. I. Pušmucāne-Kineiko (*Kineyko*); e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** 7. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** (254 *Valentine Lane, Yonkers NY 11705*) dievk. ar dievg. māc. J. Saivars; **Katskiļu Brāļu kapos** (414 *Bloomer Rd, Tannersville NY 12485*) plkst. 12.00 kapusvētki, prāv. Ō. Sniedze. 13. okt. plkst. 2.00 **Manhatanā** (*Seafarers & Intl House, 123 E 15th St. NY NY 10003*) dievk, māc. L. Saliņš. 14. okt. plkst. 10.30 **Salas bazn.** (4 *Riga Lane, Melville NY 11747*) dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš; pēc dievk. atklātā draudzes valdes sēde. 21. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; pēc dievk. Miķeļu tirgus; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Džamaikā** (162-10 *Highland Ave, Jamaica NY 11432*) plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš. 28. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Īstoranžā** (*Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017*) plkst. 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš; pēc dievk. Lailas un Lalītas Saliņu koncerts.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street): 21. okt. plkst. 1.00 dievk, māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 11. nov. plkst. 1.00 dievk., Latvijas valsts dibināšanas atcere un mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 23. dec. plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Safrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave): 7. okt. plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. bazārs. 14. okt. plkst. 11.00 dievk., māc. K.

dievk. vadīs dr. darbinieki. Dr. priekšnieks Gerolds Luss, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: vgluss@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** 7. okt. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. dr. bazn. Īstbransvikā (12 *Gates Ave, East Brunswick*); Pļaujas svētki, sarīkojums „Draudzes koŗa gaitas atceroties”. 14. okt. plkst. 8.30 dievk. ar dievg. Leikvudā (Igauņu bazn. 607 E. 7th St., Lakewood). 21. okt. plkst. 1.30 draudzes baznīcā Īstbransvikā (12 *Gates Ave, East Brunswick*). 28. okt. plkst. 8.30 Leikvudā; Reformācijas svētki Māc. I. Pušmucāne-Kineiko (*Kineyko*); e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** 7. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** (254 *Valentine Lane, Yonkers NY 11705*) dievk. ar dievg. māc. J. Saivars; **Katskiļu Brāļu kapos** (414 *Bloomer Rd, Tannersville NY 12485*) plkst. 12.00 kapusvētki, prāv. Ō. Sniedze. 13. okt. plkst. 2.00 **Manhatanā** (*Seafarers & Intl House, 123 E 15th St. NY NY 10003*) dievk, māc. L. Saliņš. 14. okt. plkst. 10.30 **Salas bazn.** (4 *Riga Lane, Melville NY 11747*) dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš; pēc dievk. atklātā draudzes valdes sēde. 21. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; pēc dievk. Miķeļu tirgus; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Džamaikā** (162-10 *Highland Ave, Jamaica NY 11432*) plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš. 28. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Īstoranžā** (*Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017*) plkst. 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš; pēc dievk. Lailas un Lalītas Saliņu koncerts.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street): 21. okt. plkst. 1.00 dievk, māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 11. nov. plkst. 1.00 dievk., Latvijas valsts dibināšanas atcere un mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 23. dec. plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Safrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave): 7. okt. plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. bazārs. 14. okt. plkst. 11.00 dievk., māc. K.

Žols. 28. okt. plkst. 11.00 dievk., mag. Rota Stone; pēc dievk. kafijas galds. Inf: www.lvnc.org

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.** *Grace Lutheran Church* (3993 *Park Boulevard, San Diego, CA 92116*): 20. okt. plkst. 12.00 dievk.; pēc dievk. kafijas galds.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 *Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119*), māc. A. Kalniņa; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

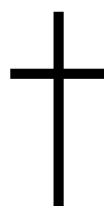
• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): 7. okt. plkst. 10.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. pusdienas un programma nama zālē. Dalības maksa: \$15.00, bērniem, kas jaunāki par 12 gadiem, \$10. Lūdzu pieteikties pusdienām, rakstot vai zvanot I. Vistei: tālr.: 425-678-8774, e-pasts: intawiest@gmail.com vai V. Bensonei, tālr.: 206-232-3977. e-pasts: veltab@comcast.net

14. okt. plkst. 10.30 dievk. angļu val. ar dievg.; pēc dievk. Bībeles stunda. 21. okt. plkst. 10.30 dievk., pēc dievk. Bbeles stunda. 28. okt. plkst. 10.30 Reformācijas svētku dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206 -674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija tīmeklī: www.seattlelatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latviešu ev. lut. dr.:** („Mūsu Pestītāja (*Our Savior*)” baznīcā, 301 – 58th Street S., *St. Petersburg, FL 33707*). 7. okt. plkst. 11:00 Biedrības namā Pļaujas svētku svētki ar pašu nestām brokastīm. Visi miļi gaidīti! 14. okt. plkst. 11.00 Kapu svētki *Royal Palm Cemetery*, 101 55th Street South, *St. Petersburg FL*. 21. okt. plkst. 14.00 dievkalpojums. Dr. māc. Aivars Pelds, dr. priekšn. Aija Norbergs.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 *Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121*, tālr. bazn.: 301-251-4151): 7. okt. plkst. 2.00 iesvētību dievk. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 *Windham Rd., Williamantic, CT*): 14. okt. plkst. 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., diak. I. Kaņeps; pēc dievk. svētku mielasts lejas zālē. Dr. priekšn. Vija Bachmute, tālr. 860-644-3268.

REINHOLDS DAŅILOVS

Dzimis 1919. gada 15. decembrī Rīgā, Latvijā,
miris 2012. gada 17. augustā Ventūrā, Kalifornijā

Aiziet gadi.
Aiziet mūži.
Trejas lietas neaiziet:
Paliek saule,
Paliek zeme,
Paliek darbi padarīti.

Miļā piemiņā paturēs
MĀSA MARIJA GAILĪTE CĒSIS, LATVIJĀ,
MĀSAS MEITA GUNTA ŠTEINBERGS CĒSIS,
MĀSAS MAZMEITA ANITA AIZSILA LIMBAŽU RAJONĀ,
MEITAS MARGARET DAŅILOVS, LAIMA DAŅILOVS,
MAIJA DAŅILOVS REZNIK KALIFORNIJĀ,
DĒLS JOHN ALEXANDER DAŅILOVS ARIZONĀ
MAZBĒRNI UN MAZMAZBĒRNI

Pie pulkveža Viļa Januma

**Šī gada 19. augustā notika
Lestenes Brāļu kapu svētki,
kuŗos pulcējās Daugavas Vanagi un
leģionāru ģimenes – sievas, bērni un
mazbērni un viņu ģimenes
no visas Latvijas.**

Taču šajā dienā bija svarīgi atcerēties arī pulkvedi Vili Janumu. Šis datums ir arī vēsturisks datums, jo 1944. gada 19. augustā pulkvedis Vilis Janums ar savu pulku iebrauca Rīgā, lai sagatavotos ceļam uz Vāciju. Bija pieņemts lēmums pārvietot visu latviešu 15. divīziju ar jauniešajiem vai mobilizētajiem latviešu jauniešiem uz Vāciju. Kaut arī pulkvedim Janumam vēl nebija sadzījis

pie pulkveža Viļa Januma kapa vietas. Nodevu pulkvedim sveicienus no visas Daugavas Vanagu saimes un pateicos viņam un visiem latviešu leģionāriem par viņu cīņām, kas ļāva tūkstošiem mūsu tautiešu nokļūt Rietumos brīvībā. Mēs redzam, ka cīņa turpinās, jo naidnieks nav rimies un joprojām tiko pēc mūsu tēvzemes, kā to pierāda 18. februāra referendums, ar kuŗu mēģināja ieviest krievu

Andrejs Mežmalis pie Viļa Januma atdusas vietas

kājas ievainojums, viņš vēlējās būt kopā ar savu pulku; tā nu 1944. gada 22. augustā pulkvedis ar sava pulka kaŗavīriem atstāja Rīgu jau agrā rīta stundā, lai pēdējo reizi noskatītos uz Latvijas krastmalām un tad turpinātu kaŗa gaitas Vācijā. Tagad, pēc pārbedīšanas Rīgas Brāļu kapos pirms vairākiem gadiem, kad arī man bija gods piedalīties svinīgajā ceremonijā, pulkvedis Vilis Janums atdusas blakus mātes Latvijas tēlam. Tā bija viņa vēlme pēc Latvijas neatkarības atgūšanas tikt guldītam dzimtenes smiltājā. Par dzimteni viņš ar saviem kaŗavīriem bija cīnījies un lējis asinis, ne mirkli nezaudējot cerību, ka Latvija kāduden atkal būs brīva.

Šai dienā, 19. augustā, man bija gods nolikt dažus ziedus

valodu Latvijā par otru valsts valodu. Mums nevar būt ne mazāko šaubu, ka pulkvedis vēlētos, lai viņa un leģionāru cīņu par mūsu dzimteni un tautu mēs visi turpinām, gans ar citiem ieročiem – ar gara ieročiem, jo šī cīņa tiešām nav vēl galā, kā to liecina atkal jauni notikumi Latvijā.

Andrejs Mežmalis,
atv. flotiles admirālis,
DV priekšnieks

Mūžībā aizgājis mūsu

fil! Jānis Jērumis, ing.

Dzimis 1937. gada 6. septembrī Nītaures pagastā,
miris 2012. gada 26. augustā Lacey, Wash.

Viņu mīlā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA SELONIJA

Mūžībā aizgājis
mūsu mīlāis

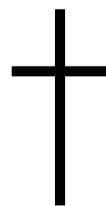
JĀNIS REIKMANIS

Dzimis 1925. gada 18. oktobrī Valmierā,
miris 2012. gada 15. septembrī Ņujorkā

Viņu piemiņā paturēs
PEGIJA UN VIŅAS MEITAS SANDRA UN MĀRA AR ĢIMENĒM,
RADI UN DRAUGI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

Draudzība nekad nebeidzas...

Piemiņas brīdis piektdien, 5. oktobrī, plkst. 6:00 SALAS BAZNĪCĀ.
Izvadīšana svētdien, 7. oktobrī KATSKIŅU KAPOS

Dieva mierā aizgājusi mana mīlā māsa

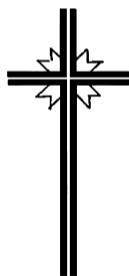
**BRIGITA LAPENIEKS,
dzim. SKURMANIS**

Dzimusi 1933. gada 2. septembrī Rīgā,
mirusi 2012. gada 30. jūlijā Losandželosā

*Bālās, vēsās krizantēmas
Apsedz to, ko dvēse vāri
Slēpa sevi dziļi, klusu...
Saldu dusu! – Saldu dusu!
(Elza Ņezbere)*

Vieglas smiltis...

Dziļā mīlestībā un piemiņā patur
MĀSA ZINTA KONRADE

Pēc grūtām ciešanām mūžībā ir aizgājis
mans mīļotais vīrs un dzīves draugs,
pēc kopā pavadītiem 66 gadiem, un mūsu dārgais brālēns

ILMĀRS KIRŠTEINS

Dzimis 1924. gada 17. augustā Liepājā, Latvijā,
miris 2012. gada 10. septembrī Toronto, Kanadā

*Gribēju tālajos laukos
Vēl iet –
Satumsa nakts...
(Saulietis)*

Viņu dziļās sērās piemin
SIEVA ANNIJA TORONTO UN
MĀSĪCAS DAINA UN SKAIDRĪTE AR ĢIMENĒM LATVIJĀ
MĀSĪCA ĒRIKA VĀCIJĀ

Dieva mierā aizgājusi
mūsu mīlā māmiņa, vecmāmiņa un vecvecmāmiņa Acacā
BRĪVMĀKSLINIECE

**LĪNA KARLSONE,
dzim. RUNĢENIEKS**

Dzimusi 1909. gada 7. novembrī Liepājā,
mirusi 2012. gada 25. augustā Montreālā

Mīlestībā un pateicībā viņu paturēs
MEITA RUTA UN ERIKS,

MAZMEITA ILGA AR MARK UN DĒLIŅU TEO,
MAZMEITA ANDRA AR SADERINĀTO DRAUGU ALEKSANDRU,
RADI LATVIJĀ, KANADĀ, AMERIKĀ UN AUSTRĀLIJĀ

*Kungs Dievs, Tevi lūdzam,
Kungs Dievs, mūs klausī!...
Un piešķir Tu baltas dienas
Latvijai... Tēvijai...
A. Jurjāns*

SPORTS

Latvijas tēla spodrinātājs Zigurds Irbe

No 16. līdz 26. augustam Citavā, Vācijā, netālu no Polijas un Čehijas robežas, notika Eiropas veterānu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Šajās sacensībās no Latvijas piedalījās 76 gadus vecais atvaļinātais Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) virsnieks, Latvijas armijas majors **Zigurds Irbe**. Pārvarot lielas finansiālās grūtības, pat aizņemoties naudu ceļam un pārnakšņošanai, bet nekad nezaudējot ticību savām spējām, izcilais sportists un Latvijas tēla spodrinātājs **Zigurds Irbe izcīnīja pirmo vietu (zelta medaļu) 5 km soļošanā un bronzas medaļu 20 km distancē.**

Zigurds Irbe uzvar Citavas trasē

Šeit jāmin, ka izcilais sportists jau ir daudzkārtējs čempions soļošanā. Kopš 1990. gada viņš ir piedalījies gandrīz visās veterānu meistarsacīkstēs un sa-

sniedzis izcilus rezultātus: astoņas reizes Eiropas čempions un piecas reizes Pasaules čempions dažādās soļošanas distancēs. 2010. gadā Pasaules vieglatlētikas meistarsacīkstēs Kanadā Zigurds Irbe izcīnīja pirmo vietu 3 km soļošanā, pirmo vietu 10 km soļošanā un pirmo vietu komandu sacīkstēs (2. vietu ieguva ASV un 3. vietu – Vācija).

Majors Zigurds Irbe ir dzimis 1936. gadā, Abrenes apriņķī, Linavas pagastā. Tēvs līdz 1940. gadam bija Latvijas Armijas virsnieks – robežsargs, dienot kā robežsargu kordona „saurieši” sardzes priekšnieks. Padomju Savienības režīma laikā

beigšanas Zigurda vēlme bija iestāties Latvijas Universitātē, bet tas ceļš viņam bija liegts, jo viņa vecāki bija izsūtīti. 1956. gadā Irbe tika iesaukts PSRS armijā un pēc tam tika nosūtīts uz Baltkrievijas kara apgabalu, kur pabeidza sapieņu seržanta skolu. 1959. gadā viņš pabeidza sapieņu kara skolu, iegūstot virsnieka pakāpi. Pēc šīs skolas beigšanas, viņš atkal tika nosūtīts uz Baltkrieviju, kur dienesta laikā sāka pievērsties sportam, gūstot izcilus panākumus biatlonā un soļošanā. Iekļuva pat Baltkrievijas izlasē, kā arī izpildīja sporta meistara normu abos sporta veidos. Tomēr Zigurda Irbes mērķis

vairākus Latvijas čempiona titulus soļošanā dažādās distancēs. Tā kā viņa vecāki bija represēti, viņam tika liegta iespēja piedalīties sporta sacīkstēs ārzemēs ārpus PSRS.

Sākoties atmodai, Zigurds aktīvi piedalījās Tautas frontes kustībā. Barikāžu laikā viņš stāvēja uz barikādēm, kopā ar sportistiem apsargāja Ministru padomi. Tajā laikā apsardzi vadīja tagadējais Daugavas Vanagi Latvija (DVL) valdes priekšsēdis atvaļinātais brigādes ģenerālis Juris Vectirāns. Pēc 1991. gada puča 10. septembrī, Zigurds Irbe kļuva par robežsargu instruktoru rotas komandieri Mālpils Robežsargu mācību centrā, kur arī tika nodots pirmais atjaunotās Latvijas robežsargu zvērests. Pēc šī zvēresta pirmie Latvijas robežsargi devās uz Austrumu robežu. 1991. gada decembrī jaunais Latvijas Aizsardzības ministrs Tālav Jundzis piedāvāja Zigurdam darbu, iekļauties Latvijas Kara skolas veidošanā. 19. decembrī viņš kopā ar citiem virsniekiem, pieņēma piedāvājumu un iesaistījās mācību programmu izstrādē. Ar 1992. gada 12. februāra Aizsardzības ministra pavēli sākās Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) veidošana.

Pirmās NAA kadetu mācības notika Mālpilī tā paša gada 6. aprīlī, jo PSRS karaspēks un krievu OMON vienības tad vēl atradās Latvijā un aizņēma tagadējo NAA un citas ēkas. NAA mācībaspēku sastāvā Zigurds Irbe tika iecelts par Sporta katedras vadītāju, paralēli arī mācīja kadetu sapierus. Mācībās Irbe vairākkārt sacijis, ka

Daugavas Vanagiem bijusi ievērojama loma sporta ekipējuma iegādē NAA vajadzībām. Tas ievērojami palīdzēja kadetu fiziskajā sagatavotībā.

Paralēli saviem mācību pienākumiem NAA Zigurds piedalījās starptautiskās sacensībās. 1992. gadā Kristiasandrā, Norvēģijā, viņš izcīnīja sudraba medaļu soļošanā 5 km distancē. Tā bija pirmā medaļa atjaunotajai Latvijas Armijai. Kopumā Zigurds dažādās Eiropas un Pasaules veterānu meistarsa-

Zigurds Irbe 75 gadu jubilejā ar Latvijas Olimpiskās komitejas speciālbalu par sasniegumiem sportā

cīkstēs savā vecuma grupā ir izcīnījis 13 zelta medaļas, kā arī labu skaitu sudraba un bronzas godalgu.

Apsveicu Zigurdu Irbi par viņa izcilajiem panākumiem un Latvijas tēla spodrināšanu!

Andrejs Mežmalis

Uz goda pjedestāla augstākā pakāpiena 2010. gadā Kanadā

tēvs tika apcietināts un izsūtīts uz Sibīriju, kur sodu izcieta Vorkutā. Zigurda māti apcietināja 1948. gadā par partizānu atbalstīšanu, viņa sodu izcieta Intā, kas atrodas pie polārā loka Urālu kalnu tuvumā. Zigurdu un viņa māsu audzināja tēva vecāki.

Pēc Gulbenes vidusskolas

bija atgriezies dzimtenē. 1961. gadā, viņš nokārtoja eksāmenus Fiziskās kultūras institūtā, kas pavēra viņam iespēju demobilizēties no armijas. Pēc studiju pabeigšanas Irbe strādāja Fiziskās kultūras institūtā, pēc tam – Sporta pārvaldē. Līdztekus darba pienākumiem, Zigurds turpināja sportot un izcīnīja

**OLIMPISKĀ
DIENA 2012**

Olimpiskās dienas prieks

Olimpiskā diena Latvijā tiek rīkota ik gadu, lai populārizētu olimpisko kustību, veselīgu dzīvesveidu un godīgas spēles principus sportā. Pēc pagājušajā gadā veiksmīgi aizvadītās Olimpiskās dienas šogad sarīkojumi tika organizēti 76 vietās, kas ir par 28 vairāk nekā pērn. Kopīgi sportoja un vingroja vairāk nekā 76 000 dalībnieku. Olimpiskās dienas vienojošais moto bija "Pavingrosim!". Rīgā rita vingrošanā un citos Olimpiskās dienas sarīkojumos iesaistījās aptuveni 18 000 jauniešu gan Daugavas stadionā, gan izglītības iestādēs.

Olimpiskais vicečempions un LOK ģenerālsēkretārs Žoržs Tikmers ir rita vingrošanas idejas autors. Viņa ieskatā Olimpiskā diena tagad daudzviet ir aizstājusi sporta dienu, citviet

septembris ir kļuvis par olimpisko mēnesi. „Esmu patiesi gandarīts par šīs idejas dzīvotspēju un pateicīgs par pašvaldību vadītāju atsaucību un skolotāju radošo garu šīs idejas atbalstīšanā un realizēšanā,” sacīja Tikmers.

Ventspilī skolēnus sveica Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Aldons Vrubļevskis un Ventspils pilsētas domes pārstāvis Atis Abele.

Vingrošanas prieks

Turpmāk Nacionālo sporta padomi (NSP)

vadīs Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Šajā amatā viņš nomainījis izglītības un zinātnes ministru Robertu Kīli, kuŗam vairākas sporta organizācijas pārmeta sporta nozares atstāšanu pabērna lomā. Nacio-

nālajā sporta padomē darbosies tieslietu ministrs Jānis Bordāns, IZM valsts sekretāra vietniece, Sporta un jaunatnes departamenta direktore Ulrika Auniņa, Latvijas Augstskolu sporta savienības prezidente Agita Ābele un Latvijas Vieglatlētikas savienības prezidents Guntis Zālītis.

NSP ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kas piedalās valsts sporta politikas izstrādē, veicina sporta attīstību un sadarbību sporta jomā, kā arī lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz sportu. NSP nolikumu, sastāvu un priekšsēdi apstiprina Ministru kabinets.

Teniss

Latvijas labākais tenisists **Ernests Gulbis** ATP pasaules ranga jaunākajā sarakstā pakāpies pa septiņām pozīcijām. Gulbis no 147. vietas pārvirzījies uz 140. Francijas pilsētā Orleānā Challenger serijas turnīrā Gulbis iekļuva ceturtdaļfinālā, taču to savainojuma pēc nepabeidza.

Latvijas tenisiste **Diāna Marcinkēviča** Francijas pilsētā Klermonferānā uzvarēja ITF 25 000

serijas turnīrā dubultspēļu sacensībās. Viņa pāri ar Nīderlandes tenisisti Bibianu Šofsu finālā ar 6:3, 6:0 pārspēja Lielbritānijas duetu Šamantu Mareju un Džeidu Vindliju. Pasaules tenisistu ranga sarakstā Marcinkēviča ir 234. vietā.

Futbols

Latvijas izlases uzbrucējs **Artjoms Rudņevs** guvis vārtus Vācijas bundeslīgas spēlē ar Hannover 96, tādējādi sekmējot Hamburger SV uzvaru savā laukumā ar 1:0. Spēle notika HSV kluba pastāvēšanas 125. gadadienā. 24 gadus vecajam futbolistam šie bija jau otrie gūtie vārti bundeslīgā. Rudņeva pārstāvētā Hamburger SV ar 7 punktiem kopvērtējumā ieņem 10. vietu.

Golfs

Latvijas golfa spēlētājas piedalījās pasaules meistarsacīkstēs amatieriem. Sākumā veicās labi, bet nobeigumā – ne. Latvijas vienība sportistes 53 valstu konkurencē četrās dienās tika pie 585 punktiem un ieguva 21. vietu.